

NEDELJA, 19. JULIJA 2009

Št. 170 (19.569) leto LXV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, od 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

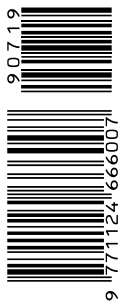
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: http://www.primorski.eu/ e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Minuli teden, čudovit primer dobre prakse

DUŠAN UDOVIČ

Poletje je praviloma čas do-pustov, ko se tudi javno življenje začneja umirjati. To povzroča kakšno skrb tudi nam časnikarjem, ki si moramo vsakodnevno beliti glave, katerim novicam bomo dali primeren poudarek, zlasti na prvi strani časopisa. Tega problema pa v zadnjem času res nismo imeli, saj beležimo letos za julij nenavaden vrvež in serijo aktivnosti, v katere so dejavno vključene tudi manjšinske organizacije in ustanove.

Če se omejimo zgolj na minuli teden, lahko zabeležimo vsaj štiri pomembne dogodke. Najprej sta, menda tokrat prvič na pokrajinski ravni, v Trstu skupaj nastopili krovni organizaciji SKGZ in SSO z osporavanjem regulacijskemu načrtu tržaške občine. Dogodek želimo razumeti kot uvod v pozitivno prakso, ki naj bi vse pogostejše veljala tudi v prihodnosti, saj je in bo razlogov za skupno nastopanje še in še.

Dan potem je bil javnosti predstavljen Gospodarski forum kot novo skupno delovno in koordinacijsko omizje, ki naj ustvarja nove spodbude v gospodarstvu manjšine in čezmejnega prostora nasploh. Zamisel je tlela dolgo časa, vse od sedaj že daljne programske konference, če se ne motim, pa je nazadnje le prišla do uresničitve.

Že naslednji dan je deželni odbornik za kmetijstvo obiskal slovenskega resornega ministra v Ljubljani, katalizator srečanja pa je bila Kmečka zveza, ki je obenem poskrbela za to, da je bila problematika našega prostora ustrezno v ospredju.

Konec - lahko upravičeno rečemo - uspešnega tedna je kronal obisk novoustanovljenega Gospodarskega foruma in krovnih organizacij na ministrstvu za Slovence v zamejstvu in po svetu, kjer je bil ob sodelovanju več drugih resornih ministrstev sprejet dogovor o skupnem omizju, kjer bo naša skupnost partner tudi na ravni gospodarskih projektov. Dogovor ima seveda dodaten pomen tik pred obiskom predsednika deželne vlade FJK v Ljubljani, za katerega pričakujemo, da bo po daljšem obdobju stagnacije odprl novo fazo sodelovanja med sosedama.

To so štirje glavni dogodki, ki iz minulega tedna delajo čudovito sekvenco primerov dobre prakse. To želimo poudariti v ugovor tistim, ki (pre)pogosto ne znajo ubežati jamranju, da nam gre vse po zlu. Gre lahko tudi zelo dobro, če se za to hočemo in znamo potruditi.

NARAVNE UJME - Težave v mnogih evropskih državah

V Italiji in Sloveniji plazovi in poplave

Štirje mrtvi v okolici Belluna, Liguriji in Toskani

ČEDAD - Začetek mednarodnega gledališkega festivala

Ustanovitelj Solidarnosti Walesa častni gost na odprtju Mittelfesta

Bivšemu poljskemu predsedniku Lechu Walesi ni ravno všeč italijanski premier Silvio Berlusconi

BUMBACA

ČEDAD - Častni gost Lech Walesa je dal poseben pečat sinočnji otvoritvi Mittelfesta. Ustanovitelj sindikata Solidarnost, nobelo-

vec in nekdanji poljski predsednik, ki so mu podelili nagrado festivala, je dal jasno razumeti, da mu Silvio Berlusconi ni ravno všeč, predsed-

niku ZDA Baracku Obami pa očital, da posveča premalo pozornosti Evropi.

Na 2. strani

BELLUNO - Slabo vreme je včeraj v Italiji zahtevalo štiri življenja. Dve osebi (mati in sin) sta umrli v vasi Borca di Cadore pri Bellunu, ko je eden od plazov, ki so se sprožili zaradi močnega deževja, zasul njuno hišo. V bližini La Spezie je umrl 49-letni ribič, ki je zaradi zelo visokih valov in močnega vetra padel v vodo ter se ni mogel rešiti iz zelo razburkanega morja. V Toskani je utonil 74-letni upokojenec, čigar jadrnica je zaradi neurja doživela brodolom.

Neurje je marsikje v Sloveniji včeraj podiralo drevesa in odkrivalo strehe. O hudih vremenskih težavah poročajo tudi iz Avstrije, Nemčije in Hrvaške. Na Krku je izgubil življenje madžarski turist.

Na 26. strani

Trst: jutri občinska seja o regulacijskem načrtu

Na 4. strani

Iz Grčije so se vrnili v Novo Gorico z virusom nove gripe

Na 9. strani

Zeleni za selitev cestninske postaje pri Moščenicah

Na 10. strani

»Azzurra« Matej Černic in Loris Manià ne gresta v Beograd

Na 23. strani

Mateja Bogatec prva v sprintu v Nemčiji

Na 23. strani

TRST - Nagrada Luchetta-Ota-D'Angelo-Hrovatin

Zaživeli Naši angeli

Na Velikem trgu so sinoči nagradili najboljše novinarske prispevke o vojni, revščini in krivicah

TRST - S televizijsko predstavo, ki jo je vodil novinar Lamberto Sposini, se je sinoči na Velikem trgu v Trstu (na sliki, foto Kroma) zaključila letošnja Nagrada Luchetta-Ota-D'Angelo-Hrovatin. Med predstavo so nagradili dobitnike letošnjih nagrad, nastopili pa so tudi ugledni glasbeni in drugi gostje. Dobitniki letošnjih nagrad so Nico Piro z reportažo iz Sierra Leone, Attilio Bolzoni s prispevkom o »nevidnih« otrocih na Lampedusi, Catherine Philp z reportažo o šolah in terorju v Zimbabveju, Gaetano Nicois z videoposnetki iz neapeljske četrti Scampia ter Jerome Dela-y s fotografijo sirot v Kongu (objavljeno v reviji Internazionale).

Na 3. strani

ČEDAD - Lech Walesa častni gost na otvoritvi 18. Mittelfesta

»Želite, da govorim o preteklosti, sedanosti ali prihodnosti?«

Poljskemu državniku, ki mu ni všeč Berlusconi, nagrada gledališkega festivala

ČEDAD - »Želite, da govorim o preteklosti, sedanosti ali bodočnosti?«, tako je Lech Walesa, nekdanji predsednik Poljske in dobitnik Nobelove nagrade za mir, sinoči nagovoril številno publiko v prostorni cerkvi svetega Franciška, kjer je bil častni gost na otvoritvi čedajškega Mittelfesta. Na festivalu, ki proslavlja padec berlinskega zidu in govori o temeljih in usmeritvah nove Evrope, je prenovljeni upravni odbor uvedel tudi slavnostni trenutek podelitve prve nagrade Mittelfest za zasluge na tem področju, ki ga je predsednik Antonio Devetag s ponosom izročil nemu od graditeljev nove dobe združene Evrope, razsvetljenemu delavcu in politiku, ki je verjel v možnost epohalnih preobratov.

Nagrada festivala je bila simbolična opeka skupne evropske hiše; izdelala jo je mlada ustvarjalka, ki se je s tem projektom udeležila natečaja za nov logotip festivala. Mesto Čedad se je pridružilo poklonu s srednjeveškim pečatom mesta, ki ga občina namenja najbolj uglednim gostom.

Walesa, ki se je na dopoldanski konferenci pikro izrazil o pomenu demokracije tudi v zvezi s Silviom Berlusconiem in s skromno pozornostjo ameriškega predsednika Baracka Obame do srednje Evrope, je govoril o osnovah in perspektivah združene Evrope, predvsem o odgovornosti generacije, ki je doživela prehod od Evrope meja in delitev do nove, globalizirane dobe. Vsi moramo priznati in analizirati svoje napake, razumeti spremembe, ki so pred nami, kot je bilo pred padcem zidu, ko je s slutnjo bližajočega se preobrata vprašal nemške kolege, ali so pripravljeni soočiti se s svojo bodočnostjo. Slavnostni govornik je omenil tudi pomen zavesti o zmagi in porazu, iz katerih se lahko razvijajo velike spremembe, kot se je zgodilo s padcem komunizma.

Walesa je podal svoja razmišljanja tudi s kančkom humorja, na primer, ko je govoril o intuiciji možnih evolucij, ki so jo Poljaki razvili zaradi položaja med Rusijo in Nemčijo, ki sta vedno imeli zelo izrazita »turistično-vojaška nagnjenja«. Prebivalci Nove Evrope morajo ravno tako imeti posluh za spremembe, potrebujejo primerne vrednote in predvsem odgovore na pomembna vprašanja o ekonomskem in političnem sistemu, na katerem bodo lahko postavili osnove svojega snovanja.

Besede častnega gosta so interpretirale in nadgradile cilje organizatorjev in podpornikov festivala, ki so v svojih pozdravih poudarili koncept sodelovanja v duhu vodilnih, povezovalnih smernic

Lech Walesa
prejema nagrado iz
rok predsednika
Mittelfesta Antonia
Devetaga

BUMBACA

Srednjeevropske pobude, s spominom na projekt Alpe-Jadran in mislijo na novejšo Evroregijo. Pred mikrofonom zelo formalno nastavljene slovesnosti so stopili čedajski župan Attilio Vuga, ki je na začetku svojega posega poudaril, kako smo v naših krajih doživeli padec nekdanjih meja tudi z vstopom Slovenije v Evropo, predsednik Pokrajine Videm Fontanini in predsednik Dežele Renzo Tondo, ki je prinesel pozdrav ministra Franca Frattinija. Parter je napolnilo nadpovprečno veliko število političnih avtoritet v državnem in mednarodnem merilu, vključno s predstavniki vseh držav, ki so s svojimi predstavami zastopane na festivalnem sporedu.

Predsednik Antonio Devetag je poudaril, kako se nov upravni odbor ne trudi za revolucijo, temveč za evolucijo prenovljenega festivala, ki išče predvsem nove povezave s sorodnimi manifestacijami. Tako se je začelo novo poglavje festivala, ki s spremenjenim vodstvom ohranja angažiran značaj, ki je zaznamoval mandat prejšnjega umetniškega vodje Monija Ovadie.

Desetdnevni spored, ki se je pričel s koncertom slavnega violončelista Maria Brunella in z otvoritvenim dogodkom, ki je povezal več zvrsti umetnosti, je pripravil »triumvirat« umetniških vodij, ki ga sestavljajo Furio Bordon za gledališče, Claudio Mansutti za glasbo in Walter Mramor za ples s sodelovanjem Roberta Piaggia za lutkovne predstave. (ROP)

POLITIKA - Evroposlanka iz Vidma potrdila kandidaturu

Za deželno tajništvo DS se obeta dvoboj Serracchiani-Martines

VIDEM - Debora Serracchiani in Vincenzo Martines sta kandidata za deželno tajništvo Demokratske stranke. Evroposlanka iz Vidma na državni ravni podpira Daria Franceschinija, videmski podžupan pa je pristaš Pierluigija Bersanija. Kandidatoma se bo morda pridružil še zastopnik skupine, ki za državnega tajnika podpira senatorja Ignazia Marina. To bo dokončno znano v prihodnjih dneh, ko zapade rok za predložitev tako deželnih, kot državnih kandidatur.

Kandidatura Debore Serracchiani je bila v zraku že nekaj časa, evroposlanka pa jo je uradno potrdila včeraj. Izrazila je zadovoljstvo, da kandidatura uživa »prečne podpore«, to se pravi zastopnikov nekdanje Marjetice in nekdanje stranke Levih demokratov. Serracchiani je dala tudi razumeti, da že sedaj razmišlja o možni kandidaturi za predsednico Furlanije-Juljske krajine na volitvah 2013.

Za Debora Serracchiani se je od vidnih Slovencev v Demokratski stran-

DEBORA
SERRACCHIANI

VINCENZO
MARTINES

ki doslej javno opredelil le nekdanji deželni svetnik Igor Dolenc, glavni politični »sponzorji« njene kandidature so pordenonski župan Sergio Bolzonello ter poslanca Alessandro Maran in Ettore Rosato. Kandidaturo evroposlanke podpirajo tudi predsednik goriške Pokrajine Enrico Gherghetta ter deželni svetniki Gianfranco Moreton, Franco Iacop, Giorgio Baiutti in Franco Brussa ter parlamentarca Ivano Strizzolo in Flavio Pertoldi. Vsi so člani bivše Marjetice.

Za Martinesa so se opredelili mnogi vidni zastopniki nekdanjih Levih de-

mokratov, od dosedanjega deželnega tajnika Bruna Zvecha do senatorja Carla Pegorega in tržaškega pokrajinskega tajnika stranke Roberta Cosolinija. Podžupana Vidma podpirajo tudi deželni svetniki Mauro Travanut, Paolo Pupulin in Annamaria Menosso.

Zvech bo na deželni ravni vodil odbor v podporo Bersanijeve kandidature na državnem nivoju. V predkongresna dogajanja se je neposredno vključil tudi poslanec Rosato, ki je organizacijski vodja volilnega odbora Daria Franceschinija.

POSTAJA TOPOLOVE - Odprli Globalno delavnico zdravja

Do dobrega telesnega in duševnega počutja z igro in ironijo, pa tudi z občudovanjem umetnosti

TOPOLOVO – Zdravje, ki je v mednarodnem prostoru sprejeta in osnovna človeška pravica, je bilo v petek osrednja tema dvanajstega dne priljubljene Postaje Topolove, ki se letos že šestnajstič odvija v mali beneški vasi.

V Topolovem je bil namreč v okviru znamenite kulturne prireditve petek proglašen za »dan znanosti in zdravja«, proslavili pa so ga z odprtjem posebne Globalne delavnice zdravja. Pobudo zanjo je dal Mario Raviglione, ki je pri Svetovni zdravstveni organizaciji (WHO) direktor partnerstva Stop TB (Ustavimo TBC). Največji strokovnjak za boj proti tuberkulozi se je seveda udeležil otvoritve svoje delavnice in se o zdravju, dobrem počutju, znanosti in njeni povezavi z umetnostjo pogovarjal z rektorjem takimenovane Univerze v Topolovem Furio Honsellom ter matematikom Ugom Boscainom.

Globalna delavnica zdravja, katere glavni sedež bo na Postaji Topolove, si zastavlja kot osnovni in neopovedljivi cilj splošno dosego najvišjega možnega standarda zdravja in dobrega počutja. Topo-

lonavti so z Mariom Raviglionejem na čelu prepričani, da zdravje ni le absenca bolezni, marveč stanje popolnega dobrega počutja, tako fizičnega kot umskega, duhovnega, ustvarjalnega in družbenega. Za dosego zdravja in dobrega počutja je bistvenega pomena tudi pravica do občudovanja najvišjih umetniških izrazov, zdravje pa je seveda odvisno tudi od okolja, v katerem živimo, in zato je pomembno, da se vsi potegujemo za ohranjanje narave. Temeljna sredstva za dosego polnega dobrega počutja pa sta tudi igra in ironija. Nova topolovska ustanova pa ima tudi svojo himno (izbrali so orgelsko skladbo skladatelja in župnika Davida iz Bergama, katere partituro so našli prav v topolovski cerkvi) in statut.

Otvoritvi delavnice je sledilo sproščeno kramljanje med direktorjem delavnice Raviglionejem, Ugom Boscainom, ki ga zvesti obiskovalci Postaje Topolove poznajo predvsem kot glasbenika, ter Honsellom. Govora je bilo tudi o poklicu matematika in varljivosti statistike, predvsem pa o zdravju: o raznih nalezljivih boleznih,

Od leve Boscain, Miorelli, Raviglione in Honsell v Topolovem

od prašičje gripe do bolezni sars in seveda tuberkuloze, o tem, kako se bolezni v globaliziranem svetu širijo vse bolj hitro, tako da je npr. letalo boeing 747 eden največjih prenašateljev bolezni, in še bi lah-

ko naštevati. Med glavnimi temami naj omenimo tudi primer Eluane Englaro, ki se je je spomnil videmski župan Furio Honsell, ki je tudi poudaril, kako italijanska ustava štiti pravico do zdravja vsake-

ga človeka, obenem pa vsakomur omogoča, da terapijo tudi zavrne.

Večer se je zaključil z dvema koncertoma. Najprej je bil na sporedu poseben »koncert netopirjev«, nato pa še koncert Zlatka Kaučiča, ki je zaigral na različna tolkala. Slednji je včeraj vodil posebno delavnico kovinskih tolkal, na sporedu pa so bili še predstavitve mednarodnega glasbenega festivala na Soči Sajeta, predstavitev knjige Zvernice iz Nadiških dolin, ki jo je napisal pisatelj Iztok Geister v okviru projekta Koderjana, koncert Topolovske Minimalne Orkestre in predvajanje kratkometražnega filma posvečenega Michaelu Hanekeju Živel sem na luni. Šestnajsta izvedba Postaje Topolove pa se bo zaključila danes z jutranjim sprehodom proti meji po stezi Neiwiller, popoldanskim improviziranim koncertom štirih glasbenikov, Morsovim brzozavom iz topolovskega poštnega urada, koncertom vokalnega kvarteta Vocinconsuete 4et, vrhunec pa bo predstavljal večerni koncert tamburaške skupine Les Tambours de Topolo. (T.G.)

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

NAGRADA LUCHETTA OTA D'ANGELO HROVATIN - Prireditev vodil Lamberto Sposini

Na Velikem trgu zaživali Naši angeli

Nagradili zmagovalce - Med glavnimi gosti Ranieri, Somma in Zarrillo

Prepletanje spektakla in novinarskega dela v svojem najbolj plemenitem izrazu, tj. pripovedovati in kritično obravnavati vojne, revščino in nepravčnosti sveta je zaznamovalo že šesto Nagrado Luchetta-Ota-D'Angelo-Hrovatin, ki je sinoči, kljub muhastemu vremenu, uspešno zažvela na Velikem trgu.

Prireditev Naši angeli (I nostri angeli), ki jo v spomin na pokojne novinarje vsako leto prireja Fundacija Luchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin, bo predvajala prva televizijska mreža Rai v četrtek ob 21. uri. Na večeru, ki ga je vodil novinar Lamberto Sposini, so uradno podelili prestižne novinarske nagrade, nastopili pa so tudi ugledni glasbeni in drugi gostje. Glavna gosta sta bila vsekakor neapeljski pevec Massimo Ranieri in Michele Zarrillo s svojim Solis String Quartetom. Sodelovala sta tudi prijatelj Fundacije Luchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin filmski igralec Sebastiano Somma in Maria Concetta Mattei, ena najbolj cenjenih novinark druge mreže RAI.

Dobitnike letošnjih nagrad so pred začetkom večera na Velikem trgu sprejeli na krajši slovesnosti v prostorih palače deželne vlade ob udeležbi deželnega predsednika Renza Tonda. Še pred tem so jih javno predstavili na srečanju z novinarji, ki je bilo v znanem hotelu na nabrežju. Dobitniki letošnjih nagrad so Nico Piro (TG3 - Agenda del mondo) z reportažo iz Sierre Leone, Attilio Bolzoni (La Repubblica) s prispevkom o »nevidnih« otrocih na Lampedusi, Catherine Philp (The Times) z reportažo o šolah in terorju v Zimbabveju, Gaetano Nicois (Rete4) z videoposnetki iz neapeljske četrti Scampia ter Jerome Delay (agencija AP) s fotografijo sirot v Kongu (objavljeno v reviji Internazionale). Posebno nagrado je zaradi širjenja znatnosti letos dobil novinar Piero Angela, ki so mu jo podelili 1. julija v Rimu.

Nagrado za najboljšo televizijsko reportažo je prejel Nico Piro z dokumentarcem Brca lakoti. Piro se je podal v eno izmed najrevnejših držav na svetu, Siero Leone, v kateri je umrljivost zelo visoka in mnogi otroci umrejo pred 5. letom starosti. Poleg zaradi podhranjenosti umirajo ljudje zaradi tuberkuloze in gobavosti. Najbolj prizadeti so seveda otroci, ki pomagajo materam pri obdelavi kamenja za izdelavo materiala, s katerim si redki bogataši gradijo svoje vile. Skupina raziskovalcev bolnišni-

Dobitnike letošnjih nagrad so pred slovesno prireditvijo na Velikem trgu sprejeli v palači deželne vlade

KROMA

ce Emergency v kraju Goderich pa je medtem v sodelovanju z univerzo v Parmi izdelala terapevtsko hrano, s katero so že rešili mnogo otrok.

V sekciji italijanskih časopisov je prvo nagrado dobil Attilio Bolzoni s prispevkom o »nevidnih« otrocih na Lampedusi. Med številnimi priseljenci, ki prihajajo na Lampeduso, je namreč 7-8 odstotkov otrok. Bolzoni je zapisal zgodbe nekaterih mladoletnikov iz Afrike, Palestine in Pakistana, ki so prišli v Italijo in izginili neznano kam. V okviru evropskih časopisov je prvo nagrado prejela Catherine Philp. Ta je bila pet mesecev v Zimbabveju in je v svojih dopisih prikazala krut režim diktatorja Mugabeja. Opisala je dnevno nasilje in obsodila rušenje zdravstvenega in šolskega sistema. Nagrado za najboljše videoposnetke je dobil Gaetano Nicois. Ta je pokazal javnosti vsakodnevno življenje otrok in mladoletnikov v neapeljski četrti Scampia, v kateri vladajo prekupčevalci z mamili in organizirani kriminal. Nagrado za najboljšo fotografijo je v sekciji Miran Hrovatin dobil Jerome Delay, ki je v Kongu ujel v objektiv skupino 15 sirot v Don Boscovem zavetišču v kraju Ngangi blizu mesta Goma.

A.G.

DEMOKRATSKA STRANKA - Jutri prvo javno srečanje

Senator Ignazio Marino uživa na Tržaškem ugledne podpore

Jutri ob 17.30 se bodo v Novinarskem krožku (Korzo Italia 13) prvič zbrali lokalni predstavniki Demokratske stranke, ki za državnega tajnika podpirajo Ignazia Marina. Senator, izvedenec iz bioetike in pristaš t.i. biološke oporoke, bo dan kasneje v Milanu formalno predložil svojo kandidaturo. Marina je širša javnost spoznala ob tragični zgodbi mlade Eluane Englaro, med njegovimi pristaši je namreč tudi njen oče Beppino.

Marina za državnega tajnika demokratov podpirajo pokrajinska odbornica Marina Guglielmi, tržaška občinska svetnica Maria Grazia Cogliatti, koordinator mladih demokratov Matej Iscra, nekdanji evropski poslanec Giorgio

SENATOR IGNAZIO MARINO

Rossetti in Fabio Omero, vodja svetnikov DS v mestni skupščini. Med podporniki najdemo tudi pisatelja in publicista Luciana Comido, psihiatra Beppeja Dell'Acquo, bivša sindikalista CGIL Mauru Gialuza in Fabia Todera, predsednika krožka Istria Livia Doriga

in nekdanjega župana Devina-Nabrežine Marina Voccija.

Na jutrišnjem srečanju bodo udeleženci izmenjali mnenja o predkongresnem soočenju v DS in seveda predvsem predstavili program senatorja Marina, ki je po poklicu zdravnik. Na sestanku bo navzoča tudi arhitektka Marta Meo iz Benetk, ki je bila na vsedrjavni ravni med pobudnica Marinove kandidature za tajnika DS.

Na srečanju bodo govorili tudi o kandidaturah za deželno tajništvo stranke. Ni izključeno, da se bodo Marinovi pristaši odločili za svojo kandidatko ali kandidata, ki bo oktobra za mesto tajnika Furlanije-Juljske krajine »tekmoval« z Debora Serracchiani in Vincenzom Martinesom.

PRI PONTEROŠU Invalidka na vozičku v kanal

Rešili so jo občinski policisti

Agenti tržaške občinske policije so včeraj v zgodnjih popoldanskih urah preprečili tragedijo, do katere bi skoraj gotovo prišlo, če bi invalidna ženska ostala dlje časa v vodi. Zgodilo se je ob kanalu pri Ponterošu, kjer je francoski turist J.P.R. porival naprej voziček, v katerem je sedela njegova invalidna žena, 57-letna C.J.G. Za trenutek je izgubil nadzor nad vozičkom, ki je začel lesti naprej in na koncu padel v kanal skupaj z žensko. Prizor je videl agent občinske policije, ki je bil komaj zaključil izmeno, in se takoj vrgel v vodo ter obdržal žensko na površju, pri čemer je noge uprl v zid pomola in si jih tako ranil zaradi tam prisotnih klapavic in ježkov. Na prizorišču so prihiteli tudi nekateri drugi reševalci, ki so kolegu pomagali pri dviganju ženske (in njenega vozička) iz vode. Francosko turistko, ki si bo doživetje verjetno zapomnila, so z rešilcem prepeljali v katarinarsko bolnišnico, kamor je zaradi ran na nogah končal tudi junaški agent.

POLETNI FOTOUTRIP '09

NA POČITNICE S PRIMORSKIM DNEVNIKOM

Vzemite nas s seboj na počitnice!

Po lanskem velikem uspehu se med naše bralke in bralce vrača Poletni fotoutrip. Spet želimo videti posnetke z vaših počitnic: ker pa ne bi radi, da bi med počivanjem na domačem ležalniku, poležavanjem na plaži, plezanju po hribih, ali ogledom tujih prestolnic pozabili na nas, je tema letošnjega Fotoutripa ... Na počitnice s Primorskim!

Kamorkoli vas bodo ponesli poletni meseci, vzemite s seboj tudi časopisni izvod in mu posvetite enega od svojih poletnih posnetkov. Nato pojdite na spletno stran www.primorski.eu in izberite Fotografije bralcev: če niste še registrirani uporabnik naše spletne strani, storite to nemudoma ... kajti samo tako nam boste lahko posredovali svoj fotoutrip letošnjega poletja! Vaši posnetki pa bodo tako vidni vsem obiskovalcem svetovnega spleta.

Dajte torej duška svoji fantaziji in fotografski žilici in pojdite ... Na počitnice s Primorskim!

Mizarstvo

STOPAR

že od leta 1961

Pohištvo po meri, kuhinje, stopnice, masivna notranja vrata ter testirana okna in vrata po metodi UNI EN ISO 10077-1 (2002)

z možnostjo 55% davčne olajšave.

ul. Kosovel 30 - 34012 Bazovica - Trst (Italija)
tel/fax: 040 226283 - e-mail: bstopar@tin.it

N.S.D. S.r.l.

Razne vrste zasteklitev (aluminij, PVC, les, ...)

Protivlomna vrata

Strešna okna

Vrata (dvižna, krilna in sekcijka) ... in veliko drugega.

Pridi na obisk v naš showroom **ul. Fabio Severo 96.**
Z našimi nasveti ti bomo pomagali pri izbiri najboljše rešitve.

Brezplačen predračun - Ul. Fabio Severo, 96 - Tel. 040/5708390

OBČINA TRST - Jutri v občinskem svetu začetek obravnave variante k regulacijskemu načrtu

Bo seja za zaprtimi vrati? O tem bodo odločali svetniki

Nasprotniki variante, združeni v koordinaciji Več zelenja, manj cementa, napovedujejo svojo prisotnost

Jutri zvečer bo tržaški občinski svet začel obravnavati predlog nove variante k regulacijskemu načrtu. Glede seje, ki se bo začela ob 19.30 (pred tem bo od 18.30 dalje čas za aktualna vprašanja svetnikov) z obravnavanjem nekaterih manjših sklepov, katerim bo sledil poseg župana Roberta Dipiazze, ki bo orisal varianto, se trenutno še ne ve, ali bo odprta za javnost ali pa bo potekala za zaprtimi vrati, o tem se bodo namreč prav jutri izrekli svetniki. Gotovo pa je, da bodo prisotni tudi nasprotniki variante k regulacijskemu načrtu, zbrani v koordinaciji pod geslom Več zelenja, manj cementa, ki želijo prisostvovati seji in videti, kako se bodo občinski svetniki izrekli glede njenega poteka. Tako so se namreč dogovorili na večerajšnjem dopoldanskem srečanju v prostorih v Ul. Valdirivo.

Koordinacija združuje nekatere okoljevarstvene oz. civilnodružbene organizacije (npr. Acli Anni Verdi, Greenaction Transnational, Italia Nostra, Legambiente in WWF) ter združenja občanov (npr. Združenje za zaščito Opčin, Združenje Marino Simic, odbori za Trstenik, za rešitev Ul. Pucino in ljudskega vrta na Trgu Libertà, za Boršič, združenje Pro Loco Sv. Ivan-Kolonja in združenje Trieste vivibile), zadala pa si je nalogo, da pozorno sledi postopku sprejemanja variante. Na večerajšnje srečanje je povabila vse občinske svetnike, odzvali pa so se samo v treh: predstavnika Demokratske stranke Bruna Tam in Fabio Omero ter Alessandro Minisini iz Mešane skupine, za odsotnost pa sta se opravičila le Lorenzo Giorgi (Ljudstvo svobode) in Iztok Furlanič (Stranka komunistične prenovе). Svetniki so prisluhnili številnim pripombam predstavnikov združenj: gre za že znane ugovore, od tega, da domačinom na Krasu ne bo dovoljeno zidati, veliki gradbinci pa bodo imeli proste roke, dalje pozabljanja pomena pristanišča in netransparentnosti postopka, pa do pomanjkljivosti v zvezi z ureditvijo prometa in odsotnosti celovite strategije za razvoj občine. Med raznimi očitki je tudi ta, da gradnje ne bodo namenjene Tržačanom, prav tako kaže, da bodo podjetja, ki bi jih izvajala, prišla od zunaj. Vprašanje je tudi, zakaj se občina ne loti raje preureditve številnih praznih stanovanj v mestu. Poskusiti bo treba razdeliti sedanjo večino v občinskem svetu, je bilo še slišati, saj so tudi znotraj desne sredine nesoglasja glede predloga variante. Številni naj bi se tudi zavzemali, da se razprava in odločanje o regulacijskem načrtu preloži za nekaj mesecev. (iz)

Predstavniki koordinacije Več zelenja, manj cementa napovedujejo svojo prisotnost na jutrišnji seji tržaškega občinskega sveta o regulacijskem načrtu

KROMA

PRIREDITVE - V soboto, 25. julija, v Praprotnu

Boban i Marko Marković orkestar bo uvedel 6. izvedbo Glasbe brez meja

Boban i Marko Marković orkestar

SDGZ - Sodelovanje pri pobudi javnih uprav

Storitve za posebne bivalne potrebe

Slovensko deželno gospodarsko združenje se pridružuje akcijam javnih uprav in drugih subjektov v prid posebnim potrebam potrošnikov. Na pobudo Pokrajine Trst in organizacije za zaščito potrošnikov OTC iz Trsta so bili tudi obrtniki SDGZ vabljeni k sodelovanju pri projektu »Cambia la tua idea del possibile: abitare in autonomia«. Projekt, pri katerem sodelujejo še druge javne uprave in ustanove, kot občine Trst, Devin-Nabrežina in Milje ter Podjetje za zdravstvene storitve, ima za cilj, da se omogoči popolno bivalna avtonomija tudi osebam, ki so prizadete, hendikepirane, invalidne itd.

Obrtna sekcija SDGZ, kot ostale krajevne obrtne organizacije, je s tem seznanila in skušala spodbuditi k udeležbi vse člane, ki se ukvarjajo z gradnjo, od instalaterjev, gradbenikov, mizarjev, do morebitnih profesionalcev, geometrov in gradbenih izvedencev, ki so pripravljeni prisluhniti in odgovoriti na te potrebe. Gre za posebne instalacije, pohištvo, sanitarije, vhode, gospodinske stroje in

druge bistvene sestavine stanovanj oz. za opremo, ki naj bi bila po meri teh povpraševalcev. Sodelujoči operaterji naj bi jim bili na razpolago in jim pomagali tudi pri preverjanju opravljenih del in instalacij na samem gradbišču ter pri usklajevanju raznih obrtnikov in storilcev del, da bi se opravljene instalacije, oprema in sploh gradnja ujemale z zahtevami in končno uporabo posebno prirejenih bivalnih prostorov.

Zaenkrat se zbirajo morebitni interesi iz vrst omenjenih poklicev in dejavnosti, ki imajo že izkušnjo s tem ali bi šli v ta posel. Z vsemi temi bodo Pokrajina Trst in ostali partnerji projekta imeli sestanek in druge pripravljale pobude, da bodo glede tega posebnega povpraševanja lahko zajamčili ustrezne in kakovostne storitve. Seznam sodelujočih obrtnikov bo javljen vsem tovrstnim klientom, organizacijam, ki jih zastopajo, nepremičninskim agencijam in bo tudi na spletni strani projekta. Za prijave in informacije se lahko pokliče na tajništvo SDGZ v Trstu: tel. 040-6724824.

Šest vrhunskih tematskih večerov za šesto izvedbo festivala Glasba brez meja. Festival bo v soboto, 25. julija, uvedel etno-rock koncert na prireditvenem prostoru v Praprotnu, 6. avgusta pa ga bodo v kamnolomu v Repniču zaključile melodije dalmatinske klope.

»Novost letošnjega mednarodnega glasbenega festivala Glasba brez meja je njegova poletna verzija,« nam je povedal eden izmed organizatorjev Andrej Petaros. »Festival se iz Briščikov, kjer so potekale dosedanje izvedbe, prvič seli v Praprot in Repnič. Na prireditvenem prostoru v Praprotnu bodo štirje koncerti, v kamnolomu v Repniču pa dva.«

Koncerti v Praprotnu bodo potekali tudi v znamenju druženja in zabave.

»Osrednji protagonist našega festivala ostaja glasba, prireditveni prostor v Praprotnu pa je opremljen tudi s kioski, ki bodo delovali med obema koncertnima vikendoma. 25. in 26. julija bodo zanje skrbeli člani združenja Srbov Vuk Karadžić iz Trsta. Tega prvega sodelovanja s številno tržaško srbsko skupnostjo smo posebno veseli.«

Prvi vikend Glasbe brez meja bo torej tako enogastronomsko kot glasbeno ...balkansko obarvan. Najbolj v nedeljo, ko bo v Praprotnu nastopil Boban i Marko Marković orkestar.

»To je skupina svetovno znanih trubачev iz Srbije in večkratnih zmagovalcev festivala Guča, ki so z Goranom Gregovcem prispevali glasbo za nekatere filme Emirja Kusturice. Trenutno nastopajo na turneji z ita-

lijanskim glasbenikom Royem Pacijem, tako da postajajo vse bolj priljubljeni tudi med italijanskimi poslušalci. Vse od prvega festivala je bila naša želja doseči čim širšo publiko, tako slovensko z obeh strani meje kot italijansko. Zato tudi ime Glasba brez meja.«

Nedeljski koncert bo uvedla slovenska skupina Double Trouble, medtem ko bodo v soboto nastopili slovenska skupina Red Katrins, goriški band Radio Zastava, ki ponuja balcan, kletzmer in cigansko glasbo, ter Vlado Kreslin in Mali bogovi.

»Vsi koncerti v Praprotnu bodo brezplačni, za kar gre zahvala predvsem kulturnemu odborništvu Dežele Furlanije-Juljske krajine in Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Ker je v kamnolomu v Repniču na voljo omejeno število mest, pa bo za tamkajšnja koncerta potrebno plačati vstopnico. V sredo, 29. julija, bo v kamnolomu koncert etnocižanske skupine Langa iz Prekmurja, v četrtek, 6. avgusta, pa dalmatinske Klope Leut iz Zadra.«

Zadnji petek v juliju bo posvečen ska in reggae glasbi. V Praprotnu bodo nastopili tržaška skupina Zakkaman, milanska Valanzaska, ki velja za eno najboljših italijanskih skupin, in priljubljeni Kingstoni. V soboto, 1. avgusta, pa bodo prišli na svoj račun ljubitelji rock glasbe. Na praprovski oder bodo stopile skupine Just Burning, Notterdam in Big Foot Mama. Na teh dveh večerih bodo za delovanje kioskov skrbeli člani Šmucharkega kluba Devin. (pd)

V Šempolaju predstava Monolog za dva

V Šempolaju se nadaljujejo poletni večeri SKD Vigred. V torek bosta ob 20.30 na prostoru pod vrtcem nastopila člana Zelo Male Tržaške Kabaretne Bande Fabrizio Polojaz in Aljoša Saksida, ki se bosta predstavila z Monologom za dva. Naslednji poletni večer bo v torek, 28. julija, pred Štalco, z predvajanjem filma Hit poletja.

Obnova cestne signalizacije

Na nekaterih mestnih ulicah bodo od jutri do četrтка, 23. julija, obnavljali cestno signalizacijo. Obnova bo (razen v primeru slabega vremena) vedno zvečer in ponoči, in sicer med 21. in 6. uro. Točneje bodo jutri dela na Furlanski cesti, v Ul. Aquileia, na Trgu Osoppo in ulicah Carmelitani, Cividale in Cisternone ter na Nabrežju Mandracchio, Caduti per l'italianità di Trieste in Tre Novembre. V torek bodo dela na Ul. Udine, Trgu Belvedere, Ul. Pauliana, Ul. Sant'Anastasio, Ul. Manna, Trg Tommaseo, Nabrežju Tre Novembre in na Trgu Duca degli Abruzzi. V sredo bodo dela na Miramarskem drevoredu (med Rojanom in železniško postajo) in na Korzu Cavour, medtem ko bodo v četrtek dela na Trgu Evropa, Ul. Fabio Severo (med Ul. Cantù in Trgom Evropa) in na Trgu Libertà.

Brezplačna vožnja na pomorskih povezavah

Prevozno podjetje Trieste Trasporti je sporočilo, da bodo imetniki mesečnih vozovnic s pravico do olajšav (deželni zakon 20/97) lahko od jutri do 15. septembra brezplačno koristili pomorske povezave Trst-Barkovlje-Grljan-Sesljan, Trst-Milje in Tržič-Devin-Sesljan (ta je sicer trenutno zamrznjena). Dodatne informacije o pobudi, ki je stekla na osnovi konvencije s pokrajinsko upravo, nudijo prek zelene številke 800-016675 od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.30.

Izgubljeni predmeti

Na županstvu so na ogled nekateri predmeti, ki so jih občani izgubili v juniju na mestnih ulicah. V sobi št. 37 (vhod na Velikem trgu št. 4) so razstavljeni mobilni telefon, fotografski aparat, uhan in razni ključi. Urad je odprt od ponedeljka do petka od 9.30 do 12.30, ob ponedeljkih in sredo od 14. do 16. ure. Prav tako so razni predmeti, ki so jih občani zapustili na avtobusih in na vlakih, na razpolago na sedežu podjetja Trieste Trasporti v Ul. Lavoratori št. 2 in na lokalnem sedežu družbe Trenitalia na Trgu Libertà št. 8.

Pupkin Kabarett v kopališču Ausonia

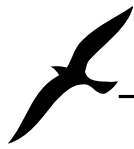
Po uspešni krajši turneji s predstavo Saturday night Straus (Perché, lei la parla tutte le lingue?) se bo skupina Pupkin Kabarett spet predstavila javnosti s svojimi skeči jutri, 27. julija in 3. avgusta v kopališču Ausonia. Začetek predstave bo kot vselej ob 21.21, po njej pa bo na vrsti tudi ples.

V Podlonjerju filmi o Kubi

V Ljudskem domu v Podlonjerju (Ul. Massaccio št. 24) se danes nadaljuje niz filmov, posvečen Kubi. Dopoldne bodo od 10. do 13. ure predvajali risanke, od 13.15 do polnoči pa bodo predvajali filme. Ob 20. uri bo južnoameriška glasba, nato bodo ob 21. uri predvajali film El Benny, ob 23.15 pa film Roberta Massaria Ernesta Che Guevara, uomo, compagno, amico.

Priletni par žrtev prevare

Pri Sv. Jakobu je v petek zjutraj priletni par postal žrtev prevare, potem ko je odprl vrata stanovanja dvema mlajšima ženskama. Slednji sta se s starejšima zakoncema zapletli v pogovor, medtem ko je tretja oseba iz spalnice odnesla nekaj dragocenosti in ključev. Par se je zavedel kraje šele po odhodu ženske in poklical policijo. Pri tem tržaška kvestura poziva vsa, naj spričo nevarnih situacij in suma prevare pokličejo takoj telefonsko številko 113.

MILJE - Prejšnji teden sestanek na županstvu

Vrtec Mavrica: preureditev bo v letošnjem in prihodnjem poletju

Uredili bodo prostore za drugi oddelek vrtca - Občina bo čim hitreje poiskala prostore za DSMO

V ponedeljek, 6. julija, so se na milskem županstvu zbrali predstavniki staršev in učiteljice Državnega otroškega vrtca s slovenskim učnim jezikom Mavrica, ravnateljica Didaktičnega ravnateljstva Dolina Ksenija Dobrila, predsednica Društva Slovencev milske občine Mirna Viola in slovenski svetnik Danilo Šavron, da bi se s podžupanom občine Milje Francom Crevatinom, odbornico za šolstvo in mladinske politike Loredano Rossi ter nekaterimi občinskimi funkcionarji, podrobneje pogovorili o preureditvi prostorov vrtca. Že od meseca februarja je znano, da so vpisi v slovenski vrtec zelo številni in je bilo zato nujno potrebno preurediti spodnje prostore šolskega centra, da bi gostil še drugo sekcijo. Občina je dala svojo razpoložljivost, da te prostore na svoje stroške preuredi, saj je šolski center, v katerem se vrtec nahaja, občinska last. Zato so že konec februarja odobrili v triletni predračunski bilanci 120.000 evrov za zamenjavo oken in skoraj 80.000 evrov za preureditev dodatnega prostora, ki je doslej služil kot soba za razvedrilo malčkov v vrtcu in kot prostor za manjše pobude DSMO.

Na več kot eno uro trajajoči seji so se prisotni domenili, da se pred začetkom pouka, ki je po šolskem koledarju predviden 10. septembra, zamenja pod v novi učilnici in dotedanji učilnici vrtca, prepleska prostore, popravi stranišča, ki niso več primerna za tako majhne otroke, pregleda grelce in ogrevanje, preveri varnost v prostorih, zamenja zavese vseh bivalnih prostorov ter nakupi opremo (stole, mize, omare, slačilnice, ipd.) za novonastalo učilnico. Za zamenjavo oken pa bo občina poskrbela takoj ob zaključku pouka v šolskem letu 2009-10. Začetek del je predviden za 1. julij 2010. Zaradi varnosti so se na seji domenili, da bodo morali dodati še nova protipožarna vrata REL. Odprla se bodo v prostor, v katerem ima od ustanovitve sedež DSMO, ki bo zaradi tega ukrepa izgubilo še del svojega prostora. Podžupan Crevatin je zagotovil, da bo to le začasna rešitev: društvo bo moralo nekaj časa potrpeti, da bo občina čim hitreje poiskala prostor, ki bo primeren za urad DSMO in večjo večnamensko dvorano za pobude le-tega. Ravnateljica Dobrila pa je potrdila, da bo društvo (v zameno za večnamenski prostor v spodnjem nadstropju šolskega centra) lahko nemoteno uporabilo kako učilnico v prvem nadstropju, kjer ima sedež Celodnevna osnovna šola Albina Bubniča, v katerem bo lahko nadaljevalo s pevskimi vajami zbora Jadran, tečajem slovenskega jezika in ostalimi manjšimi pobudami za člane. Govor je bil tudi o pripravi kosil za otro-

ke iz vrtca in osnovne šole. Letos je bil po mnenju staršev jedilnik neprimeren za njihove otroke. Odbornica Loredana Rossi je zagotovila, da občina ni kriva za nastalo situacijo, da pa se bo aktivirala, da se bodo nekatere stvari z naslednjim šolskim letom spremenile in bolje uredile.

Seja se je zaključila z dobrodošlo pohvalo ravnateljice Ksenije Dobrila, ki se je zahvalila županu Nesladku in podžupanu Crevatinu ter celotni občini Milje, da je tako hitro odgovorila na prošnjo ravnateljstva po drugi učilnici za vrtec. Ta odločitev je pripomogla, da ne omejijo novih vpisov in lahko zagotovijo prostor številnim zainteresiranim. S to gesto zadobi vrtec s slovenskim učnim jezikom novo vrednost in pomen na širšem kulturnem in šolskem področju na milskem teritoriju.

DSMO in svetnik Šavron bosta s podžupanom Crevatinom imela redno letno srečanje v sredo, 22. julija, da bi se pogovorili o problematikah slovenske manjšine v občini Milje ter o situaciji, napredkih in ukrepih za uveljavljanje vidne dvojezičnosti na občinskem teritoriju. (MV)

V vrtcu Mavrica bodo uredili prostore za drugi oddelek

ŠOLSTVO - Dijaki Liceja Franceta Prešerna na šolski izmenjavi na Švedskem

Lepi vtisi o šoli in ljudeh

Skupina dijakov četrtih razredov in profesorjev se je pred koncem pouka mudila pri vrstnikih liceja Vasaskolan v mestu Gävle

Dijaki liceja Prešeren so se tudi podali na veslanje po švedskih jezerih

Konec šolskega leta smo se dijaki 4.a, 4.b in 4.c razreda skupaj s svojimi sprem-ljevalci, profesorji Walterjem Auberjem, Barbaro Lapornik in Irene Pecchiar, vr-nili z desetdnevnega obiska na Švedskem. Kot že v prejšnjih izmenjavah, smo dva dni preživeli v Stockholmu, potem pa se zapeljali v mesto Gävle, od koder so naši švedski vrstniki. Tukaj smo zbrali le nekaj vtisov.

O šoli

Že sama stavba nas je z razsežnostjo in tehnološko opremo zares presenetila. Vsak razred namreč razpolaga z računalniki, projektorji in premičnimi tablam. Poleg tega je na šoli toliko laboratorijev in delavnic z različnimi usmeritvami, da smo se na začetku s težavo orientirali po njej! Dejstvo, da je to poslopje državno, nam nudi veliko iztočnic za razmislek o vlaganju države v javno šolstvo in izobrazbo.

Tudi odnos med profesorji in dijaki je drugačen ter postavljen na bolj sproščeno in prijateljsko raven. Takšen je bil vsaj naš vtis, ko smo se mudili po šolskih hodnikih in sodelovali pri njihovem pouku. Obenem smo opazili, da je poglavit-

no zanimanje profesorjev bolj namenjeno posameznikom kot pa celotni razredni skupnosti. Nekaterim izmed nas je bilo zelo všeč dejstvo, da so dijaki lahko izbirali nekatere predmete in vključevali npr. ki-tajščino kot jezik ali tehnike fotografije in ustvarjanje risank med poukom zgodovine umetnosti.

Po drugi strani smo opazili, da raven naših učnih vsebin ni nič slabša v primerjavi z njihovo; v bistvu se nam je zdel naš program pri posameznih predmetih bogatejši. Ni čudno, da so se nam švedski dijaki zdeli veliko manj »stresirani« od nas. To se je pokazalo tudi v majhnih odtenkih švedskega vsakdana, ki smo ga mi dan za dnevno spoznavali. Švedska sproščenost se je odražala tudi v večkrat nekoliko razpuščenosti organizaciji pouka in pomikanja po šolskem poslopju. Vsekakor smo prepričani, da nam primerjava dveh tako različnih evropskih sistemov nudi dejansko obogatitev in možnost za osebno rast.

O ljudeh

Manj stresa očitno doživljajo tudi ljudje. Obdani so s prečudovito naravo, s katero so res neposredno v stiku: gozdovi so tik za domovi, polno je kolesarskih stez, bistrih jezer in naravnih lepot. Na splošno so Švedi prijazni, ustrezljivi in odprti. Sprejeli so nas tako rekoč z odprtimi rokami.

Opazali smo določene razlike v medsebojnih odnosih, ki ravno tako sledijo logiki manjše mere utesnenosti. Mladi se prej osamosvojijo, tako v odnosih kot denarno, mnogo dijakov pa se po maturi odloča za enoletno delovno obdobje, v glavnem v tujih državah. Tako odrasli kot mladi so v primerjavi z nami večji individualisti, kar se je tudi kazalo v odnosih med sošolci. Dejanskih razrednih skupnosti v našem pomenu besede ni bilo opaziti, bolj vidni so bili ožji prijateljski krogi posameznikov. Zato smo tudi zvečer hodili ven v manjših skupinah, kar nam ni bilo posebno všeč, bolj so se nam vtisnili v spomin tisti večeri, ki smo jih preživeli vsi skupaj.

Seveda bi lahko še mnogo povedali o izletih v univerzitetno mesto Uppsala, o sanjskem okraju Dalarna, kjer je ustvarjal slikar Zorn, o zooološkem parku in o veslanju s kanuji po jezeru. Videli in doživeli smo veliko stvari. Mislimo, da je taka izmenjava velika priložnost za osebno obogatitev, za večji in objektivnejši vpogled v šolske sisteme, za krepitev jezikovnega znanja in za navezovanje prijateljskih stikov prek Evrope, za katero upamo, da bo vedno tako svetla kot poletna švedska noč.

Za licej 'F. Prešeren' Maja Malalan 4.c, David Požar 4.b, Marjo Venier 4.a v sodelovanju s prof. Barbaro Lapornik.

ŠOLSTVO - Strokovna ekskurzija učnega in neučnega osebja liceja Prešeren

Potovali so ob smaragdni reki

Že druga izvedba pobude v priredbi slovenskega ministrstva za šolstvo - Obisk Kosmačeve domačije in Kobariškega muzeja

Po lanskim prvi izvedbi strokovne ekskurzije na Dolenjsko smo se člani učnega in neučnega osebja Znanstvenega liceja Franceta Prešerna letos mudili v dolini Soče. V sredo, 17. junija, smo se podali na izlet, ki ga je ponovno priredilo Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije v režiji pedagoške svetovalke za slovenske šole v Italiji Andreje Duhovnik Antoni in turistične agencije Palma Koper. Tudi tokrat je izletniški podvig kljub utrujenosti udeležencev in muhastemu vremenu uspel, saj smo že lani ugotovili, da je druženje zunaj šolskega poslopja ob koncu delovnih obveznosti lahko nadvse prijetno in sproščujoče.

Po prijetni vožnji ob toku reke Soče smo se najprej podali peš po dva kilometra dolgi makadamski učni poti do Kosmačeve domačije, ki leži na levem bregu reke Idrijce. V pritličnih prostorih smo si ogledali bivalno kulturo v tridesetih letih 20. stoletja, v zgornjih pa sledili nazornemu prikazu življenjske in ustvarjalne poti Cirila Kosmača.

Po okusnem kosilu v Tolminu in bliskovitem obisku lokalne sirarne smo si v popoldanskih urah ogledali Kobariški muzej s stalno razstavo in multivizijsko predstavitevjo Soške fronte. Ogledu tega zgodovinskega muzeja z vojno tematiko in protivojnim sporočilom je sledil vzpon na grič Gradič, kjer se ob cerkvi sv. Antona dviga monumentalna kostnica, ki so jo Italijani postavili 7.014 svojim vojakom, padlim med prvo svetovno vojno v zgornjem Posočju.

Gregorčičev kip v osrčju Kobarida je ponudil enkratno ozadje za našo obvezno skupinsko fotografijo. Domov smo se vračali zadovoljni, saj so odlični vodiči naše prijateljsko druženje v lepem naravnem okolju prepletili z zanimivimi življenjskimi zgodbami ter oplemenitili z bogatimi kulturnimi in zgodovinskimi vsebinami.

Skupinska slika pred spomenikom Simona Gregorčiča v Kobaridu je bila tako rekoč obvezna

IN MEMORIAM

Oče in steber naše telesne kulture

»Nevidnih osemdeset« je šele pred dobrim letom zapisal kolega Dušan Kalc, ko je pisal o Bojanovem življenjskem jubileju. Res mu je bilo težko pripisati tolika desetletja, saj je bil, dokler ga ni zapustilo zdravje, vedno enako trden in je to hotel pokazati tudi navzven. Vzbujal je splošen občutek, da se ni veliko spremenil, vse odkar je bil mnogim izmed nas profesor telovadbe na šolah. Temnolas in resnega izraza, obenem pa tudi vedno pripravljen na vic, z vedno istimi očali z zastarelim okvirom, s čelado motorista v rokah. Tako si z njim, stoje pri zbirkah časopisov, mimogrede predebatali in pokomentirali marsikaj. Bil je pozoren in občutljiv sogovornik, tudi oster in nepopustljiv, ko je bil v nekaj globoko prepričan. Pazljiv na izgovorjavo in besedišče, je bil velik zaveznik klene slovenščine, ne hote te je v pogovoru silil k previdnosti, da ti ne bi ušla kakšna jezikovna šlamparija.

Redakcija dnevnika je, hočeš nočeš, vsakodnevna opazovalnica, v dobrem in slabem. So starejši kolegi, ki nas radi in pogosto obiskujejo, nekateri so bili na redakcijo vezani prav do zadnjega. Tako tudi Bojan, ki ga nekaj časa zaradi opešane zdravja ni bilo na spregled, potem pa se je spet pojavil in znova prižgal upanje, ki pa, žal, ni trajalo dolgo.

Starejši kolegi vedo povedati, da je šport v Primorskem dnevniku šele z njim dobil svoj prostor, kar je bila osnova za poznejši razvoj. Enako velja za Radio Trst A, kjer je bil v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja nepogrešljiv »športni glas« večernih ur. Pavletičeva časnikarska pot pa se je vila vzporedno s potjo športnega organizatorja, ki bi mu med Slovenci v Italiji v vsem povojnem času težko našli primerjavo. Kot mlad diplomiran profesor telesne vzgoje se je na začetku petdesetih let angažiral na področju, kjer je naša skupnost z leti doživela množičen in kakovosten razvoj. Mnogi se danes spominjajo njegove pionirske vloge pri obnavljanju slovenskega športa v Italiji. Bil je prepričan, da ima telesna kultura za rast mladih v zdravem duhu, predvsem pa za krepitev naše skupnosti in njene narodne zavesti, strateški pomen. To svoje prepričanje je, oborožen s strokovno duhu, predvsem pa za krepitev naše skupnosti in njene narodne zavesti, strateški pomen. To svoje prepričanje je, oborožen s strokovno duhu, predvsem pa za krepitev naše skupnosti in njene narodne zavesti, strateški pomen.

Po osamosvojitvi je Bojan veliko časa preživel v Sloveniji, polotilo se ga je nekakšno mladeniško navdušenje do slovenske države, od katere je pričakoval, da bo doživela sodoben in napreden razvoj ob ohranitvi svojih temeljnih vrednot. V zadnjih letih pa v pogovorih ni skrival razočaranja, zlasti ob dejstvu, da se zaničujejo vrednote NOB in poskuša opravičevati medvojno sodelovanje z okupatorji. Do zadnjega je bil lucidnih misli, svojih ocen ni stresal z rokava, od pogovorov z njim si vedno nekaj odnesel.

Veliko ljudi v zamejstvu in matiči ga bo pogrešalo, mi v redakciji Primorskega dnevnika vsekakor. Svojcem naj gre ob težki izgubi naše občuteno sožalje.

iz dejstva, da v glavnem ni bil formalni nosilec visokih funkcij. Morda je izjema Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, ki ga je vodil kot prvi predsednik, potem ko je bil med ustanovitelji. Tudi Boru, njegovemu »zgodovinskemu« društvu, so predsednovali drugi, pa vendar nisi mogel mimo njega, če si hotel rešiti kakšen bistven vsebinski problem. Znal je biti tudi ostro polemičen, ni se izogibal konfliktom, če je ocenil, da so za doseg cilja

neizbežni. Nedvomno pa je imel veliko športno karizmo in je svoje ideje zagovarjal z velikim prepričanjem. Par generacij športnih delavcev dolguje prav njemu doberšen del svojega znanja in izkušenj.

Pavletičevo delo je v veliki meri pripomoglo k razvoju množičnosti našega športa. Najbolj je bil vezan na Stadion 1. maj, kjer se je v povojnih letih s skromnini začetki in herojsko požrtovalnostjo obnavljala telesna kultura na Tržaškem. Mejnik je športno gibanje doživelo z organizacijo Slovenskih športnih iger, ki so bile plod Pavletičeve zamisli in organizacije, kakor je bil z njegovim temeljnim doprinosom organiziran znameniti STEDO, Spominski tek dvajsetletince osvoboditve. Pozneje, ko je Športno združenje Bor postalo množično društvo in referenčna točka za Slovence v mestu in bližnji okolici, je Pavletič osnoval projekt Športne šole, ki je v množično gibanje vključil praktično celoto šolske mladine in njihovih staršev. Ta projekt ostaja v nekem smislu njegova mojstrovina in izkaznica njegovih izjemnih organizacijskih sposobnosti.

V zadnjem življenjskem obdobju, ko se je Bojan Pavletič postopno umaknil iz športne operative, je poleg novinarske začela prihajati do izraza njegova pisateljska žilica. Pustil nam je nekaj dragocenih knjig, ki so hkrati pričevanja njegovega, v veliki meri pa tudi našega časa. Njegovi Prarealci iz Ulice Starega Lazareta so edinstven oris nastajanja našega povojnega srednjega šolstva, knjiga Devet velikih jokov pa v literarno prečiščenem slogu razkriva njegovo otroško preteklost izgnanca v času fašizma. Bojan pa je bil tudi strasten planinec-samohodec, čigar poti so se križale s potmi mnogih pomembnih osebnosti iz našega polpreteklega časa. Srečanja je mojstrsko opisal v knjigi Vrhovi v megli, ki je izšla v založbi SPDT. Sicer pa je v knjigo strnil tudi zgodovino našega dnevnika, ki je izšla ob petdesetletnici izhajanja.

Po osamosvojitvi je Bojan veliko časa preživel v Sloveniji, polotilo se ga je nekakšno mladeniško navdušenje do slovenske države, od katere je pričakoval, da bo doživela sodoben in napreden razvoj ob ohranitvi svojih temeljnih vrednot. V zadnjih letih pa v pogovorih ni skrival razočaranja, zlasti ob dejstvu, da se zaničujejo vrednote NOB in poskuša opravičevati medvojno sodelovanje z okupatorji. Do zadnjega je bil lucidnih misli, svojih ocen ni stresal z rokava, od pogovorov z njim si vedno nekaj odnesel.

Veliko ljudi v zamejstvu in matiči ga bo pogrešalo, mi v redakciji Primorskega dnevnika vsekakor. Svojcem naj gre ob težki izgubi naše občuteno sožalje.

Dušan Udovič

PRERANA SMRT

Igorju Luxi v spomin

Dragi Igor, splet okoliščin je nanesel, da sem se odločil, da ti v slovo zapišem nekaj vrstic. Nikoli si nisem tega predstavljal, še manj pa, da ti bom moral pisati poslovilne misli oziroma bolje rečeno spomine. Omejil se bom seveda na tiste, ki sva jih, najprej kot najstnika, potem pa kot mladeniča in kasneje še kot že poročena skupaj podoživljala.

Vse se je začelo takrat, ko so na Kontovelu dogradili košarkarsko igrišče, ki je kar čez noč postalo stičišče vseh domačih mladincev, ki smo se z vso vnemo, ki jo premorejo le mladi, dan za dnem urili košarkarske prvine, ki so bile takrat še zelo okorne, a za to nič manj privlačne in vznemirljive. Ja, prav tak je bil naš takratni odnos do tega športa, ki smo ga vsi po vrsti tako vzljubili. Nič nas ni odmaknilo od tega, ne poletna sončna pripeka, kot tudi ne zimski mraz s snegom in ledom.

Še danes imam pred očmi, kako smo pred tekmo kidali sneg in z lopatami odstranjevali ledene ploskve, da smo lahko potem odigrali tekmo. Tako veliko je bilo naše navdušenje nad tem športom. Ti Igor, pa si nosil v sebi še en dodatek, ki pri večini ni bil zaznaven. Kaj kmalu si namreč vzljubil trenerski »poklic«. Začel si dejansko kot »pionir«, saj se večini, še sanjalo ni, kaj pravzaprav treniranje pomeni. Tudi tega »poklica« si se lotil z zagnanostjo in resnostjo, ki te je potem spremljala skozi vse življenje.

Koliko generacij je šlo skozi tvoje roke! Še en detalj bi bilo vredno zabeležiti, in ki za današnji čas zveni dokaj tuje. Tvoje delo je slonelo le na navdušenju in ljubezni do tega športa in do naše mladine. Sledila so leta, ko je naša košarka naredila velik vzpon. Z jadrantom smo postali kar čez noč prepoznavni daleč naokrog. Sloves naše košarkarske šole je segal tako rekoč v deveto vas. Ja, Igor danes to lahko vsi, ki nas ta šport navdušuje, povsem odkrito priznamo, da znaten delček tistega uspešnega trenutka naše košarke je zaslugi tudi tvojega strokovnega in resnega dela na področju mladinskih košarke. Obenem pa si ostal do kraja zvest svojemu matičnemu klubu, z včasih manj prestižnimi, a za to toliko bolj pomembnimi zadevami, kot je prav delo z mladimi.

Odrasli smo, minila so leta brezskrbnosti in razposajenosti. Kaj kmalu si se zaposlil pri našem osrednjem bančnem zavodu. Kot so mi tvoji kolegi zaupali, si se tudi tega »poklica« lotil s tisto vnemo in resnostjo, ki sta te že leta prej označevala pri tvojem trenerskem delovanju. Kaj kmalu si dobrodušno spoznal vse glavne bančne operacije, tako da si tudi tu postal referenčna točka pri reševanju problemov, ki so se ti v tvoji 30-letni bančni karieri še kako obrestovali, saj si postal eden glavnih in vodilnih stebrov tega našega najuspešnejšega podjetja.

Najine poti se zaradi tega niso ločile. Še naprej si treniral pri domačem društvu. Prevzel si vodstvo članske ekipe, s katero si prav tako, kot prej na mladinskem področju, žel kar nekaj lepih uspehov.

Brezskrbnost mladostne razposajenosti in radoživosti se je prevesila v odgovornost, ki jo s sabo prinaša zakonsko življenje. S svojo življenjsko sopotnico sta si ustvarila lep dom in rodila sta se Nina in Taja. Koliko skupnih lepih trenutkov nas povezuje prav po zaslugi naših otrok, ki so v bistvu odraščali skupaj in postali prijatelji prav tako kot midva, ko sva se po kontovelskem igrišču podila za oranžno žogo.

Igor, težko sprejemam, da te ni več med nami. Pogrešali te bomo. Jelki, Nini in Taji ter Mirandi in Slavkotu moje najbolj iskreno sožalje.

Henrik Lisjak

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 19. julija 2009

ARSEN

Sonce vzide ob 5.34 in zatone ob 20.48
- Dolžina dneva 15.14 - Luna vzide ob 2.01 in zatone ob 18.45

Jutri, PONEDELJEK, 20. julija 2009
MARJETA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,6 stopinje C, zračni tlak 1005,8 mb raste, vlaga 79-odstotna, veter 12 km na uro, vzhodnik, nebo spremenljivo, morje rahlo razgibano, temperatura morja 26 stopinj C.

OKLICI: Franco Agio in Onorina Petric, Matteo Millevoi in Silvia Pilato, Giuliano Stigli in Alessia Posar, Romano Riccaldi in Maria Saveria Giusti, Sansone Luigi Capogrosso in Franca Frascilla, Marco Riva in Irida Osmani, Massimiliano Ugo in Biljana Jovanovic, Scheriani in Elena Levante, Luca Michelj in Romina Manazzone, Daniele Banco in Ilaria Tomasi, Filippo Kovacic in Giovanna Fabris, Paolo Svara in Nadine Sadek, Giuseppe Santoro in Roberta Brunello Zanitti, Alessandro Macovaz in Barbara Vidotto, Massimiliano Capitanio in Paola Leonardi, Fulvio Zetto in Clara Sforzina, Massimiliano Rizzi in Gianna Centenaro, Raffaele Bonacci in Erica Cecutin, Joel Calligaris in Varna Pecenic, Daniele Marpino in Gabriela Bieniek.

Lekarne

Nedelja, 19. julija 2009

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX Settembre 6, Ul. dell'Orologio 6, Milje - Ul. Mazzini 1/A, Prosek.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Pasteur 4/1 - 040/911667, Drevored XX Settembre 6 - 040/371377, Milje - Ul. Mazzini 1/A - 040/271124, Prosek - 040/225340 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX Settembre 6, Ul. dell'Orologio 6, Milje - Ul. Mazzini 1/A, Prosek - 040/225340 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. dell'Orologio 6 - 040/300605.

Od ponedeljka, 20., do sobote, 25. julija 2009

Lekarne odprte tudi od 13. do 16. ure

Ul. Tor San Piero 2 - 040/421040, Ul. Revoltella 41 - 040/941048, Ul. Flavia di Aquilinia 39/C - 040/232243, Zgonik - Božje Polje - 040/225596 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Tor San Piero 2, Ul. Revoltella 41, Trg Goldoni 8, Ul. Flavia di Aquilinia 39/C, Zgonik - Božje Polje - 040/225596 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Goldoni 8 - 040/634144.

www.farmacititrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zeleni številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure.
Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.00, 18.30, 21.00
»Harry Potter e il Principe mezzosangue«.

ARISTON 18.15, 20.00 »Antichrist«.

CINECITY - 10.45, 11.15, 13.00, 14.45, 15.15, 16.00, 17.00, 17.35, 18.15, 19.00, 20.00, 20.30, 21.15, 22.00
»Harry Potter e il Principe mezzosangue«; 11.00, 13.10, 17.40, 22.00
»La rivolta delle ex«; 15.30, 18.30
»Outlander, l'ultimo Vichingo«; 11.15, 15.15, 18.30, 20.35, 21.45
»Transformers: La vendetta del caduto«; 10.50, 13.00, 15.00 »Coraline e la porta magica«; 10.50, 13.00, 15.20, 20.00 »Una notte da leoni«.

FELLINI - 16.30, 19.00, 21.30 »Transformers: la vendetta del caduto«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 15.15, 17.45, 20.15 »Harry Potter e il Principe mezzosangue«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 17.15, 19.30, 21.45 »I love Radio Rock«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.00, 20.30, 22.15 »Crossing Over«; 18.00 »Ritorno a Brideshead«.

KOPER - KOLOSEJ - 15.00, 18.30, 21.30 »Harry Potter in Princ meša krvi«; 18.10, 20.00, 21.50 »Brue-no«; 15.10, 17.10, 19.10, 21.10 »Ledena doba 3: Zora dinozavrov 3D«; 14.20, 16.20 »Ledena doba 3: Zora dinozavrov 3D«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 11.00, 14.30, 16.30, 18.15, 20.15 »Coraline e la porta magica«; 20.20, 22.15 »Notorious B.I.G.«; Dvorana 2: 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 22.00 »Harry Potter e il Principe mezzosangue«; Dvorana 3: 11.00, 14.30, 16.30, 18.20, 22.15 »Outlander, l'ultimo Vichingo«; 18.15, 22.15 »La rivolta delle ex«; Dvorana 4: 11.00, 14.30 »Una notte al museo 2«; 16.30, 20.15 »St. Trinian's - Il più esclusivo college inglese«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.30, 20.30 »Harry Potter e il Principe mezzosangue«; Dvorana 2: 16.00, 18.45, 21.30 »Harry Potter e il Principe mezzosangue«; Dvorana 3: 18.00, 20.10 »Garage«; 22.15 »Harry Potter e il Principe mezzosangue«; Dvorana 4: 17.45, 20.00, 22.00 »Settimo cielo«; Dvorana 5: 17.40, 20.30 »Transformers - la vendetta del caduto«.

Šolske vesti

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da bodo začasne pokrajinske listvice učnega osebeja slovenskih šol vseh vrst in stopenj v tržaški pokrajini objavljene v torek, 21. julija, ob 11.00 na oglasni deski našega urada v ul. S. Anastasio, 12 v Trstu. Rok za morebitne ugovore je pet dni, do vključno 27. julija.

TAJNIŠTVO DPZIO JOŽEF ŠTEFAN prosi dijake, da dvignejo diplome III. razredov kvalifikacijskega izpita in mature od leta 1983 dalje.

RAVNATELJSTVO PEDAGOŠKEGA IN DRUŽBOSLOVNEGA LICEJA A.M. SLOMŠKA obvešča, da bo med poletno prekinitevjo didaktičnih dejavnosti šola zaprta ob sobotah do vključno 22. avgusta ter v dneh 13., 14. in 17. avgusta.

DTTZG ŽIGE ZOISA obvešča, da bo med poletno prekinitevjo didaktičnih dejavnosti šola zaprta ob sobotah do vključno 22. avgusta ter dne 14. avgusta. Od ponedeljka do petka bo tajništvo odprto od 9. do 14. ure.

ZDRUŽENJE STARŠEV O. Š. FRANA MILČINSKEGA obvešča, da za tabor angleškega jezika »Jezikajte!« in šahovsko, fotografsko in računalniško delavnico »Mišk@« sprejemamo pisme do 20. avgusta. Za vsa dodatna pojasnila in prijave sem Vam na razpolago na tel. 040-567751 ali 320-2717508 (Tanja) ali po e-pošti: franmilcinski@gmail.com

DTTZG ŽIGE ZOISA obvešča, da bo prvi dan pouka v šolskem letu 2009/10 v četrtek, 10. septembra 2009.

NA LICEJU FRANCETA PREŠERNA se bo pouk v šolskem letu 2009/10 začel 10. septembra.

Izleti

PLANINSKA ODESKA SKD DEVIN IN ŠZ SLOGA prirejata v nedeljo, 9. avgusta, enodnevni izlet na »Avgustovski praznik« v Forni Di Sopra. Informacije in vpis na tel. št. 040-200782 (Frančko) ali 040-226283 (Viktor).

Obvestila

Zaradi pomanjkanja prostora bomo ostala obvestila objavili v naslednji izdaji.

ŠPORTNI PRAZNIK na Proseku ob vikendih do nedelje, 2. avgusta. Program: danes, 19. julija, ob 18.30 Godba Prosek, ob 20.30 Happy Day; sobota, 25. julija, ob 20.30 ples z ansamblom Venera; nedelja, 26. julija, ob 20.30 Souvenir; sobota, 1. avgusta, ob 20.30 ples z ansamblom Souvenir; nedelja 2. avgusta, ob 20.30 ples z ansamblom Mi.

JADRALNI KLUB ČUPA organizira v poletnih mesecih tečaje windsurfa za odrasle in otroke, ki so že dopolnili 11. leto starosti. Tečaji bodo celotedenski in ob vikendih. Vršili se bodo v sledečih izmenah: 1. tedenski od 27. do 31. julija, od 10. do 16. ure; 2. tedenski od 3. do 7. avgusta, od 10. do 16. ure. Datum tečajev ob vikendih: 19. julij; 3.: 24.,25.,26.julij, 1.,2.avgust. V petek zvečer teorija, sobota in nedelja na morju od 10. do 16. ure. Možne so individualne ure windsurfa in po dogovoru organiziramo tečaje tudi v drugih terminih. Za vpisovanja in info: tajništvo ob ponedeljkih, sredah in petkih, od 9. do 11. ure, ob sobotah od 16. do 18. ure, na našem sedežu v Sesslanskem zalivu, oziroma na tel./fax: 040-299858 ali po e-mailu info@yccupa.org in na spletni strani www.yccupa.org.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE - Krožek Pescatori vabi v Ljudski dom v Naselju sv. Sergija danes, 19. julija, na praznik komunističnega tiska.

TABORNIKI RMV obveščajo, da bo dan obiskov danes, 19. julija od 10.00 dalje. Na tabornem prostoru se ponovno dobimo ob 17.00. Taborniški srečno!

SKD VIGRED prireja od ponedeljka, 20., do petka, 24. julija, poldnevno otroško delavnico »Pojem, plešemo, ustvarjamo, se igramo - radi se imamo« v Šempolaju. Delavnica je namenjena otrokom, ki so v prejšnjem šolskem letu obiskovali vrtec, osnovno šolo in prvi razred srednje šole. Prijave in informacije na tel. št. 380-3584580.

POPOLDANSKA DRUŽABNOST ... Z ZAKUSKO! Zveza Domoj (Dolina - Sv.Sergij) Sindikata Upokojencev SPI-CGIL vabi vse svoje člane na »praznik včlanjevanja«, v sredo 22.julija, ob 16. uri v Prebeneški Park (prireditveni prostor) dosegljiv z avtobusom št. 40. Prosimo da potrdite svojo prisotnost na tel. št.: 040-829681.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA obvešča, da je tržaški urad odprt od 9. do 14. ure.

SI STAR/A OD 18 DO 28 LET in bi te zanimala enoletna izkušnja civilne službe? Do 27. julija se lahko prijaviš na razpis in sodeluješ na projektu v trajanju enega leta s pričetkom oktobra 2009. Če želiš imeti nekaj več informacij, se oglasi na Zvezi slovenskih kulturnih društev, ul. San Francesco 20 - Trst, tel.: 040-635626 ali na Arciserviziocivile, ul. Fabio Severo 31, tel.: 040-761683.

TABORNIKI RMV obveščajo, da bo prihod z dvotedenskega taborjenja v ponedeljek, 27. julija ob 18.47 na železniški postaji v Sezani. Taborniški srečno!

PILATES - SKD F. PREŠEREN iz Boljunca obvešča, da se vadba nadaljuje do konca julija v telovadnici srednje šole S. Gregorčič v Dolini vsak torek in petek, od 19. do 21. ure.

POLETNO SREDIŠČE KRATKOHLAČNIK bo v prostorih otroškega vrtca Marjan Štoka na Proseku (Trst), do 31. julija, od 8. do 17. ure pod naslovom »Palček Kratkohlačnik potuje z ...«. Vpiši in informacije na tel. št.: 040-212289.

OBČINSKA KNJIŽNICA V BOLJUNCU bo od julija do septembra odprta ob sredah od 15. do 17. ure. Bralci, lahko vrne-

jo izposojene knjige tudi v uradu za kulturo Občine Dolina: od ponedeljka do petka, od 9. do 13. ure. Od 10. do 14. avgusta bo knjižnica zaprta.

POLETNI CENTER NATURA vabi otroke od 6. do 13. leta na kreativni in zabavni oddih v Teniški center v Nabrežini, in sicer od 16. avgusta s tedenskimi ciklusi. Teniški tečaj in aktivnosti v naravi. Info: 338-6376575 ali 334-9314040.

11. USTVARJALNA DELAVNICA ZSKD v Mladinskem hotelu v Pliskovici se prične v nedeljo, 23. avgusta, ob 17. uri (ne ob 15.30 kot je bilo prvotno tiskano na zgibanki) in zaključí v petek, 28. avgusta, prav tako ob 17. uri. Udeleženci pridejo in odidejo v spremstvu staršev. Info: Zveza slovenskih kulturnih društev, ul. San Francesco 20 (II. nad.), tel. št.: 040-635626, fax: 040-635628, e-mail: trst@zskd.org, www.zskd.eu.

44. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2009 Park Finžgarjevega doma - Opčine (TS), Dunajska cesta 35: petek, 4. septembra, ob 16.30 dr. David Bandelj, ... Mi se imamo radi (pregled in vizija medkulturnih, medosebnih in medliterarnih odnosov med Slovenci v Italiji in Sloveniji); sobota, 5. septembra, ob 16.30 dr. Boštjan Žekš, Slovenci v zamejstvu in po svetu po padcu meja, v obdobju globalizacije; nedelja, 6. septembra, ob 10. uri, dr. Edvard Kovač, postkrščanska era ali vek novega krščanstva? POSTKRŠČANSKA ERA ALI VEK NOVEGA KRŠČANSTVA?, ob 16. uri dr. Matej Makarovič, Slovenija, Evropa in globalizacija. V nedeljo, 7. septembra, ob 9. uri bo na prireditvenem prostoru za udeležence Drage sv. maša. Spremna prireditve: Brezmejni študijski dnevi - tri desetletja izrazov v soboto, 5. septembra ob 11. uri, v Bambičevi galeriji na Opčinah, Proseška ul. 131 (nasproti župnijske cerkve).

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA obvešča cenjene obiskovalce, da bo odprta s poletnim urnikom (8.00-16.00) do 4. septembra.

ZSKD obvešča članice in stranke, da bodo uradi do petka, 11. septembra poslovali z naslednjim urnikom: od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro.

Po pogrebu sporočamo, da je 10. julija 2009 umrl

Valter Knez

Svojci

Sesljan, 19. julija 2009

Člani in pevci
Društva slovenskih lovcev
Doberdob

izrekajo Borisu (in ne Zvezdanu) iskreno sožalje ob izgubi mame
MARČELE DOLLIANI.

ZAHVALA

Ob slovesu drage mame

Mire

se zahvaljujem župniku Špehu in vsem, ki so počastili njen spomin.

Sin Walter

Prosek, 19. julija 2009

Kraško pogrebno podjetje Lipa

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Ludmille Pangos vd. Doljak

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin. Posebna zahvala g. župniku J. Markuži, cerkvenemu pevskeму zboru in moškemu pevskeму zboru Rdeča zvezda, nosilcem krste, sveč, cvetja ter osebju doma za ostarele "F.lli Stuparich" za izkazano nego.

Svojci

Samatorca, Zgonik, 19. julija 2009

Kraško pogrebno podjetje Lipa

16. julija je v Trstu umrl

Bojan Pavletič

Pokopali ga bomo v najožjem družinskem krogu v Ljubljani.

Družina

Trst, Ljubljana, 19. julija 2009

Z veliko žalostjo v srcu smo prejeli vest o izgubi prof. Bojana. Dragi Olgi, Tjaši in Poljanki z družinoma izražamo občuteno sožalje

Dragica, Ramiro in Ana

Ob izgubi dragega prof. Pavletiča izrekamo ženi Olgi in hčerkama Tjaši ter Poljanki iskreno sožalje

družine Abram, Jurkič, Furlanič, Gruđen, Koren, Neubauer, Mozetič, Šušteršič

Ob smrti dragega prof. Pavletiča izrekamo ženi Olgi ter hčerkama Tjaši in Poljanki iskreno sožalje

vsi pri Odbojkarskem društvu Bor

Ob smrti velikega športnega delavca
Bojana Pavletiča se klanja njegovemu spominu in družini izreka iskreno sožalje

Slovenska kulturno-gospodarska zveza

ZSSDI
se klanja spominu
prof. BOJANA PAVLETIČA

pobudnika našega povojnega slovenskega športa v Italiji, izjemnega organizatorja in vrhunskega literarnega pričevalca.

Ob nepričakovani žalostni vesti, da ni več med nami našega snovalca slovenskega zamejskega športa

Bojana Pavletiča se klanjamo njegovemu spominu in se mu zahvaljujemo za vse, kar nam je dragocenega zapustil za nadaljevanje našega dela.

Gospe Olgi, Tjaši in Poljanki gre naše najgloblje in občuteno sožalje.

Upravni odbor ŠZ Bor in vsi Borovci

Z Bojanom Pavletičem smo izgubili enega od pionirjev in glavnih stebrov telesne kulture med Slovenci v Italiji. Pogrešali ga bomo tudi kot izjemnega novinarskega kolego in pisatelja. Globoko sočustvujemo s svojci.

Vsi na Primorskem dnevniku

† Dne 15.7.2009 je preminila naša draga mama in nona

Edvarda Stefančič (Vardi)

Žalujoči

hči Nada in vnuka ter ostalo sorodstvo

Jutri, 20.7.2009, bo preminula izpostavljena v ulici Costalunga od 10.00 do 11.30.

† Zapustil nas je naš dragi

Leopoldo Tomazin

Žalostno vest sporočajo

hči Neva, vnukinji Marina in Ingrid z Angelom ter Veronico in ostalo sorodstvo

Žarni pogreb bo v sredo, 22. julija, ob 14. uri v bazovski cerkvi.

Bazovica, 19. julija 2009
Pogrebno podjetje Alabarda - Opčine

† Z velikim pogumom je kljuboval hudi bolezni naš dragi

Igor Luxa

Ni tolažbe ob misli, da ne bo več tvojega nasmeha, veselja, skrbnosti, resnosti, doslednosti, tvojih sanj in ljubezni do nas.

Z neizmerno žalostjo

mama Miranda, oče Slavko, žena Jelka, hčerki Nina in Taja, tašča Marta in vsi sorodniki

Žara bo izpostavljena v četrtek, 23. julija, ob 13.00 v cerkvi na Kontovelu. Sledil bo pogrebni obred.

Namesto cvetja darujte v dobrodelne namene.

Prosek, 19. julija 2009
Kraško pogrebno podjetje Lipa

Na lepša morja, dragi Igor
Miran, Mojca, Nikla

Sožalju se pridružuje
družina Ukmar iz Križa

Dragi Igor, vedno boš v naših srcih
Ester, Paolo, Martina in Matteo

Ob boleči izgubi dragega Igorja izrekajo svojcem iskreno sožalje

upravni in nadzorni odbor, ravnateljstvo in kolegi
Zadružne kraške banke

Ostal boš vedno z nami.
Kolegi Zadružne kraške banke

Naše najgloblje sožalje.
Edilcarso ter Parmesan in Bosticco z družinama

Draga Jelka, ob tej težki življenjski preizkušnji smo ti ob strani in izrekamo svoje globoko sožalje tebi, hčerkama in vsem ostalim svojcem.

Sklad Mitja Čuk
VZS-CEO Mitja Čuk
Zadruga List

Ob nenadomestljivi izgubi dragega Igorja izrekamo iskreno sožalje Jelki, Nini, Taji in svojcem

Dragica, Paola in Robi

Drage Jelka, Nina in Taja, globoko sočustvujemo z vami
Viviana, Gianfranco in Constanza

Ob izgubi dragega Igorja izrekamo družini najgloblje sožalje

Milva in Drago, Mauro in Corrado z družinama

Draga Jelka, v tem zelo težkem trenutku sočustvujejo s tabo in z družino

sošolci iz Križa

Draga Jelka, ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega moža in očeta Igorja izrekamo tebi in hčerkama naše občuteno sožalje.

Nova srl in
Društvena prodajalna na Opčinah

Ob boleči izgubi prijatelja Igorja se žalovanju pridružujejo

Lorenza, Henrik, Martina in Peter

Igorju zadnji pozdrav.
Taji, Jelki in Nini iskreno sožalje.

Danjel in družina Slavec

Ob izgubi dragega Igorja sva blizu Jelki, Nini, Taji in ostalim svojcem

Lučka in Renato

Ob boleči izgubi očeta sočustvujemo s Tajo in družino

Ašira, Manja, Mateja, Poljanka, Tjaša in Veronika

Nabrežinski Kontovelci (letnika 1963-1964)

se s hvaležnostjo spominjajo svojega dolgoletnega trenerja Igorja Luxe in izražajo družini občuteno sožalje.

Dragi Igor, kot zakladnico iz šolskih klopi te bomo čuvali v najlepšem spominu. Družini izrekamo naše najgloblje sožalje.

Sošolci s proseške šole

Pokrajina našega časa je izgubila premlado drevo.
V nove pokrajine je odšel prijatelj in sošolec

Igor Luxa
Naj bodo sadovi njegovih misli in dejanj vir ljubezni, moči in hrabrosti za nov čas.
Jelki, hčerkama, staršem in ostalim najdražjim naše globoko in občuteno sožalje.

Sošolci in prijatelji V. B (1977) DTTZ "Žiga Zois",

ki smo z njim delili mlade, svetle in uporne misli na pravičnost, ustvarjalnost in svobodo duha.

Ob boleči izgubi ljubljene sina Igorja izreka očetu - dolgoletnemu članu in kapelniku - Slavku Luxi, mami Mirandi ter prizadeti družini občuteno sožalje

Godbeno društvo Prosek

Presunjeni ob prerani izgubi dragega Igorja izrekamo hčerkama Taji in Nini, ženi ter staršem najgloblje sožalje

vsi pri ŠD Kontovel

Ob prerani in boleči izgubi Igorja Luxe izrekamo prizadeti družini naše iskreno sožalje.

Uprava in kolektiv podjetij
Friulexport Spa in Globex Srl

Ob boleči zgubi dragega očeta Igorja izrekamo Nini in njeni družini iskreno in globoko sožalje

vsi pri Odbojkarskem društvu Bor

Ob smrti dragega Igorja izrekamo svojcem iskreno sožalje

upravitelji in člani
Jadralnega kluba Čupa

Ob težki izgubi Igorja Luxe izrekamo Taji in družini iskreno sožalje

sošolke iz klasičnega liceja

Pogrebno podjetje

Prisotni smo na
Opčinah, v Miljah,
v Boljuncu
in v Nabrežini

Tel. 040 21 58 318

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

NOVA GORICA - Prvi primer množične okužbe v Sloveniji

Iz Grčije so se vrnili z virusom nove gripe

Okuženih je nekaj deset srednješolcev iz Nove Gorice, Tolmina in Ajdovščine

Slovenija ima prvi množični primer okužbe z virusom nove gripe A H1N1. Gre za skupino srednješolcev z Goriške, ki so se v dveh skupinah vrnili z maturantskega izleta na grškem otoku Ios, kjer naj bi se tudi okužili. Prva skupina se je zaradi slabega počutja predčasno vrnila v četrtek z letalom, druga pa včeraj z ladjo. Po izkrcanju v Benetkah so jih z avtobusom pripeljali kar v dežurno službo novogoriškega zdravstvenega doma.

Na ločenem oddelku je včeraj dopoldne 48 dijakov pregledala dežurna zdravnica Eva Breclj. »Pregledali smo 48 dijakov. Pet od njih je imelo težave, ki so značilne za gripo, večina ostalih je bila prehlajenih. Povedali pa so nam, da so imeli največ težav na ladji, med potovanjem, in sicer visoko temperaturo in prehladne znake, da pa se zdaj že počutijo bolje. Šestnajstino smo odvzeli brise, ki so na poti na inštitut za varovanje zdravja v Ljubljano, kjer bodo opravili analize vzorcev,« je povedala Brecljeva in dodala, da rezultate preiskav pričakujejo danes. »Noben od teh dijakov ni hudo bolan, ni ogrožen in vsi so v domači oskrbi. Velika večina zdravih ne potrebuje, ker nihče od njih ni bil ogrožen,« je še povedala. Gre za srednješolce, ki prihajajo iz Nove Gorice, Tolmina in z ajdovskega konca, eden je Izolan.

So pa na Goriškem te dni že potrdili primere nove gripe, in sicer tri. Eden od teh je srednješolec, ki se je z Iosa vrnil in prvi skupini srednješolcev, z letalom v četrtek. »Nekateri so se oglasili v ambulantah, odvzeli so jim vzorce krvi in brise, med njimi pa je bil virus nove gripe potrjen v enem samem primeru. Preostala dva primera nista povezana s srednješolci z Iosa,« je pojasnila Brecljeva.

va. Druga dva obolela sta bila v petek pregledana pri osebnem zdravniku, v enem od primerov naj bi po neuradnih podatkih šlo za dekle, ki se je vrnilo z jezikovnega tečaja v Veliki Britaniji. V vseh treh primerih naj bi šlo za blago obliko bolezni, ki jo bodo dijaki preboleli v domači oskrbi. Ob tem je Brecljeva opozorila na prepotrebno preventivno vedenje. »Tisti, ki imajo znake, sumljive za gripo, naj se zadržujejo doma, imajo naj čim manj stikov z drugimi in če imajo zdravstvene težave, naj po telefonu pokličejo v dežurno službo,« opozarja Brecljeva iz novogoriškega zdravstvenega doma.

Na maturantski izlet na Ios je sicer odpotovalo približno 400 slovenskih srednješolcev, še ena skupina, menda šestdesetih mladih, se je z Iosa vrnila sinoči. Kakšno je njihovo zdravstveno stanje zaenkrat še ni znano, že na Iosu pa so jih ločili od preostalih.

Tamara Benedetič

Obvestilo na vratih dežurne ambulante novogoriškega zdravstvenega doma

FOTO T.B.

GORICA - Prispevki za ovrednotenje trgovin z dolgoletno tradicijo

Vrnili jima bodo nekdanji čar

Rekvizitom odgovarjata projekta, ki sta jih vložili otroška trgovina Prima infanzia Lucije Lucchesi v ulici Carducci in trgovina Krainer v Raštelu

Goriška občina je odobrila lestvico za dodelitev prispevkov, ki so namenjeni zaščiti in ovrednotenju mestnih lokalov in trgovin z dolgoletno tradicijo in zgodovino. Uradi goriške občine so ocenili, da rekvizitom za dodelitev denarja odgovarjata projekta, ki sta jih vložili otroška trgovina Prima infanzia Lucije Lucchesi v ulici Carducci in trgovina Krainer v Raštelu: obe trgovini sta prejeli maksimalno število točk, zato bo občina pred koncem tekočega meseca posredovala deželi FJK prošnjo za sredstva, ki bodo namenjena obnovi poslopij in prostorov, v katerih delujeta.

Za restavriranje stavbe v nekdanji Gosposki ulici, posodobitev in prilagoditev napeljav novim zakonskim določilom ter obnovo opreme je trgovina Prima infanzia vložila prošnjo po dodelitvi 131.650 evrov. Komercialno dejavnost je Lucija Lucchesi prevzela od očeta Vladimira, ki je dolga leta ob trgovini in knjigarni v ulici Carducci vodil ti-skarno v ulici Favetti. Le-to je še pred njim upravljal njegov oče Ludvik Lukežič (med fašizmom so mu priimek spremenili v Lucchesi), v njej pa so tiskali časopisa Matajur in Soča, Šolske izvestije, Manzonijske Zaročence, ki jih je prevedel Andrej Budal, hkrati pa tudi razne registre in tiskovine za javne uprave in šole, ki so jih do razmejitve pošiljali do Bovca, zatem pa po vsej Italiji do Kalabrije. Kulturno vodenje knjigarne družine Lukežič v Gosposki ulici je bilo nekaj časa zaupano pisatelju Francetu Bevku.

Trgovina Krainer v Raštelu pa je za restavriranje stavbe in prilagoditev napeljav novim zakonskim normam zaprosila 650.000 evrov. Poslopje v slogu liberty je načrtoval goriški arhitekt Girolamo Luzzato, zgrajeno pa je bilo med leti 1909 in 1910. Hiša Sticsa, kjer že veliko let deluje trgovina z železnino, je med najlepšimi v Gorici. V podobnem dunajskem slogu sta zgrajeni tudi dve poslopji na vogalu ulice Cocevia in Katoliška knjigarna na Travniku, ki j že bila vključena v seznam trgovin z zgodovinsko vrednostjo.

»Deželni zakon določa, da imajo pravico do naziva "zgodovinski" in posledično do prispevka trgovine, lokali in lekarne, ki delujejo vsaj 60 let. Ob tem mora biti sedež dejavnosti v poslopiju, ki ima zgodovinsko in umetniško vrednost. Urad za ekonomske dejavnosti goriške občine bo skušal financirati posege za ovrednotenje zgodovinskih lokalov v mestu tudi preko evropskih skladov Cilj 4,« je povedal goriški podžupan Fabio Gentile.

Trgovina Lucchesi v ulici Carducci

BUMBACA

Trgovina Krainer v Raštelu

BUMBACA

DEVETAKI - Ballarini opozarja na dirkanje motociklistov

»Na pokrajinski cesti št. 15 nisem še videl niti ene izvidnice«

»Pred enim letom smo javnost in pristojne organe opozarjali, da sta državna cesta št. 55 po Dolu in pokrajinska cesta št. 15, ki povezuje Devetake z Doberdobom in Selcami, pravi dirkališči, na katerih dirkajo motociklisti, predvsem ob koncih tedna. Naše trditve je zdaj na žalost potrdila smrtna nesreča, ki se je pripetila pred dnevi pri Devetakah.« Tako opozarja predsednik združenja Okolje 2000 Alberto Ballarini in poudarja, da iz analize števila prometnih nesreč od 10. junija 2008 do 10. junija 2009, ki jo je opravila ustanova Volkmann & Rossbach, izhaja, da se največ, in sicer 56,4 odstotkov nesreč pripeti na urbanih ce-

stah, na drugem mestu pa so ravno pokrajinske ceste z 19 odstotki nezgod.

»Nočemo se spuščati v analizo tragične smrtno nesreče, ki se je pripetila 16. julija, saj ne poznamo dinamike in njeno preverjanje ni naša naloga, vendar opozarjamo, da na tem odseku pokrajinske ceste št. 15 velja omejitev hitrosti 50 kilometrov na uro,« poudarja Ballarini in pojasnjuje, da je poleg križišča z državno cesto št. 55 treba biti pozorni tudi na odcep za Vižintine, ki je izredno nevaren, saj je v neposredni bližini ovinka.

»Ugotavljamo, da so zaman vsa naša prizadevanja za sensibilizacijo do-

berdobske občine, goriške pokrajine, karabinerjev in prometne policije. Na pokrajinski cesti št. 15 še nismo videli niti ene izvidnice karabinerjev, prometne policije in niti občinske redarske službe, ne glede na to pa malokdo ve, da bodo zadnji odsek pokrajinske ceste v kratkem razširili, tako da bodo vozniki lahko še močnejše pritiskali na plin. Naše združenje že leta skuša prebuditi na pol zaspano javno mnenje, ki ne zahteva uveljavljanja pravic po bivanju v zdravem in varnem okolju; naša prizadevanja so na žalost doslej v glavnem naletela na gluha ušesa,« zaključuje Ballarini.

GORICA - FP CGIL

»Bolnišnica razpada«

Pomanjkljiv nov sedež službe 118

»Sindikati smo novembra objavili tiskovno sporočilo na krajevnih časopisih, v katerem smo izražali dvome zaradi odločitve zdravstvenega podjetja, da je moralo do odprtja nove goriške bolnišnice priti že decembra. Spraševali smo se, ali bo klub pospešeni selitvi vse izvedeno, kot bi moralo biti. Izkazalo se je, da so bili dvomi upravičeni: dvojni strop se krusi, police padajo, pogosti prihaja do električnega mrka, ne nazadnje pa je prišlo še do okvare cevi, zaradi katere sta bila preplavljena laboratorij za analize in soba za fizioterapijo.« Na problematiko goriške bolnišnice ponovno opozarja sindikat CGIL za javni sektor, po katerem je očitno, da je imela »naglica« negativne učinke, »pomanjkljivosti« nove bolnišnice pa je treba stalno plačevati z javnim denarjem.

Sindikat opozarja tudi na pomanjkanje prostorov: operativni sedež službe 118 se je končno vselil v oddelek za prvo pomoč, novi prostori pa so povsem neprimerni, saj so premajhni, poleg tega pa je v njih tudi pretoplo.

RONKE - Predlog liberalizacije avtocestnega odseka Vileš-Tržič

Okoljevarstveniki za selitev cestninske postaje pri Moščenicah

Legambiente ocenjuje, da je ureditev nove postaje v kraju Campolongo al Torre idealna rešitev

Z liberalizacijo avtocestnega odseka Vileš-Tržič ni mogoče več odlašati. K temu ne sili le povečan promet, ki bo še gostejši po odprtju veleblagovnice IKEA v Vilešu, pač pa tudi okoljska in socialna vprašanja, ki zahtevajo čimprejšnji odgovor. Na potrebo po hitrem ukrepu še enkrat opozarja okoljska zveza Legambiente, ki predlaga odpravo cestninske postaje pri Moščenicah in ureditev nove postaje v kraju Campolongo al Torre. Pri tej postaji bi bilo treba plačati cestnino, v kateri bi bil všteti tudi liberaliziran odsek avtoceste, ukrep pa bi omogočal znižanje stroškov za vzdrževanje in bi omejil onesnaženost zraku, na katero danes vpliva gost promet z zastoji.

Predlog so včeraj orisali predsednik tržiške zveze Legambiente Michele Tonzar, odgovorni za prevoze in promet pri zvezi Legambiente Furlanije-Juljske krajine Rudolf Fumolo ter predstavnik odbora za zaščito teritorija iz Selc in Vileša Bruno Zamar in Ferdi Gerin, ki so poudarili, da je selitev cestninske postaje drugim logična tudi na podlagi študije, ki jo je opravila občina Vileš. Raziskava je pokazala, da je koncentracija prašnih delcev v zraku zelo visoka - mejno vrednost je količina strupenih snovi prekoračila petnajstkrat v enem mesecu -, položaj pa se bo z odprtjem trgovine IKEA še poslabšal. Selitev cestninske postaje je po mnenju okoljevarstvenikov nujna tudi glede na izjave deželnega odborni-

Kolona vozil pred cestninsko postajo pri Moščenicah

KROMA

ka Riccarda Riccardija, ki je napovedal, da bo v okviru širjenja avtoceste A4 prišlo tudi do širitve postaj v Vilešu, Ronkah-Redipulji in pri Moščenicah. »Širitev postaje pri Moščenicah pomeni poseg v kraško okolje. Ob tem je treba upoštevati tudi velike stroške, ki bi jih zahteval tak poseg. Gradnja postaje v kraju

Campolongo al Torre bi bila veliko lažja, ob tem pa bi bila v bližini odlagališča, ne pa hiš,« pravijo pri zvezi Legambiente.

Predlog sta pozitivno ocenila Zamar in Gerin, posegel pa je tudi deželni svetnik in bivši predsednik pokrajine Giorgio Brandolin, ki je spomnil, da se

je za selitev cestninske postaje pokrajinski svet izrekel že leta 2000. »Z Moretonom sva vprašala za avdicijo z Riccardijem, med katero bom zahteval, da mi predloži dokumentacijo, ki bo omogočala primerjavo stroškov za ureditev nove cestninske postaje in širitev postaje pri Moščenicah,« je povedal Brandolin.

GORICA-NOVA GORICA - V ponedeljek, 27. julija, projekt Border speaking

Spregovorila bo meja

Na ogled film La frontiere interieure in del videoinstalcije EU-foria - video spovednica švercarskih grehov

V videospovednici 20. decembra 2007

V prejšnjih tednih smo ponovno »preizkusili« kontrole na meji. Med začasno zamrznitvijo schengenskega sporazuma smo se zavedali, koliko lažje nam je, od kar so mejne pregrade padle in se lahko svobodneje premikamo naokrog. In ravno meja ter doživljanje le-te sta v središču projekta Border speaking - Ko meja spregovori, ki bo v prihodnjih dneh potekal na več lokacijah vzdolž bivše schengenske meje od Jadrana do Baltika. Jutri bo pobuda potekala v Koprju, v četrtek v Kobaridu, v ponedeljek, 27. julija, pa bo poživila trg Evrope med Gorico in Novo Gorico.

V okviru prireditve, ki se bo začela ob 21. uri, se bosta zavrtela dokumentarni film La frontiere interieure (Notranja meja) v produkciji nemške ustanove Atelier Limo in del videoinstalcije EU-foria - video spovednica švercarskih grehov Anje Medved, ki je nastala v produkciji Kinoateljeja in Zavoda Kinoatelje. Obe deli temeljita na pričevanjih obmejnih ljudi, njihovem doživljanju mejnih pregrad in življenju od njih.

Film La frontiere interieure (Notranja meja) je posvečen sedmim ljudem iz sedmih držav, ki sta jih avtorja Simon Brunel in Nicolas Pannetier spoznala na svoji raziskovalni poti vzdolž nekdanje schengen-

ske meje. Med pričevalci je tudi Marinka Velikonja, slovenska državljanka, ki že vrsto let dela v potovalni agenciji in muzeju na železniški postaji v Novi Gorici v neposredni bližini meje. V filmu, ki so ga označili kot »road-movie«, pričevalci razkrivajo lastno doživljanje meje danes. Čeprav pripadajo različnim državam in opravljajo zelo različna dela (policist, trgovec, gozdni čuvaj, bivši vojak, upokojenka, učiteljica in lastnica potovalne agencije) imajo eno skupno točko: meja še vedno pogojuje njihovo življenje.

EU-foria - video spovednica švercarskih grehov pa je delo, ki je nastalo 20. decembra 2007, ko sta se Nova Gorica in Gorica prvič po šestdesetih letih znašli brez carinikov in mejnih zapornic. Izvedena je bila akcija zbiranja spominov na mejo. Carinarnica na Erjavčevi ulici se je na zadnji dan pred odstranitvijo zapornic spremenila v nekakšno video spovednico, kjer je lahko vsak končno povedal tisto, kar si ni upal povedati cariniku. Prebivalci iz obeh strani meje so bili povabljeni, da se v video kabini »spovejo« svojih »švercarskih grehov« in tako dokončno operejo dolgoletno mejno »krivdo«.

Na projekciji v Novi Gorici bosta prisotna avtorja projekta Simon Brunel in Ni-

colas Pannetier iz ustanove Atelier Limo. Posebni gostje večera bodo Mirko Brulc, župan občine Nova Gorica, Ettore Romoli, župan občine Gorica in Marko Marinčič, goriški pokrajinski odbornik. V času prireditve bo na ogled razstava Državna meja na Goriškem od 1945 do 2004 v muzeju na železniški postaji v Novi Gorici. Organizatorja

prireditve sta Zavod Kinoatelje in goriški Kinoatelje v sodelovanju z občino Nova Gorica in pokrajino Gorica ter s pokroviteljstvom občine Gorica.

V primeru slabega vremena bo projekcija potekala v dvorani 2 goriškega Kinemaxa. Zaradi prireditve bo Kolodvorska ulica zaprta od 19.30 do polnoči.

GORICA - Amidei

Tudi danes

pester program

Jutrišnji dan posvečajo Luni

Iz dneva v dan se večja pričakovanja za obisk scenografa in režiserja Paula Schraderja, ki bo v sredo, 22. julija, prejel nagrado za življenjski opus na festivalu za nagrado za najboljši scenarij Sergio Amidei. Ob tej priložnosti bo v Italiji premierno predstavil svoj celovečerec, s katerim je nastopil na Berlinskem Festivalu »Adam Resurrected«. Z današnjim dnem se pa pričanja retrospektiva, ki je posvečena ravno Schraderju. Prva uspešnica bo na sporedu danes popoldan v Hiši filma. Ob 16. uri bodo predvajali film iz leta 1974 »The Yakuza«; režiral ga je Sidney Pollack, scenografijo so podpisali Paul in Leonard Schrader ter Robert Towne. Na isti lokaciji bo ob 19. uri potekalo srečanje s scenaristom Fabiom Bonifaccijem in igralcem Giuseppejem Battistonom, ki bosta prisotna tudi ob 21. uri v parku Coronini, kjer bo med tekmovalnimi filmi na sporedu celovečerec »Si può fare« v režiji Giulia Manfredonie.

»Luna pred luno« je sicer niz, s katerim se pričanja današnje jutro. Ob 10. uri bo v Hiši filma na sporedu projekcija filma »First Men in the Moon«, ki ga je leta 1964 režiral Nathan Juran. Dnevno dogajanje se nadaljuje opoldne z retrospektivo »Film and reality« z dokumentarcem »Visti da fuori: Franco Solinas«. Leta 1986 sta ga Maria Piera Mossa in Jacopo Onnis posvetila velikemu scenaristu, po katerem je dobila ime nagrada Solinas, ki vsako leto osvetljuje nove talente filmskega pisanja. Sledilo bo predvajanje dokumentarca »Frammenti di un documentario su Tonino Guerra«, ki ga je Giancarlo Panchaldi posvetil avtorju scenarijev Antonionija, Fellinija in Tarkovskija. Ob 14. uri bodo v predvajali film »Letterismo«. Večer v parku Coronini se bo začel s kratkometražcem »Domenica 6 aprile, ore 11.42«, katerega scenarij in režijo podpisuje Platform; opolnoči bodo na Travniku predvajali film »Buster Keaton gre v Luno« iz leta 1946.

Jutrišnji dan posveča posebno pozornost Luni. Ravno tega dne pred štiridesetimi leti je namreč človek prvič stopil nanjo in na festivalu želijo ta dogodek primerno obeležiti. V okviru niza »Luna pred luno« ponujajo srečanje namenjeno najmlajšim. V Hiši filma bo ob 16. uri na vrsti »Cartoons from the moon and Beyond«, serija risanih filmov, ki jo bo uvedel profesor Akademije umetnosti iz Bologne Carlo Mauro. Gre za kolaž risank, v katerih je govora o Luni: od Tom in Jerrija do Poppaya in Sylvestra. Poklon Luni se seli zvečer v park Coronini. Družina Kubrick je dovolila, da bi se javno predvajal film »2001: A Space Odyssey«. Pred projekcijo z začetkom ob 21. uri bodo predvajali kratkometražni film »Luigi indelicato«; scenarij so podpisali Ture Magro, Bruno in Fabrizio Ursa ter Giuseppe Consales, režijo pa Bruno in Fabrizio Ursa.

Jutrišnji program se ob 10. pričanja na Travniku z dokumentarcem »Il falso bugiardo« Claudia Coste. V pričakovanju na Schraderja bodo ob 11.30 predvajali film »Dies irae« iz leta 1943, katerega režijo je podpisal Carl Theodor Dreyer, scenarij pa poleg njega še Paul Knudsen in Morgens Skot Hansen. Ob 14. bosta na sporedu filma »Novels« in »Kinetic Typography«. Ob 18. bo v Hiši filma na vrsti okrogla miza »Štirideset let Lune med filmom in kulturo«. Satelitu je posvečen tudi večerni »party«, ki bo potekal po polnoči na dvoru Darka Bratine, ko bosta vsem na voljo krožnik »pašte« in pogled na zvezdno nebo. (td)

DOBROVO - Na dvorcu na ogled razstava o goriški trgovski družini

Abuja, sto let zgodovine trgovanja z vinom in mej

Od masovnega izvažanja v habsburške dežele do upada prometa pod Italijo in povojne prostocarinske cone

V prostorih renesančnega dvorca Dobrovo v osrčju Brd je na ogled razstava s tematskim naslovom »Trgovina z vinom in meje; zgodovina podjetja bratov Abuja v Gorici 1899-2009«, ki jo je oblikoval in uredil goriški zgodovinar Giangiacomo Della Chiesa. Postavitev razstave, ki bo na ogled vse tja do jesenskih mesecev, je omogočil Goriški muzej v sodelovanju s Kulturnim društvom Apeiron. Odprtja, ki je potekalo pred nekaj dnevi, so se ob Della Chiesi, udeležili direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič, podžupan občine Brda Renco Vižintin in umetnostni zgodovinar Saša Quinzi, ki je poskrbel za prevod iz slovenskega v italijanski jezik. Prisotna sta bila tudi dediča podjetja, Alessandro in Andrea Abuja, ki hranita zapuščino dokumentov in predmetov v družinskem arhivu. Sam Vižintin je uvodoma poudaril, da je za briške vinarje danes poznavanje svoje preteklosti pomembno v enaki meri, kot je pomembno prilagajanje vsem novostim, ki jih sodobni trg narakuje. Besedo je v nadaljevanju prevzel sam zgodovinar Della Chiesa s krajšim orisom izvora in delovanja družine Abuja.

Vse se je začelo leta 1855, ko se je družina iz štajerskega Gradca preselila v Gorico. Konec devetnajstega stoletja je obdobje, ko se dežele Avstrijskega Primorja, osredotočene okoli pristaniškega mesta Trst, vključujejo v živahno gospodarsko dogajanje, ki ga podpirata in spodbujata tako krajevna politika kot samo cesarstvo. Leta 1854 je na primer Gorica, hvala protestantski družini nemških industrijcev Ritter, dobila svoj prvi tovarniški obrat. Goriško-Gradiščanska je bila vključena tudi v cesarski »Alpenbahnprogramm«, ki bo z železniškim omrežjem prepletel tudi Goriško.

Dobro stoječa meščanska družina Abuja je te nove okoliščine izkoristila in leta 1899 je Andrej Abuja ustanovil izvoziško podjetje vin, žganja in likerjev »And. Abuja«. Zanimivo je, da se je firma pri jemanju kreditov naslanjala na Ljubljansko kreditno banko, ki je takrat poslovala s češkim kapitalom. Brezcarinski prostor cislitvanskih dežel Avstrijskega cesarstva je posle le še dodatno povečal. Abuja so postali glavni posredniki med briškimi vinarji in trgov centralnih habsburških dežel. Briška vina so masovno izvažali predvsem na Dunaj, v München in Prago.

Z odprtja razstave na dvorcu Dobrovo

COCO

Vojna 1915-18 je obseg trga podjetja Abuja krepko zmanjšala. Z novimi mejami in s posledničnimi carinskimi omejitvami je podjetje postalo na teh območjih nekonkurenčno in zašlo v krizo. Svoj trgovski domet je podjetje po začrtanju rapalske meje usmerilo le na Vipavsko dolino in Posočje. Druga svetovna vojna je le potrdila dokončni zaton podjetja, ki pa je hvala goriški prostocarinski coni životarilo vse do leta 1993.

Razstava se obiskovalcu predstavlja na panojih, mimo katerih je mogoče kronološko preiti celotno pot družinskega podjetja Abuja, od prvih pravno-konstitutivnih aktov do izdanih računov in položnic, ki jih je podjetje izdajalo med svojim obratovanjem. Avtentične so tudi številne nalepke vinskih steklenic. Na ogled so tudi oglaševalni plakati, ki sta jih za podjetje v tridesetih letih prejšnjega stoletja izdelala slikarja Tone Kralj in Rudolf Saksida. Razstavo na gradu Dobrovo si je mogoče ogledati skupaj z zbirko grafik slikarja Zorana Mušiča in zapuščino rodbine Baguer od turka do petka med 8. in 16. uro, ob sobotah in nedeljah pa med 10. in 18. uro. Vstop je prost. (VaS)

PEVMA - Pripravljajo se na tradicionalni poletni praznik

Rock na novem igrišču

Koncert bodo v soboto, 25. julija, oblikovale skupine Simplex, U-Kop, Kanalje in Maff

Koncert iz prejšnjih let

Bliža se praznovanje pevmske zavetnice sv. Ane, ki bo letos še posebno slovesno, saj bo potekalo v znamenju dolgo pričakovanega odprtja novega športno-kulturnega centra. Letošnji praznik bo torej zamenjal prizorišče, ki ne bo več na šolskem dvorišču kot doslej, temveč na plošči igrišča v neposredni bližini nekdanjega prireditvenega prostora. Kot je že veliko let v navadi, bo en večer posvečen rock glasbi. Nastopili bodo štiri skupine, ki prihajajo s širšega območja Gorice in so odraz izjemno bogate tradicije tovrstne glasbe v Posočju. Val beat in rock glasbenih zvrsti, ki je v začetku šestdesetih let silovito pljusnil preko Rokavskega preliva, se je hitro širil po Evropi in je s posebnim zagonom »okužil« Goriško, kjer so do današnjih dni ustanovili obilo rockovskih skupin.

Pred nekaj dnevi so se v Pevmi zbrali predstavniki skupin, ki bodo nastopile na letošnjem koncertu. Rockerji so si ogledali prizorišče, se dogovorili in izbrali pravšnje ozvočenje in razsvetljavo, ne nazadnje pa so se seznanili tudi s programom večera, ki bo slej ko prej zanimiv in »bučen«, kot se pač za rock koncert spodobi. Na novi, zidan oder, bodo najprej stopili člani mlade skupine Simplex. Gre za četverico, ki prihaja iz raznih krajev Goriške, od Pevme do Sovodenj. Skupina vadi v Sovodnjah in v svoj repertoar vključuje coverje slovenskega in angleškega rocka. Na novem pevm-

skem odru jim bo sledila šestčlanska skupina, ki je nastala prav za to priložnost. Fantje in dekleta, ki prihajajo iz Št mavra, Pevme, Števerjana, Rupe in Dola, so v raznih zasedbah in pod različnimi imeni že sodelovali na pevmskih večerih rocka, tokrat pa se bodo predstavili pod imenom U-Kop (ime spominja na narečni izraz »vkop«, ki pomeni tudi skupaj). Skupina bo segla po uspešnicah različnih žanrov. Tretjemu ansamblu je ime Kanalje in prihaja iz goriških Brd. Tudi ta skupina je že stari znanec pevmskih glasbenih večerov. Fantje pravijo, da igrajo nekaj »neroden« rock in radi segajo po komadih, ki so zrasli na slovenski rock sceni. Lahko pa se pohvalijo tudi z lastnimi pesmimi. Kot zadnja bo novi oder v Pevmi »krstila« že uveljavljena skupina Maff, ki na svoje koncerte vedno priključuje veliko ljubiteljev rockovskih zvrsti. Svoj uspešen naskok na glasbeno sceno so Maffovci pričeli prav v Pevmi, ki je bila odskočna deska za marsikateri goriški bend. V svoj repertoar skupina Maff vključuje veliko lastnih pesmi. Zabava je torej zagotovljena: upati je le, da bodo vremenske razmere ugodne, kajti v zadnjih letih so pevmske koncerte pogosto motili dež in celo pravcata neurja z vetrom in točo.

Rock koncert bo na novem igrišču v Pevmi, v soboto, 25. julija, ob 20.30 uri. Za žejne in lačne bo kot po navadi deloval bogato založen kiosk. (vip)

GORICA - Projekt zavoda Vega

Na spletu sejem za nakup učbenikov

Iščete učbenike? Poglejte na bukve.potep.org, novo spletno mesto za izmenjavo učbenikov. Šolsko leto se je šele dobro zaključilo in večina dijakov uživa brezskrbne počitnice. Marsikdo pa že razmišlja, kako bo naročil ali kupil učbenike za naslednje leto. Zaradi visokih življenjskih stroškov predstavlja nakup učbenikov večkrat zajeten finančen zalogaj za družine. Tako je na industrijskem tehničnem zavodu Injuri Vega v Gorici prišlo do zamisli, da bi pomagali vsem tistim, ki želijo prodati ali podariti učbenik. V preteklih letih je na šoli deloval računalniški krožek, ki so ga obiskovali dijaki, ki so se odlikovali po zanimanju za informatiko. V okviru krožka sta dijak Aljaž Srebrnič in profesor Enzo Pavletič oblikovala spletno mesto Sejem učbenikov. Njegov namen je postaviti v stik čim večje število ponudnikov oz. iskalcev rabljenih učbenikov. Uporaba storitve je popolnoma brezplačna. Sloni na načelu proste uporabe, zato si potep.org ne prevzema nobene odgovornosti za verodostojnost podatkov in za morebitno zlorabo strani.

Spletno mesto Sejem učbenikov omogoča opravljanje različnih

Svečanosti karabinjerjev

Karabinjerji so včeraj priredili niz svečanosti, s katerimi so se spomnili padlih v bojih za Podgoro julija 1915. Ob prisotnosti prefektinje Marie Auguste Marrosu, deželnega poveljnika karabinjerjev Neda Lavagija, vojaških in civilnih oblasti so vence položili pred kostnico na Oslavju, na pokopališču v Mošu, kjer so se poklonili spominu karabinjerja Antonia Ferrara, ki je umrl v atentatu v Petovljah, in na obeležju na Kalvariji, ki je posvečeno karabinjerjem, padlih v prvi svetovni vojni.

Sreča v polenti v Ozeljanu

»Praznik polente v Ozeljanu že dobro desetletje združuje staro tradicijo s sedanjim načinom življenja, kar je najpomembnejše pa je to, da ohranja kulinarčno kulturno dediščino,« pravi Andraž Sanabor, podpredsednik turističnega društva Ozeljan - Šmihel. To je, tako kot vsako leto, pripravilo dvodnevni program, katerega vrhunec bo danes popoldne v grajskem vrtu v Ozeljanu. Tam bodo danes od 16. ure dalje ponujali polento, pripravljeno po starih receptih, na več načinov in z različnimi prilogami. Poleg polente s pršutom, golažem ali polenovko pritegnejo tudi kmečke zabavne igre, prikaz starih šeg in navad in pester zabavni program. Letos tako pripravljajo tekmovanje lokalnih kulinarčnih moštrov v kuhanju polente, ne bo manjkala niti nagradna igra Sreča v polenti. Za kaj gre? Veliko polento narežejo na koščke, pravi primorski pršut pa gre tistemu, ki v svojem koščku najde skriti ključ. Pestro ponudbo organizatorji zaokrožujejo s srečelovom, streljanjem s fračo, zabavo in plesom s skupino Vagabundi ter razstavo keramičnih izdelkov, namenjenih tudi za polento, v prostorih ozeljanskega gradu. Niso pozabili na prodajo domačega koruznega zdroba, ki je poleg polente pravzaprav glavni akter praznika. Ta je v Ozeljanu zaživel zaradi dolgoletne tradicije mlinov na potoku Ozeljanskem. Mnogi niso več ohranjeni in so utihnili že zdavnaj, eden od njih pa je koruzo mlel še v osemdesetih letih. »Ker je v zasebni lasti, je zdaj zaprt, naša velika želja pa je, da bi se z lastnikom lahko uskladili vsaj do te mere, da bi ga enkrat na leto, v času praznika, odprli za ogled,« zaključuje Sanabor. (tb)

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVVIDENTI, Travnik 34, tel. 0481-531972.

DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH
ROJEC, Prvomajska ul. 32, tel. 0481-882578.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
STACUL, ul. F. di Manzano 6, tel. 0481-60140.

DEŽURNA LEKARNA V FOLJANU
DI MARINO, ul. Bersaglieri 2, tel. 0481-489174.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. NICOLÒ, ul. I Maggio 92, tel. 0481-790338.

Kino

GORICA
KINEMAX Dvorana 1: 16.00, 18.45, 21.30 »Harry Potter e il principe mezzosangue«.
Dvorana 2: Rezervirana za Nagrado Amidei: 10.00 »First Men in the Moon«; 12.00 »Visti da fuori: Franco Solinas«; 14.00 »Lettrismo«; 16.00 »The Yakuza«; 24.00 »Buster Keaton va nella Luna«.
Dvorana 3: Rezervirana za Nagrado Amidei.

TRŽIČ
KINEMAX Dvorana 1: 17.30, 20.30 »Harry Potter e il principe mezzosangue«.
Dvorana 2: 16.00, 18.45, 21.30 »Harry Potter e il principe mezzosangue«.
Dvorana 3: 18.00, 20.10 »Garage«; 22.15 »Harry Potter e il principe mezzosangue«.
Dvorana 4: 17.45, 20.00, 22.00 »Settimo cielo«.
Dvorana 5: 17.40, 20.30 »Transformers - La vendetta del caduto«.

Razstave

GORIŠKI MUZEJ KROMBERK - NOVA GORICA (Grajska cesta 1, Kromberk) obvešča, da so muzejske zbirke Goriškega muzeja odprte s polnim urnikom: muzejska zbirka grad Kromberk od ponedeljka do petka od 8. do 19. ure, sobota zaprto, nedelja in prazniki od 13. do 19. ure; muzejska zbirka Sv. Gora je zaprta zaradi obnovitvenih del; muzejska zbirka grad Dobrovo ponedeljek zaprto, od torka do petka od 8. do 16. ure, sobota, nedelja in prazniki od 10. do 18. ure; muzejska zbirka Kolodvor od ponedeljka do petka v skladu z urnikom Turistične agencije Lastovka, sobota od 12. do 19. ure, nedelja od 10. do 19. ure. Za ostale muzejske zbirke je urnik nespremenjen. Najavljene skupine si lahko zbirke ogledajo tudi izven urnika; informacije in najave na tajništvo Goriškega muzeja (tel. 003865-3359811).

V PILONOVI GALERIIJ v Ajdovščini je na ogled razstava o likovnih odmevih prijateljstva med Zoranom Mušičem in Venom Pilonom; na ogled bo celo Mušičevo leto od torka do petka med 8. in 17. uro, ob nedeljah med 15. in

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
AGIP - Ul. Duca d'Aosta 74
ESSO - Ul. Brass 7/b
TAMOIL - Ul. Lungo Isonzo 110
ERG - Ul. Brig. Re, na državni cesti 56 km 33+

TRŽIČ
ESSO - Ul. Boito 64
API - Ul. Grado
SHELL - Ul. Boito 7

RONKE
SHELL - Ul. Redipuglia 25/a
ERG - Ul. Aquileia 35

ŠKOCJAN
SHELL - Ul. Grado 10

ŠLOVRENC
AGIP - Ul. Nazionale, na državni cesti 56

VILEŠ
ERG - Državna cesta 351 km 16+250

KRMIN
SHELL - Drevored Venezia Giulia 23

18. uro, zaprto ob sobotah, ponedeljkih in praznikih.

FOTOGRAFSKI KROŽEK BFI prireja razstavo Agostina Colle v baru Chicchetteria v ul. Petrarca 2 v Gorici. Fotografije iz pariških potovanj bodo na ogled še danes, 19. julija.

NA SEDEŽU FUNDACIJE GORIŠKE HRANILNICE v ul. Carducci 2 v Gorici je na ogled razstava z naslovom »Quegli anni Cinquanta. Collezioni pubbliche e private a Trieste e Gorizia«; do 2. avgusta s prostim vstopom od torka do petka med 10. in 13. uro ter med 16. in 19. uro, ob sobotah in nedeljah med 10. in 19. uro (informacije na spletni strani www.fondazionecarigo.it in na tel. 0481-537111). Ob sobotah ob 17. uri in ob nedeljah ob 11. in 17. uri bodo brezplačni vodeni ogledi razstave.

V MUZEJU TERITORIJA V KRMINU, v palači Locatelli, je na ogled razstava Danila Jejčiča in Franca Duga z naslovom »Divergenti affinità«; do 16. avgusta od četrтка do sobote med 17. in 20. uro, ob nedeljah med 10.30 in 12.30 ter med 17. in 20. uro.

V POKRAJINSKIH MUZEJIH v goriškem grajskem naselju je na ogled razstava Tina Piazzze; do 23. avgusta od torka do nedelje med 9. in 19. uro.

V PAVILJONU POSLOVNEGA CENTRA HIT (Delpinova 7a) v Novi Gorici je na ogled razstava slik Nataše Gregorič; do 1. septembra vsak dan med 10. in 19. uro.

V PALAČI ATTEMS PETZENSTEIN na trgu de Amicis 2 v Gorici je na ogled razstava z naslovom »L'atelier degli oscar. I costumi della sartoria Tirelli per il grande cinema«; do 6. septembra od torka do nedelje med 9. in 19. uro, vsako soboto in nedeljo ob 17.30 brezplačni vodeni ogledi.

Koncerti

»GRADO FESTIVAL - OSPITI D'AUTORE« na pomolu Nazario Sauro v Gračežu: v torek, 21. julija, Felice Clemente Quartet; informacije za prodajo vstopnic na www.gradofestival.it, www.azalea.it, www.grado.info.
GORIŠKI MUZEJ vabi na glasbena predavanja Glasbeni večeri z vinilnih plošč v amfiteatru ob gradu Kromberk (ob slabem vremenu v grajski veži): v torek, 21. julija, ob 21. uri Zvone Tomac, producent in vodja izvedbe na TV Slovenija: Slovenska popularna glasba od Optimistov do Avtomobilov.
MED ZVOKI KRAJEV: v sredo, 29. julija, ob 21. uri v cerkvi v Vilešu koncert tria Carlo Pinardi (klarinet), Marina Zuliani (fagot) Marius Bartoccini (klavir).

V DEŽELNEM AVDITORIJU V GORICI bodo v sodelovanju z gledališčem Giuseppe Verdi iz Trsta uprizorili v četrtek, 30. julija, ob 21. uri opereto »Sogno di un valzer« F. Doermanna in L. Jacobsona, uglasil Oscar Straus, v izvedbi Orkestra opernega gledališča Giuseppe Verdi iz Trsta. Predprodaja vstopnic (15 evrov) bo potekala pri blagajni avditorija med 17. in 19. uro od 24. do 30. julija (rezen v nedeljo), na prodaj bodo tudi eno uro pred začetkom predstave; informacije na tel. 0481-383380 in na naslov e-pošte teatroverdi@comune.gorizia.it.

DVORNA GLASBA 2009: v petek, 31. julija, ob 21. uri v baziliki Sv. Evfemije v Gračežu koncert »Passione e Christo secondo Giovanni« v izvedbi skupine Officum Consort.

Šolske vesti

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da bodočasne pokrajinske lestvice učnega osebj slovenskih šol vseh vrst in stopenj v goriški pokrajini objavljene v torek, 21. julija, ob 11.00 na oglasni deski pokrajinskega šolskega urada v ul. Rismondo, 6 v Gorici. Rok za morebitne ugovore je pet dni, do vključno 27. julija.

Izleti

DRUŠTVO SLOVENSКИH UPOKOJENCEV za Goriško prireja v soboto, 1. avgusta, piknik z izletom v Spilimbergo za obisk svetovno znane šole mozaikov in ogled mesta ter okolice. Sledil bo odhod v restavracijo Pri starem trajektu ob Tilmentu v lepem gozdčku in senci za kosilo, srečelov in

družabnost. Prijave do razpoložljivih mest sprejemajo čim prej Saverij R. (tel. 0481-390688), Ivo T. (0481-882024), Ema B. (0481-21361) in Ana K. (0481-78061). Predujem 20 evrov.

Čestitke

Na Tržaški univerzi je v ponedeljek diplomirala iz ekonomskih in turističnih ved TATJANA DEVETAK. Iskreno ji čestita Prosvetno društvo Vrh sv. Mihaela. Čestitkam se pridružuje njen otroški pevski zbor.

Še adna duhterica pr' nes! Zes ekonomije an turizma je diplomirela TATJANA, bo lokanda od zdej še bulj razprodana! En aplavz! SKD Hrast.

*"Kar je slabo, naj umre, naj dobro le poraja se!
In na tvojih vseh poteh doživljaj srečo in uspeh!"*

Na tržaški fakulteti- goriški oddelek ekonomskih in turističnih ved je 13.07.2009 diplomirala

Tatjana Devetak

Ponosni smo nanjo, voščimo ji še mnogo drugih uspehov!

Tata Uštili, mama Gabry, sestre Sara, Tjaša in Mihaela, nono Nato, teta Nerina, stric Claudio, bratranca Karen in Matjaž.

Na Visoki šoli modernih jezikov za tolmače in prevajalce tržaške univerze je dne 13. julija magistrirala iz konferenčnega tolmačenja

Katja Vončina

Iskreno ji čestitajo
brat, starši in ostali sorodniki

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSКИH UPOKOJENCEV za Goriško sporoča članom in prijateljem, da bo v prihodnjih mesecih do konca leta 2009 izvedlo naslednje dejavnosti: 1. avgusta bo običajni piknik, tokrat povezan z izletom v Spilimbergo za obisk znane šole mozaikov; od 13. do 18. oktobra bo šestdnevni izlet na mandarine, v Medžugorje in po poti spominov na kraje nekdanje Jugoslavije, tudi iz časa NOB; 25. oktobra bo tradicionalna koncertna revija Starosta mali princ v Kulturnem domu v Gorici, povezana z jutranjo ekskurzijo v Oglej, v sodelovanju s Krut-om; v nedeljo, 8. novembra, bo martinovanje v znani vinski kleti na Dobrovem; v torek, 29. decembra, bo silvestrovanje prav tak v kleti na Dobrovem. Obvestila glede vpisovanja za vsako prireditve bodo objavljena ob pravem času v našem časopisju.

KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL obvešča, da je odprta od 8. do 16. ure. Za dopust bo zaprta od 17. do 28. avgusta.

OBČINA GORICA obvešča, da bodo v juliju in avgustu vsi uradi odprti samo v jutranjih urah med 8.45 in 12. uro, razen urada za elektronske osebne izkaznice, ki bo odprt ob ponedeljkih med 15.15 in 17. uro ter urada za decentralizacijo, ki bo odprt ob ponedeljkih in sredah med 9.30 in 12.30; uradi v centru Lenassi bodo odprti od ponedeljka do petka med 10. in 12. uro, uradi v večnamenskem centru v ul. Baiamonti pa ob ponedeljkih in sredah med 9. in 11. uro; okence za slovensko in furlansko manjšino bo odprto samo ob ponedeljkih med 9. in 12. uro; ob sobotah bo deloval urad za najavo rojstev in smrti pri anagrafskem uradu kot običajno med 9. in 11. uro.

OBČINSKA KNJIŽNICA v Sovodnjah bo zaprta za poletni dopust do 31. julija.

OSNOVNI TEČAJ JAMARSTVA bo potekal od 10. septembra do 15. oktobra; informacije in prijave do 10. septembra pri jamarškem klubu Kraški krti v Doberdolu, Jezerska cesta-Via Lago 17, ter pri Micheleju de Lorenzu (tel. 334-6012657) in Srečku Visintinu (tel. 335-5421420).

SKRIVNOSTI USPEŠNEGA NASTOPANJA V JAVNOSTI je dvodnevna

delavnica, ki ponuja uporabne, v praksi potrjene pristope za uspešno javno nastopanje. Program je namenjen vodjem oddelkov, organizacij, ustanov, poslovnim delavcem, zaposlenim v oddelkih za trženje in odnose z javnostmi, samostojnim podjetnikom in vsem, ki pogosto nastopajo ali se pojavljajo v javnosti. Delavnico v organizaciji Slov.I.K.a bo vodila Anita Mirjanič iz Ljubljane. Potekala bo 4. septembra (od 14. do 18. ure) in 5. septembra (od 9. do 13. ure) na Slov.I.K.u v Gorici; informacije na sedežu Slov.I.K.a na korzu Verdi 51 v Gorici (tel. 0481-530412, e-pošta info@slovik.org).

URADI DRUŽBE FILOLOGICA FRIULANA v ul. Bellini 3 v Gorici bodo zaprti od do konca avgusta.

ZSKD obvešča, da so do 11. septembra uradi odprti od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro.

DOBERDOBSKI KROŽEK DEMOKRATSKE STRANKE prireja Dan včlanjevanja še danes, 19. julija. V stranko se bo mogče včlaniti od 8. do 20. ure na sedežu društva Jezeru v Doberdolu. Ob tej priliki bodo nudili podrobnejše informacije o kongresni in predkongresni fazi.

TABORNIKI RMV obveščajo, da bo dan obiskov nedelja, 19. julija, od 10.00 dalje. Na tabornem prostoru se ponovno dobimo ob 17.00. Taborniški srečno!

GORIŠKO ZDRUŽENJE »Amici dei musei« prireja v torek, 21. julija, ob 18. uri v dvorani v Ul. Bellini 3 predavanje na temo: »Goriška in tržaška buržoazija v portretih G. Tominza«. Vabljeni!

GLASBENA MATICA GORICA obvešča, da je čas potrditi vpisnino za novo šolsko leto 2009-10 do petka, 24. julija, na tajništvo v Gorici, Korzo Verdi 51, v jutranjih urah od 10.00 do 12.00. Od 24. do 28. avgusta 09 bo potekala v Doberdolu poletna delavnica za otroke od 6. do 11. leta starosti. Čas prijave je do ravno tako do 24. julija ter 21. avgusta 2009, v jutranjih urah.

ZSDI obvešča, da bo do petka, 24. julija, goriški urad zaprt.

CIVILNA SLUŽBA: si star/a od 18 do 27 let? Do 27. julija se lahko prijaviš na razpis in za dobo enega leta sodeluješ pri projektu BREZMEJNO/SCONFINATAMENTE. Projekt bo startal v oktobru 2009; informacije v jutranjih urah na sedežu Arci S.C.-Gorica oz. Zveze slovenskih kulturnih društev, tel.334-1520179, 0481-531495, e-pošta gorizia@arciserviziocivile.it.

OBČINSKA KNJIŽNICA V DOBERDOBU obvešča, bo zaprta od 27. julija do 12. avgusta.

TABORNIKI RMV obveščajo, da bo prihod z dvotedenskega taborjenja v ponedeljek, 27. julija ob 18.47 na železniški postaji v Sežani. Taborniški srečno!

KD SKALA - do 31. julija je v teku moški in ženski amaterski nogometni turnir s pričetkom ob 19.15 na nogometnem igrišču v Gabrjah.

11. USTVARJALNA DELAVNICA ZSKD v Mladinskem hotelu v Pliskovici se prične v nedeljo, 23. avgusta, ob 17. uri (ne ob 15.30) in zaključ v petek, 28. avgusta, prav tako ob 17. uri. Udeleženci pridejo in odidejo v spremstvu staršev. Info: Zveza slovenskih kulturnih društev, corso verdi 51/int, tel.: 0481-531495, fax: 0481/550004, e-mail: HYPERLINKmailto:gorica@zskd.org gorica@zskd.org, www.zskd.eu

CENTER LEOPOLDO GASPARINI prireja študijsko nagrado v spomin na Ada Furlana v znesku 2.500 evrov. Sodelujejo lahko študentje, diplomanti, raziskovalci in strokovnjaki, italijanski in slovenski državljani, rojeni po letu 1985, avtorji diplomske naloge, študije ali raziskave, ki zajema politično, družbeno in gospodarsko zgodovino 20. stoletja Furlanije Julijske krajine in z njo povezanih slovenskih dežel. Prošnja in tekst morata prispeti najkasneje do 31. oktobra 2009 na naslov: Centro Ison-tino di Ricerca e Documentazione Storica e Sociale Leopoldo Gasparini - Center za raziskovanje ter zgodovinsko in družbeno dokumentacijo Leopoldo Gasparini, 34072 Gradisca d'Isonzo (GO) - Gradišče (GO), Palazzo-Palača del Monte di Pietà via-ul. Dante Alighieri, 29; informacije na tel. 0481-99420, www.istitutogasparini.it, e-pošta segreteria@istitutogasparini.it.

Goriška Mohorjeva družba vabi na predstavitev knjige avtorice Andreje Korenčan

Življenje in delo Angele Boškin
prve šolane medicinske sestre na Slovenskem

V četrtek, 23. julija, ob 20.30 v parku ob cerkvi v Pevmi

Predstavitve bosta popestrila glasbena točka in predvajanje filma Angela Boškin - Poti k ljudem

Prireditve

GAS POLETJE poteka na nekdanjem carinskem terminalu na mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba vse do 13. septembra. Dejavnosti v organizaciji društva Gas Vrtejba se bodo zaključile na tradicionalnem koncertu Rock boreli. V okviru Gas poletja bo športno, glasbeno, zabavno in družabno dogajanje od četrтка do nedelje, in sicer od 18. do 24. ure, ob nedeljah dve uri prej. Vse dni bo poskrbljeno za šport (nogomet na odboj, odbojko, družabne igre, go kart...), za ustvarjalne delavnice in igre za najmlajše, petki in sobote bodo glasbeno obarvani.

Mali oglasi

PRODAM trisobno stanovanje v Štandrežu, ul. Pasubio, 6 - prvo nadstropje. Dodatne informacije na tel. št. 349-6200399.

Prispevki

V spomin na Loredano Fabbro prispevajo mož Pepe, sin Paolo in hči Sabrina 100,00 evrov za AŠZ Mladost. V spomin na sestro Tatjana Šuligoj por. Blažič, ob obletnici smrti, darujeta Sonja in Bogdan Šuligoj 100,00 evrov za Glasbeno matico v Gorici. V spomin na Jožeta Batističa darujeta vnuka Valter in Mauro 100,00 evrov za Vokalno skupino Sraha. V spomin na Aleša Ceja darujeta Dragica in Dino Stopar 50,00 evrov ustanovo Zdravniki brez meja.

Pogrebi

JUTRI V GORICI: 9.30, Miriana del Bigallo vd. Lodatti iz splošne bolnišnice v cerkev na Placuti in na glavno pokopališče.

JUTRI V GRADIŠČU: 9.55, Terrigia Zorzetti vd. Furlan iz hiše žalosti (Ul. Aquileia 35) v cerkev in na glavno pokopališče.

JUTRI V RONKAH: 10.55, Guerrino Novati iz doma za ostarele v cerkev Sv. Lovrenca in na glavno pokopališče.

JUTRI V ŠTARANCANU: 14.55, Augusta Ballaminut vd. Blaserna iz mrtvašnice glavnega pokopališča v cerkev in spet na pokopališče.

ZAHVALA

Iz srca se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vsem, ki so na katerikoli način počastili našo drago

Loredano Fabbro

Posebna zahvala bolničarki Miriam, zborom Jezero, Skala in Branik, AŠZ Mladost in krvodajalcem iz Doberdoba.

Mož Pepe, sin Paolo in hči Sabrina s Stefanom

Učno, neučno in vodstveno osebe večstopenjske šole Doberdob

izreka kolegici Suzani in družini občuteno sožalje ob težki izgubi dragega sina KEVINA.

Ob prerani izgubi nečaka Kevina izrekamo Claudiu in ostalim sorodnikom iskreno sožalje

vs pri Timavi

n

nedeljske teme

ISLANDIJA ZAPROSILA ZA ČLANSTVO

Država ponosnih ljudi, ki jo je finančna kriza prisilila k vstopu v EU

BOJAN BREZIGAR

Reykjavik ni veliko mesto. Z nekaj več kot 100 tisoč prebivalci je zagotovo ena manjših prestolnic na svetu. Zato je tudi naravno, da mesto ni zelo bogato po spomenikih. Vendar jih je nekaj omembe vrednih, ker vsebinsko kažejo na vzroke, zakaj je bila Islandija, ki je geografsko evropska država, ves ta čas samosvoja, ločena od evropske celine, dokler je ni pred nekaj meseci pahnila v velike težave svetovna gospodarska kriza, ki je dejansko izničila njen bančni sistem, privedla do padca vrednosti islandske krone za več kot polovico, zrušila vlado ter prisilila novo vlado in parlament, da sta začela razmišljati o tistem, o čemer dotlej v Islandiji ni razmišljal nihče, o včlanjenju v Evropsko unijo.

Rekli smo, da v Reykjaviku ni veliko spomenikov. Najmanj dva sta zagotovo omembe vredna.

Pred majhno enonadstropno leseno hišo v strogem središču mesta, v kateri je sedež predsednika vlade, stojita dva črna je danski kralj Kristjan IX, ki drži v roki prvo islandsko ustavo, ki pa Islandiji ni zagotovila samostojnosti, ampak le delno avtonomijo; na drugem je Hannes Hafstein, prvi predsednik te polavtonomne vlade. Če se obiskovalec postavi na pravo razdaljo v pravi smeri, lahko zazna optično prevaro, kralja, ki potiska ustavo od zadaj v Hafsteina. Pravi jo, da postavitev teh dveh kipov ni naključna in da kaže na nezadovoljstvo Islandcev zaradi dolgoletne dominacije, najprej Norvežanov in nato Dancev. Država je dejansko postala neodvisna šele leta 1944, po 250 letih danske dominacije, v katerih je Danska zagotovila norveškim in danskim ladjarjem monopol za ves uvoz na ta oddaljeni otok. Dejansko je Danska pristala na delno avtonomijo šele leta 1874 in ta dva

kipa prikazujeta, kaj so si Islandci o tem mislili.

Drugi spomenik stoji pred največjo cerkvijo v Reykjaviku. Gre za velik kip vikinga, z napisom: Leifr Ericsson, islandski sin, odkritelj Vinlanda, današnjih Združenih držav Amerike. Islandskemu ljudstvu od tisočletnici althinga, 1930. Napis vsebuje dve sporočili: prvo, da je Ameriko odkril islandski viking in ne kak Krištof Kolumb, kot to trdijo Evropejci, in drugo, da so imeli Islandci svoj parlament, althing (tako se njihov parlament imenuje še danes) že leta 930, ko se v drugih evropskih državah ljudem še sanjalo ni, kaj je demokracija.

S to sporočilnostjo je predsednica islandske vlade Johanna Sigurdardottir ta petek izročila švedskemu predsedstvu Evropske unije in Evropski komisiji prošnjo za članstvo Islandije v povezavi. Islandija torej prihaja v Evropsko unijo kot ponosna država, pa čeprav bo po

številu prebivalcev najmanjša članica, manjša od Luksemburga in Malte, po površini pa nekje na zlati sredini, manjša od Bolgarije in večja od Madžarske.

V islandskem parlamentu ta odločitev ni bila sprejeta z lahkoto. O njej bi morali glasovati v ponedeljek, dejansko pa so glasovali šele v četrtek, predvsem zaradi sporov v koaliciji. Vodilna socialdemokratska stranka se je za ta korak odločila predvsem zaradi gospodarske krize. Najprej je sicer neformalno poskusila doseči rešitev, ki bi bila za Islandijo optimalna, to je prevzem evra, tako kot ji je pred leti uspelo postati članica skupnega evropskega ekonomskega prostora in je kasneje tudi prevzela schengenski režim. Vendar so bili glede tega v Bruslju neomajni: samo članice lahko formalno prevzamejo evro kot svojo valuto (in naj ne bega dejstvo, da je evro tudi valuta denimo Bosne in Hercegovine in Kosova: ti dve državi nista soudeleženi pri evropski monetarni politiki).

Tako islandski vladi ni preostalo veliko možnosti. Potem ko je ugotovila, da je islandska krona prešibka valuta, da bi se ubranila morebitnih kasnejših finančnih napadov in potem ko se je morala spoprijemati z velikimi težavami zaradi brezposelnosti in naraščanja cen, se je pač odločila za ključni korak in predlagala parlamentu članstvo v Evropski uniji; seveda s čimprejšnjim prevzemom evra.

Velike težave so v državi nastale zaradi dveh istočasnih učinkov finančne krize. Prvi zadeva brezposelnost, ki je občutna predvsem na območju Reykjavika (povedati pa je treba, da živi na območju do 100 kilometrov od prestolnice dve tretjini od nekaj več kot 300.000 prebivalcev Islandije), kjer so šle tri največje banke v stečaj, nove banke pa zaposlujejo bistveno manjše število ljudi. Dejstvo je, da je bil prav finančno-bančni sektor z zaposlitvenega vidika v Reykjaviku med najmočnejšimi. Drugi pa izhaja iz razvrednotenja krone. Islandija uvaža dejansko vse, kar potrebuje: nafto, hrano, pijačo, obleko, tehnologijo... Vse to se je sedaj znatno podražilo, cene so se najmanj podvojile, plače pa so v glavnem ostale nespremenjene.

Na podeželju je nekoliko bolje; podeželje živi od turizma, kmetijstva in ribolova. Cene turističnih storitev so v glavnem preračunali v evro po stari menjavi, le nekoliko so jih znižali, tako da je turistov pravzaprav več kot v prejšnjih letih; kmetijstvo podražitev v glavnem ne čuti, na ribolov pa višje cene vplivajo v manjši meri, tako da je na podeželju zaznati precejšen optimizem, pa tudi velik odpor proti članstvu v Evropski uniji.

Spor v vladni koaliciji glede prošnje za članstvo v Evropski uniji je zadeval predvsem vprašanje referendum. Slednjega so že pred vložitvijo prošnje za članstvo zahtevali zeleni, socialdemokrati pa bi se mu radi v tej fazi izognili. Kompromis, ki so ga menda dosegli, govori o referendumu po vložitvi prošnje; ni še znano, ali to pomeni, da se bodo morali Islandci o članstvu izreči že v prihodnjih mesecih, ali šele po koncu pogajanj, kot je to veljalo za glavnino držav doslej.

Vsekakor razlike med mestom in podeželjem kažejo tudi na negotovost referendum. Islandija ima samo dvoje »avtohtonih« gospodarskih dejavnosti, kmetijstvo in ribolov. Islandci so možnost vstopa v EU doslej vselej zavračali, predvsem zaradi ribolova, ki je dejansko njihova edina izvozna dejavnost,

pa tudi zaradi nacionalnega ponosa, češ, nočemo, da bi nam kdo iz Bruslja solil pamet. Gospodarska kriza je po Islandiji res močno udarila, vendar ni rečeno, da bo odločilno vplivala tudi na izid pristopnega referendum, če bo pač do njega prišlo.

Švedski zunanji minister Carl Bildt je na novinarski konferenci ob predstavitvi predsedovanja Svetu Evropske unije, ki ga je Švedska prevzela 1. julija, jasno povedal, da bo imela Islandija, če bo zaprosila za članstvo v Evropski uniji, posebno prednost in torej ne bo utirjena v postopek približevanja in sprejemanja v članstvo, ki velja za države Zahodnega Balkana in za druge morebitne kandidatke.

Na problem torej ni mogoče gledati samo z islandskega zornega kota, ampak je treba upoštevati tudi interese Bruslja.

Evropska unija se je znašla v objektivnih težavah v zvezi z Lizbonsko pogodbo. Evropski svet je na junijemskem zasedanju ob koncu češkega predsedovanja ponudil Irski posebne ugodnosti z namenom, da omogoči pozitiven izid referendum, ki naj bi ga na Irskem ponovili pred koncem leta. Zapisali so, da bodo te ugodnosti vključili v prvi sporazum o sprejemu novih članic, niso pa navedli, za katero državo naj bi šlo.

Slovenski mediji so zadevo razbobnali kot uslugo Sloveniji (bolje, Borutu Pahorju), češ da ni bilo zapisano, da gre za Hrvaško. Po Bildtovih izjavah pa postaja vse bolj jasno, da v Bruslju razmišljajo drugače: čimprej vključiti Islandijo v Evropsko unijo, Slovenija in Hrvaška pa naj se med seboj dogovarjata o meji; ne verjamem, da bo v novi Evropski komisiji kateri komisar tvegäl svoj ugled z novimi poskusi evropskega posredovanja.

Bildtove izjave vsekakor dajejo slutiti, da so pogovori o tem zelo daleč in da so že ob sestavi sklepa evropskega sveta vedeli, zakatero državo gre, ko so govorili o širitvi; Islandija je navsezadnje moderna evropska država, ima urejeno zakonodajo in zelo napredno socialno politiko, verjetno boljše od politike katerekoli druge članice EU. Dolgoletno blagostanje in majhno število prebivalstva ji je to omogočalo. V Islandiji je najmanj kriminala v Evropi, korupcija je dejansko nepoznana, celo vozniki strogo spoštujejo prometna pravila in zadostuje, da se pešec približa robu pločnika, da vozniki ustavijo in počakajo, da prečka cesto. Povsod so cene javno napisane, napitnine niso v navadi, karkoli kupuješ, veš, koliko boš plačal in kaj boš za tisti denar dobil. Večje urenosti si človek res ne more predstavljati. Za vključitev Islandije v unijo torej ne bo formalnih težav, čeprav je treba pričakovati, da si bo ta država le izborila nekaj ugodnosti glede kmetijstva in ribolova.

Skratka, Evropska unija ima za vse to že oblikovano strategijo; Bildt bo v tem polletju naredil svoje, kajti skandinavska solidarnost še nikoli ni zatajila, naslednja predsedujoča, Španija, pa bo zagotovo podprla socialdemokratsko vlado v Reykjaviku. Tako bo rešen tudi problem Irske.

Scenarij je jasen, v tem scenariju pa ni Hrvaške; navsezadnje so prav v četrtek v Nemčiji predlagali referendum za vse nove širitve unije in to bo zagotovo dodatna ovira za sprejemanje novih članic: Hrvaške, Zahodnega Balkana, Turčije. V tem scenariju tudi ni Slovenije, ki je z blokadą pogajanj Hrvaški dala alibi, da za zamude ne bo sama nosila odgovornosti...

Na fotografijah v smeri urinega kazalca:
Vzlet Apollo 11 z raketo Saturn, pogled
na Zemljo z lunine površine,
Armstrongova nog prvič stopa na Luno,
razvitje ameriške zastave na Lunini
površini.

40-LETNICA OSVOJITVE LUNE

Majhen korak za človeka, velikanski skok za človeštvo

SERGIJ PREMUR

V noči od ponedeljka na torek bo 40 let, od kar je človek osvojil Luno. Bilo je 21. julija 1969 ob 4.56 zjutraj po našem času – v Ameriki je še bila nedelja, 20. julija ob 22.56 po vzhodnem časovnem pasu – ko je Neil Armstrong stopil s lestve pristajalnega modula na lunino površino in izrekel znameniti stavek, ki ga je bilo komaj slišati sredi radijskega prasketanja: *That's one small step for man, one giant leap for mankind* – to je majhen korak za človeka, velikanski skok za človeštvo.

Človek je prvič stopil na drugo nebesno telo, na Luno!

Tisto noč smo izkrcanje pričakali pred televizorji, seveda črno-belimi. Signal z Lune je bil zelo moten, meglen in komajda razpoznaven. Prenos italijanske televizije je iz rimskega studia vodil novinar Tito Stagno, iz New Yorka pa se je oglašal znameniti dopisnik Ruggero Orlando. Stagno je vsekakor ho-

tel osebno napovedati zgodovinski dogodek, zato ga je najavil nekaj trenutkov predčasno, ko se je lunarni modul šele dotaknil lunine površine s tipalno sondo, Orlando pa ga je napovedal pravilno, nekaj deset sekund pozneje. V studiju je publika obakrat navdušeno zaploskala »dvojni« osvojitvi Lune.

Tisti, ki smo dovolj stari, da se spominjamo 40 let oddaljenega dogodka, vemo za veliko navdušenje, ki je vladalo v tistih dneh za osvojitve Lune in za vesoljsko tekmo nasploh, pa tudi za druge novosti, ki jih je prineslo leto 1969. Bilo je namreč nenavadno leto, saj je z več pomembnimi dogodki zaznamovalo drugo polovico 20. stoletja. V Veliki Britaniji so opravili prvo umetno oploditev človeškega jajčeca v epruveti, v Woodstocku pri New Yorku je bil znameniti festival, ki velja za prvi globalni rock koncert, ameriško obrambno ministrstvo je vzpostavilo računalniško mrežo Arpanet, ki je predhodnik današnjega interneta in, končno, človek je prvič stopil na Luno.

Tekma za osvojitve vesolja

Vesoljska tekma se je začela deset let prej in jo je na začetku vodila Sovjetska zveza. Moskva je namreč 4. oktobra 1957 izstrelila prvi umetni satelit Sputnik, ki predstavlja začetek vesoljske dobe. 3. novembra istega leta so izstrelili satelit s prvim živim bitjem, psičko Lajko. 12. septembra 1958 so izstrelili sondo Luna 2, ki se je raztreščila na lunini površini. 7. oktobra 1959 je sonda Luna 3 poslala prve posnetke druge strani Lune, tiste, ki je ni nikoli videti z Zemlje. Sovjetska zveza je največji uspeh dosegla 12. aprila 1961, ko je Vostok ponesel prvega človeka v orbito okrog Zemlje: Jurij Gagarin je v hipu postal heroj planetarnih dimenzij.

V začetnem obdobju vesoljske tekme so Američani zaostajali in beležili celo več polomov. Prvi satelit Vanguard je poletel v vesolje 17. marca 1958, prvi ameriški veso-

ljec John Glenn je obkrožil Zemljo 20. februarja 1962. Naslednjega 23. julija 1962 se je uspešno utiril prvi komunikacijski satelit Telstar za čezoceanske telefonske klice, v živo pa je prenašal tudi prve televizijske oddaje. S tem je astronautika neposredno stopila v naš vsakdan.

Hladna vojna in Kennedyjev izziv

Tekma za osvojitve vesolja je spadala v konfrontacijo med takratnima vesilama v okviru hladne vojne. Vedno večje rakete so lahko ponesle do zunanjih plasti atmosfere vedno večje tovore, satelite in celo človeško posadko, lahko pa bi ponesle tudi jedrske bombe. Nad človeštvom je z vesolja lebdela grožnja jedrskega spopada. Prav v času, ko je napetost hladne vojne strmo naraščala zaradi kubanske krize, je predsednik Zda John F. Kennedy napovedal, da bodo Združene države pred koncem desetletja osvojile Luno. »Odločili smo se, da osvojimo Luno še v tem desetletju,« je dejal v znamenitem govoru 12. septembra 1962. Osvojili jo bomo, je pojasnil, ne ker bi to bilo enostavno, pač pa ker je težko. »Za doseg tega cilja bomo morali organizirati svoje najboljše sile in znanje,« je pristavil in napovedal, da bodo napore za osvojitve vesolja »uvrstili med najpomembnejše sklepe, ki naj se realizirajo za časa našega predsedstva.«

Kennedy ni dočkal osvojitve Lune: 22. novembra 1963 so ga umorili v teksasškem Dallasu. Tekma pa se je nadaljevala s pospešenim tempom. Američani so vpregli ves svoj industrijski in znanstveni potencial: pri razvojnih načrtih Nase je sodelovalo 400 tisoč ljudi, 120 univerz e 20 tisoč industrij. Odločilno vlogo je odigral Wernher von Braun, nemški znanstvenik, ki je za časa nacizma na otoku Peenemunde pripravljaval rakete V1 in V2, s katerimi so obstreljevali London. Po vojni so, skupaj z drugimi nemškimi znanstveniki, odpeljali v Zda tudi von Brauna, ki se je aktivno vključil v ameriške raketne načrte in v kratkem postal »oče« vesoljskih podvigov agencije Nasa.

Sovjetska zveza je počasi izgubljala prednost in »valjar« gospodarske, industrijske in znanstvene premoči Združenih držav je nezaustavljivo napredoval. Sovjeti so sicer leta 1966 dosegli, da je njihova sonda Luna 9 prvič nadzorovano pristala na Lunini. Vendar so že dve leti pozneje Američani z odpravo Apollo 8 prvi obleteli Luno in posadka je na lastne oči pogledala na skrito stran Lune. Še pred koncem desetletja, kot je nakazal predsednik Kennedy, pa so Američani dosegli najpomembnejši cilj: izkrcanje človeka na Luni.

Apollo 11 prvi človek na Luni

Podvig s ciljem, da prvič popelje človeka na drug svet, se je začel 16. julija 1969, ko so se na ploščadi Kennedyjevega vesoljskega centra Cape Canaveral ob 9.32 po krajevem času prižgali motorji mogočne nosilne rakete Saturn V. Na vrhu 110 metrov visoke in 2.700 ton težke je bila vesoljska ladja Apollo 11 s tremi astronauti: poveljnik odprave Niel A. Armstrong, pilot komand-

nega modula Michael Collins in pilot modula Eagle (Orel) za spust na Luno Edwin »Buzz« Aldrin.

Poleteli so najprej okrog Zemlje, potem so vesoljsko vozilo usmerili proti Luni. Apollo 11 je nekajkrat v krožnici okoli same Lune, nakar se je od matične ladjice odcepil pristajalni modul Eagle, v katerem sta bila Armstrong in Aldrin. Modul se je spustil na površje Lune, v zadnjem trenutku pa je prišlo do nepričakovanih težav. Odpovedal je računalnik in priselnosti 26-letnega tehnika v vesoljskem centru v Houstonu gre zasluga, da so brez obotavljanja resetirali sistem, nakar je za današnje pojme primitivni računalnik spet stekel. Območje luninega Morja miru predvideno za pristajanje se je izkazalo za neprimerno zaradi skalovja, tako da je Aldrin moral ročno voditi modul do primernejšega pristajališča. Uspelo mu je pristati, ko je bilo samo še peščico sekund goriva za pristajalne manevre.

Bilo je 20. julija ob 21. uri, 17 minut in 40 sekund po srednjeevropskem času, ko je Eagle končno pristal na Luni. V naslednjih urah sta Armstrong in Aldrin opravila številna preverjanja, nato sta nekaj časa dremala, nakar se je začel postopek izkrcanja. Niel Armstrong se je spustil po devetih stopničkah lestve in ob 3. uri 56 minut in 20 sekund po našem času stopil na Lunino tla ter izgovoril slavne besede: *That's one small step for man, one giant leap for mankind* - To je majhen korak za človeka, velikanski skok za človeštvo.

Po 20 minutah se je Armstrongu na lunini površini pridružil še Aldrin. Vse jima je bilo tuje, še posebej sta občudovala pogled na Zemljo, ki je sijala nad luninim obzorjem. Preverila sta trdost tal pod plastjo prahu, preizkušala sta premikanje v šibki lunini težnosti, opravila več eksperimentov, se fotografirala in zasadila drog z luninimi zastavo, ob kateri sta položila pozlačeno ploščo s poslanico takratnega predsednika Zda Richarda Nixona: »Tu so ljudje s planeta Zemlja prvič stopili na Luno. Prišli smo v miru za vse človeštvo.«

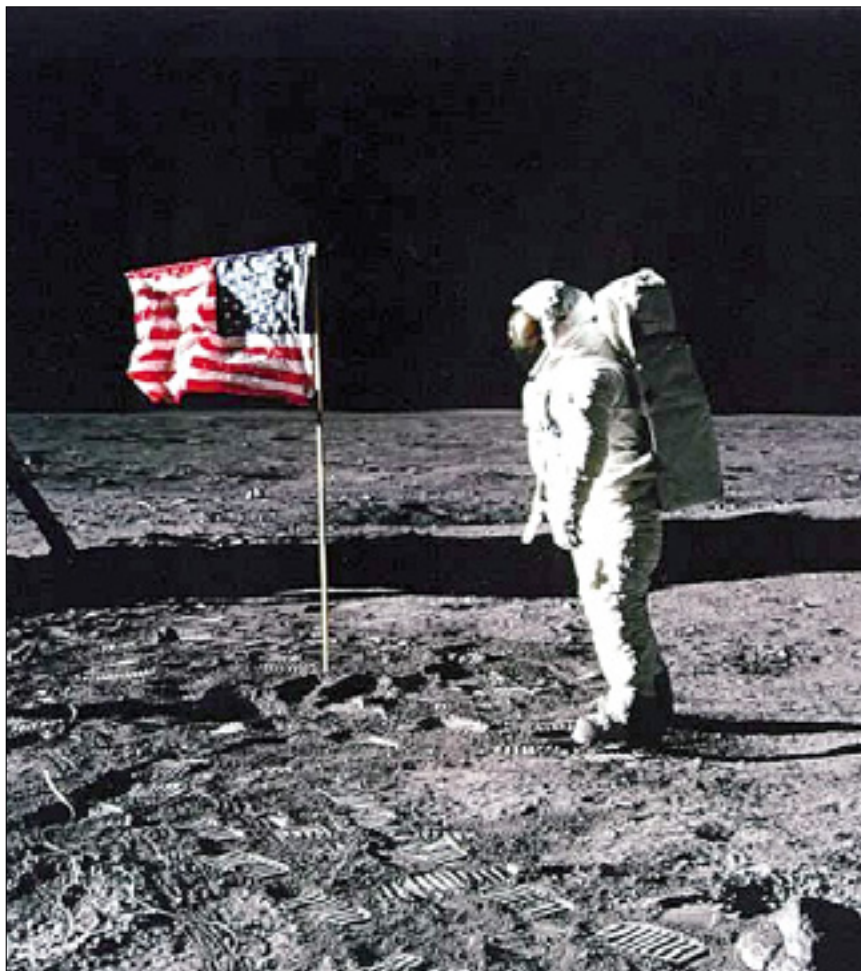
Glede Nixona velja omeniti, da je v predalu predsednika bil pripravljen govor za primer, ko bi se Armstrong in Aldrin ne mogla vrniti z Lune. Govor bi se začel z besedami »Usoda je odločila, da bosta človeka, ki sta šla na Luno, da bi jo raziskovala v miru, ostala na Luni, kjer bosta počivala v miru.«

Na srečo se je vse izteklo v najboljšem redu. Astronavta sta se po dveh sprehodih na lunini površini dokončno vrnila v lunarni modul. Nekaj več kot 21 ur po pristanku sta vesoljca odletela z Lune s pomočjo gornje stopnje lunarnega modula, ki se je združil z matično ladjo, kjer ju je čakal pilot Collins. Iz Orla sta prestopila v ladjo Columbo, ki se je usmerila nazaj proti Zemlji, kjer je srečno pristala sredi Tihega oceana. Celotna odprava od vzleta do pristanka je trajala 12 dni, 7 ur e 12 minut, prevozili so približno 800 tisoč km in dosegli največjo hitrost 40 tisoč km/h.

Naslednje odprave na Luno

Podvigu Apolla 11 je sledilo še 5 drugih pristankov na Luni. Novembra istega je na Luni pristala odprava Apollo 12. Tretji človek, ki je stopil na Luno, je bil Charles »Pete« Conrad, ki se je proslavil z naslednjo »zgo-

dovinsko« izjavo, ko je stopil z lestve na Luno: »To je morda bil majhen korak za Neila, a zame je zelo visok!« Bil je namreč zelo nizke postave...

Aprila 1979 je odletela nesrečna odprava Apollo 13, ki je doživela izredne težave zaradi okvare in eksplozije v plovilu, da so se morali odreči pristanku na Luni in so se trije astronauti le s težavo vrnili na Zemljo.

Sledile so še odprave Apolla 14, 15, 16 in 17. Člana zadnje odprave sta ostala na Luni tri dni in sta razpolagala celo s posebnim vozilom Lunar Rover. Kot zadnji se je 14. decembra 1972 v lunarni modul vrnil Eugene Cernan. Od takrat ni človek nikoli več stopil na Luno.

V triletnem obdobju je na Luno stopilo vsega skupaj 12 ljudi, odnesli so 379,5 kg kamnov, na Mesecu so pustili več znanstvenih aparatov, ki so dalj časa oddajale podatke, posneli so približno 30 tisoč fotografij. Med temi je najbolj znan posnetek, na katerem je vidna naša Zemlja, ki lepo lebdi v prostoru nad luninim obzorjem.

Stranski proizvodi osvojitve Lune

Čeprav obstaja veliko načrtov za raziskovanje luninega površja, je zaradi ogromnih stroškov bolj malo verjetno, da bomo kmalu poslali na Luno trinajstega človeka. Vseeno pa je osvojitve Lune še vedno prisotna, celo v našem vsakdanu, saj smo iz programa Apollo podedovali vrsto koristnih proizvodov, ki se jih poslužujemo vsak dan, čeprav ne vemo, da so sad osvojitve Lune. Najbolj poznani so teflonska prevleka na posodi, sprijemna zapenjala iz velcra, goretex iz trpežnega gumi-plastičnega materiala.

Seznam stranskih proizvodov vesoljske tekme je neverjetno dolg: v okviru vesoljskega programa so prijaviili kar 160 tisoč industrijskih patentov, še danes pa izdelujejo okrog 30 tisoč različnih proizvodov. Analisti Nase trdijo, da je vsak dolar, ki so ga investirali za osvojitve Lune, obrodil vsaj tri dolarje stranskih proizvodov. Programu Apollo se moramo zahvaliti za parabole za sprejem satelitskih televizijskih sporedov, za brezžične svetre na baterije, za monitorje za nadzor srčnih utripov, za prenosne hladilne naprave in za naprave za prečiščevanje odpadne vode, za plinske detektorje, za infrardeče fotokamere, za liofilizirano hrano in celo za aluminijasto folijo.

Med najboljši trajnimi stranskimi proizvodi tekme za Luno je nedvomno uveljavitev sodobnih računalnikov in omrežne povezave za posredovanje podatkov, kar je bil predpogoj za sodobno »globalno vas«. Globalizacija se je začela prav takrat, z izkoriščanjem tehnologij, ki so omogočale istočasni nadzor dogajanj in informacij na planetarni ravni. Z globalizacijo pa so se navidezne razsežnosti sveta spremenile, uveljavili so se globalno gospodarstvo, običaji in kultura.

Vse to potrjuje, da je tisti prvi Armstrongov korak na Luni res bil »majhen korak za človeka, a velikanski skok za človeštvo«.

Post scriptum: veliko informacij o osvojitvi Lune sem povzel po maturitetni nalogi na to temo, ki jo je leta 2002 pripravil moj sin Julij, za kar se mu zahvaljujem.

SLOVENCİ IN LUNA

Tudi slovenski narod je, kljub svoji majhnosti, prispeval svoj delež k osvojitvi zemeljskega satelita

Jurij Vega

Lunin krater poimenovan po Juriju Vegi je priznanje prispevku, ki ga je slovenski matematik dal znanstvenemu napredku s svojimi natančnimi logaritmičnimi tablicami, ki so omogočile večjo preciznost pri kompleksnih računskih postopkih vse do uveljavitve elektronskih računalnikov.

Vega se je rodil 23. marca 1754 v kmečki družini v Zagorici pri Moravc, obiskoval je jezuitsko gimnazijo v Ljubljani, kjer se je posebej izkazal na področju matematike. Po diplomi je bil najprej nameščen kot navigacijski inženir, potem je stopil v vojsko, točneje v topničarski polk zaradi svojega poznavanja balističnih zakonov in sposobnosti točnega izračunavanja. Dosegel je čin poročnika, nakar so mu poverili službo učitelja matematike na topničarski šoli na Dunaju, kjer je ugotovil, da poučujejo brez primernih učbenikov in še posebej, da so dotedanji logaritmovniki zelo pomanjkljivi. Lotil se je obsežnega načrta, in pripravil najprej mali priročni logaritmovnik za učence matematike, nato pa veliki logaritmovnik Thesaurus logarithmorum completus, ki velja za Vegovo najpopolnejše in najnamenitejše delo in je še do nedavnega - v bistvu do začetkov vesoljske tekme - bil med glavnimi pripomočki, ki so bili v rabi pri natančnem računanju.

17. septembra 1802 je Vega izginil,

devet dni pozneje so našli njegovo truplo v Donavi, okoliščine njegove smrti so ostale nepojasnjene.

Herman Potočnik

Satelitsko tehnologijo si je v 20ih letih prejšnjega stoletja vizionarsko a izredno točno zamislil Herman Potočnik, ki ga je sam oče astronautike Werner von Braun uvrstil med »pionirje, ki so prispevali levji delež k realizaciji vesoljskega programa«.

Potočnik se je rodil 22. decembra 1892 v Pulju, kjer je oče Jožef iz Slovenj Gradca služboval kot mornariški zdravnik. Po očetovi zgodnji smrti se je družina preselila v Maribor, ker je Potočnik opravil osnovno šolanje, nato pa obiskoval vojaške šole in leta 1913 diplomiral kot inženirski poročnik. Med prvo svetovno vojno je kot strokovnjak za mostove in železniške gradnje služboval na raznih frontah. Po vojni se je na Dunaju lotil študija strojništva in diplomiral leta 1922, tri leta pozneje pa je postal inženir specialist za raketno tehniko. Leta 1927 so ga zaradi tuberkuloze upokojili. Zadnja leta kratkega življenja je v celoti posvetil načrtovanju prodora v vesolje. Umril je na Dunaju 27. avgusta 1929.

Malo pred smrtjo je v Berlinu izšla Potočnikova znamenita knjiga »Problem vožnje po vesolju«, in sicer pod psevdonimom Noordung v nemščini z naslovom Das Problem der Befahrung des Weltraums. Delo v bistvu velja za strateški načrt za prodor v vesolje, saj je Potočnik sintetiziral v celovit sistem vse dotedanje zamisli in izkušnje na tem področju in jih presegel z vrsto genialnih načrtov in vizij za osvajanje vesolja. Knjiga je bila pravi učbenik za slovitega Wernherja von Brauna, ki je o Poročnikovi knjigi zapisal, da je bila »učbenik za graditelje vesoljskih vozil« in da je »oddaljenost geostacionarne točke v vesolju od Zemlje je leta 1929 z

Na posnetku desno je Herman Potočnik, ki ga je Werner von Braun uvrstil med pionirje vesoljskega programa; levo spodaj je astronautka s slovenske matere Sunita Williams, ženska rekorderka bivanja v orbiti, kamor je nesla s seboj tudi kranjske klobase mesnice Ažman Meats iz rodnega Euclida pri Clevelandu

zavidljivo natančnostjo določil stotnik avstrijske vojske Herman Potočnik«, čigar knjiga je bila »zgodovinska prelomnica v vesoljski raketni tehniki«. Tudi znani znanstveno-fantastični pisatelj Arthur Clarke, ki je leta 1950 predlagal uporabo geostacionarnih satelitov za telekomunikacijske namene, je potrdil, da je prve inženirske načrte vesoljske postaje na breztežnostni krožnici izdelal Potočnik; v filmu »2001, vseirska odiseja«, ki ga je Stanley Kubrick posnel po istoimenskem Clarkovem romanu, pa je vesoljska postaja povsem podobna Potočnikovemu bivalnemu kolesu.

Čeprav je v svojih časih veljal za fantasta, je Potočnik v resnici približal pionirska teoretska prizadevanja na področju raketne in vesoljske tehnike praktičnemu uresničevanju. Med njegovimi najbolj izvirnimi zamislimi so geostacionarni umetni satelit (prvi je natančno izračunal njihovo oddaljenost od Zemlje - 35.900 km, kjer se sredobežna in gravitacijska sila izničita in kjer lebdiyo nad nami telekomunikacijski sateliti, ki omogočajo prenos televizijskih sporedov preko parabol v naše domove), kot tudi obljudena vesoljska postaja v obliki naseljenega kolesa, pa še energetska preskrba v vesolju s spreminjanjem sončne energije v električno. Potočnikove zamisli so se realizirale tudi z uvedbo vesoljskih raketoplanov, saj Space Shuttle v vseh fazah od odleta do pristanka leti tako, kot je Potočnik načrtoval povratne polete.

Slovenski astronauti

V vesolje je poletelo tudi nekaj astronautov s slovenskimi koreninami. Noben ni stopil na Luno, pač pa so »samo« orbitirali okrog Zemlje.

Prvi je bil Ronald Sega iz Clevelanda, ki ga je kot letalskega oficirja in znanstvenika Nasa usposobila za misijskega specialista. Prvič je poletel v vesolje z raketoplanom Space Shuttle februarja 1994, in sicer na prvem skupnem rusko-ameriškem poletu, ki je trajal 8 dni. Novembra istega leta je obiskal Slovenijo, kjer ga je sprejel predsednik republike Kučan in so mu podelili častni čin slovenske vojske. Nekaj časa pozneje, marca 1996 je opravil drugi polet z 9 dnevnim postankom na rusko-ameriški vesoljski postaji Mir.

Januarja 1997 je poletel v vesolje Jerry M. Linenger, ki je po materi slovenskega rodu. Specialist za letalstvo in medicino je skupaj z ruskima sopotnikoma prebil v vesoljski postaji kar 132 dni in dosegel rekordno dolžino bivanja v vesolju za ameriškega astronauta.

Sunita Williams, ki je indijskega očeta in slovenske matere, je bila v vesolju kar trikrat in postavila ženski rekord bivanja v orbiti. Prvič je na vesoljski postaji bila od začetka decembra 2006 do konca aprila 2007. S seboj je ponesla tudi nekaj svojih korenin: hindujsko sveto knjigo Bhagavad Gita in podobo boga Ganeše ter indijsko pikantno hrano, pa tudi kranjske klobase mesnice Ažman Meats iz rodnega Euclida pri Clevelandu.

Zgodba o sandinistični revoluciji, ki je pred tridesetimi leti zmagala v Nikaragvi, je podobna usodam drugih držav Srednje in Južne Amerike, kjer so desetletja vladali izkoriščevalski režimi ob podpori latifundistov in tedanje politike ZDA.

TRIDESET LET OD REVOLUCIJE V NIKARAGVI

Najplodnejši rezultat »demokracije« porast števila revežev

KATJA KJUDER

Tako kot marsikje v Latinski Ameriki v prvi polovici prejšnjega stoletja, je tudi v Nikaragvi leta 1936 z vojaškim udarom prišel na oblast diktator, ki so ga podpirale ZDA v zameno za strateški nadzor nad državo in za neomejeno prisvajanje njenega naravnega bogastva. Vse do konca sedemdesetih let prejšnjega stoletja je družina Somoza s trdo roko vladala Nikaragvi, izkoriščala njene prebivalce in ZDA zagotavljala zvestobo ter mastne dobičke.

GVERILA

Pod vplivom komunistične ideologije so začela nastajati po deželah Latinske Amerike gverilska gibanja, ki so se borila proti kapitalističnim diktatorskim režimom za vzpostavitev novega družbenega reda brez izkoriščanja in hlapčevstva.

Na začetku šestdesetih let 20. stoletja se je v Nikaragvi, po zgledu kubanske revolucije iz predhodnega desetletja, organizirala Sandinistična narodnoosvobodilna fronta – Frente Sandinista de Liberación Nacional – FSLN, marksističnega nazora, ki jo je vodil Carlos Fonseca. Ime je dobila po Cezarju Avgustu Sandinu, ki je med letoma 1927 in 1933, vse do uboja, vodil oboroženi boj proti ameriški vojaški prisotnosti v Nikaragvi.

Po nasilni smrti Ernesta Che Guevare leta 1967 v bolivijskih gozdovih, je latinskoameriška gverila izgubljala na moči, razen sandinistov v Nikaragvi, montonerosov v Argentini in tupamarosov v Urugvaju, ki so jih večinoma sestavljali intelektualci, študentje in najrevnejši proletarci.

V sedemdesetih letih so se v državah Latinske Amerike (Ekvadorju, Hondurasu, Boliviji in Čilu) uveljavile vojaške diktature, ki so bile povezane s protekcionistično politiko ZDA in z vdorom tujega kapitala, ki si je postopoma prisvajal vsa bogastva na celini. Ojačali so se desničarski režimi v Braziliji, Ar-

gentini, Urugvaju, Peruju, Gvatemali, Salvadorju, Panami, Paragvaju in Nikatragvi. V teh državah je prišlo do grobih kršitev človekovih pravic, preganjanj političnih strank in sindikalnih organizacij, do zatiranja na univerzah, cenzure tiska in pogojevanja Cerkve. Demokratični Zahod pa je molčal.

Od srede sedemdesetih let dalje je uporiško gibanje v Nikaragvi dobivalo vedno večjo ljudsko podporo in bilo deležno naklonjenosti tudi tistega dela premožnega prebivalstva, ki je bil izključen iz oblasti. Zlasti podjetniki so se zavedali, da je napočil čas, da se družina Somoza, ki je bila lastnica dobre tretjine državnih dohodkov, zaščitnica latifundistov in ekstenzivnega poljedelstva, umakne.

Julija 1977 se je oblikovala sandinistična revolucionarna vlada s sledečim programom: vzpostavitev demokratičnega režima državljskih svoboščin (z ustavo varovane pravice, ki izhajajo iz temeljne pravice do osebne svobode: svoboda govora, tiska in združevanja); odpravo Somozove vojske – Guardie Nacional; razlstitve družine Somoza in njenih podpirancev; novo lastniško politiko, ki bi slonela na mešanem gospodarstvu in bi se začela z agrarno reformo ter opredelitev za neuvrščenost, s katero bi se zaključila odvisnost od ZDA. Naslednjega leta je že postalo jasno, da se diktatura Anastazija Somoze približuje koncu. Zato je predsednik Jimmy Carter, na krmilu ZDA od leta 1977 do 1980, pooblastil ameriško obveščevalno službo (Central Intelligence Agency – CIA), da v Nikaragvi tajno podpre tisk in delavske sindikate, z namenom, da se ustvari "zmerno", to je Somozovo stranko, ki bi bila zastopana v bodoči vladi.

19. julija 1978 se je začelo zadnje poglavje desničarskega režima: gverilci so napadli predsednikovo palačo in besna množica je zažgala razne tovarne, med temi tudi stavbo Plasmateresa, ki je bila last kubanskih izseljencev, ki so v ZDA prodajali nikaragovsko kri,

in se zaključilo točno leto dni kasneje, 19. julija 1979, ko so sandinistični borci zmagoslavno vkorakali na Republiški trg glavnega mesta Managva ter predhodnim begom diktatorja Anastazija Somoze v Miami na Florido s sto milijoni dolarjev (kasneje je bil ubit v Asuncionu v Paragvaju).

Ko je še nekaj mesecev pred tem Radio Sandino spodbujal ljudstvo h končni vstaji, v ZDA niso verjeli, da je njihov varovanec tik pred padcem. Carterjeva administracija je bila zaposlena z dogodki v Iranu (ameriški talci na veleposlaništvu), kjer so po begu njihovega varovanca, šaha Pahlavija, prišli na oblast islamski fundamentalisti in s severnoameriško petrolejsko krizo, ki je v ZDA pomenila dolge vrste na bencinskih črpalkah.

Do dviga sandinistične zastave v prestonici, te iste zastave, ki jo je Sandino prvič dvignil v nikaragovskih hribih leta 1927, ko je začel boj proti jenjkem, pa je moralo izgubiti življenje štirideset tisoč ljudi.

SANDINISTI

Avgusta 1979 je nova oblast ukinila smrtno kazen, septembra pa je sprejela tako imenovani "Dokument 72 ur", kjer piše, da je cilj sandinistične revolucije doseči socialistično družbo, ki sloni na diktaturi proletariata (oblika politične oblasti delavskega razreda v prehodnem obdobju od kapitalizma k socializmu), ki ji bo predhodilo čimkrajše obdobje zavezništva z buržoazijo. Za nove voditelje v Managvi je bila prava sreča, da je v Beli hiši sedel demokratični predsednik Jimmy Carter, ki je takrat celo izjavil, da se morajo ZDA osvoboditi pretiranega strahu do komunizma, ki jih je privedel do tega, da so podpirali avtoritarne režime, in da je sedaj povsod potrebno spodbujati demokracijo in uveljavitev človekovih pravic. To pa še ne pomeni, da je Carterjeva administracija z veseljem sprejela sandinistično zmago. Severnoameriška pomoč, ki se je v Nikaragvo iztekala z namenom, da oslabi vpliv socialističnih držav,

je bila skoraj izključno namenjena nevladnim organizacijam in zasebnemu sektorju.

Sandinisti so podedovali nadvse obubožano in zadolženo državo. Socialistična Kuba jim je takoj priskočila na pomoč in jih zalagala z zdravniki, učitelji, stipendijami vseh vrst, najrazličnejšimi stroji, preparati, knjigami, zdravili, živino in celo petrolejem, ki ga Kuba ne proizvaja. Sandinistični vodilni kadri in njihovi družinski člani so imeli na razpolago zdravniške preglede in zdravljenja v havanskih bolnišnicah in celo počitnice v Varaderu.

Že leta 1980 je opozicija, v kateri so sedeli predstavniki zmernih strank, zapustila koalicijsko vlado. Do nesoglasij pa je prišlo tudi med samimi sandinisti: Eden Pastora, bivši poveljnik sandinistične gverile, je s somišljeniki na meji s sosednjo Costa Rico začel oborožen boj proti oblasti v Managvi.

Mednarodno prizorišče so medtem zaostriili dogodki v Afganistanu, kjer so po državnem udaru od decembra 1979 v državo prihajali sovjetski vojaki, in v Iranu v zvezi z ameriški talci. Bistvenega pomena pa je bila za Nikaragvo, januarja 1981, zamenjava predsednika v Beli hiši: z zmago republikanca Ronalda Reagana se je temeljito spremenilo tudi življenje v Nikaragvi.

ZDA so za 90 odstotkov takoj zmanjšale uvoz nikaragovskega sladkorja. Ameriška družba Standard Fruit Company je, potem ko se je dobro stoletje bogatila na račun Nikaragve, prekinila njeno delovanje v zvezi s proizvodnjo banan, kar je imelo za posledico, da je šest milijonov zabojev tega sadeža ostalo neprodanih in štiri tisoč nikaragovskih delavcev brez službe. Medtem pa je Washington pritiskal na Mednarodni denarni fond, na Svetovno banko in na Skupni evropski trg, da Nikaragvi ne bi odobrili posojil.

KONTRA(REVOLUCIJA)

Da bi uničili suvereno državo se tokrat ZDA niso poslužile vojaškega udara kot na primer leta 1973 v Čilu ali neposrednega vdora kot je bil tisti leta 1964 v Vietnamu ali preprosto embarga, ki so ga leta 1960 določili za Kubo. Tokrat se je severnoameriški imperilizem poslužil gverile, ki je v nekaj letih pahnila Nikaragvo v pravo vojno. Ves ta čas pa diplomatski odnosi med državama niso bili prekinjeni.

CIA je s pomočjo argentinskih vojaških prevratnikov, ki so že vežbali morilske vode v Gvatemali, organizirala bivše vojake iz Guardie Nacional in druge somozove podpornike imenovane contras. Urili so se v Kaliforniji in na Floridi, vojaške baze za napade na Nikaragvo pa so imeli v Costa Rici, Hondurasu in Salvadorju, kjer so bili na oblasti desničarski režimi, ki so jih podpirale ZDA. Ameriška izvidniška leta so redno letela nad Nikaragvo in poslikavala objekte, ki so nato postali tarče sabotaž in bombardiranj. Paravojaške enote contrasov so vdirale v Nikaragvo in opravljale najrazličnejše diverzantske akcije: minirane so bile šole, bolnišnice, središča za socialno službo in za pomoč najrevnejšim, posušilnice tobaka, skladišča žita, namakalne naprave, kmetije, uničeni so bili pridelki, porušeni mostovi in ceste. Mnogo ljudi in celo otrok je bilo med temi akcijami mučenih in pobitih. Bombardirana so bila naftna skladišča in pristanišča. Vsaj sedem tujih ladij, je bilo poškodovanih zaradi min in pet mornarjev sovjetskega tankerja je bilo hudo ranjenih. Vse to z namenom, da se prepreči izvoz in uvoz dobrin. Ubiti so bili državni funkcionarji, sodniki, zdravniki, učitelji in sindikalisti. Med temi tudi tujci Severnoameričani, Francozi in Belgijci, ki so prišli na nikaragovsko podeželje, da bi pomagali graditi šole, učiti in zdraviti.

Prvič v zgodovini te država so bile leta 1984 v teku volitve, na katerih so sandinisti dobili absolutno večino, skoraj 70% in njihov vodja Daniel Ortega je postal predsednik. Noveembra je nova vlada objavila, da so contrasi od leta 1981 ubili 910 državnih funkcionarjev in osem tisoč civilstov.

Ob ponovni izvolitvi za ameriškega predsednika je Reagan, januarja 1985, imenoval contrase »borce za svobodo« in maja odredil embargo z Nikaragvo, češ da predstavlja grožnjo severnoameriški varnosti. Vse do srede osemdesetih let je katoliška Cerkev v Nikaragvi tajno dobivala od CIE velike vsote denarja, da bi s svojim verskim poukom kljubovala maksistično-leninistični politiki sandinistov.

Po dveh letih razprav in pritiskov iz Washingtona je končno na začetku poletja 1986 Mednarodno sodišče v Haagu obsodilo ZDA s sledečimi besedami: »ZDA so krive terorizma v škodo majhne države Nikaragve.« in ukazale, da mora Washington poravnati povzročeno škodo. Reaganova administracija, ki ji lastno imperialistično pravo pomeni več kot mednarodno, se za razsodbo sploh ni menilo, kot tudi ne za tisto, ki je prišlo izpod peresa predstavnikov Združenih narodov. Prav obratno, finančno so še bolj pod-

prle contrase in napadi na Nikaragvo so se okrepili. Tudi tokrat Združeni narodi niso Washingtonu grozili s sankcijami.

Proti koncu leta 1986 je izbruhnil škandal Irangate. Zvedelo se je, da so ZDA financirale contrase z dobički, ki so jih imele od prodaje orožja svojemu zagrizenemu nasprotniku, uvrščenemu celo med teroristične države, to je Iranu, in to v času, ko je bilo z amandmajem Boland, ki ga je ameriški Kongres odobril oktobra 1984, prepovedana vojaška pomoč contrasom. Ni se šlo samo za orožje ampak tudi za nadomestne dele ameriških letal Tomcat, ki so jih iranski ajatole podedovali od šaha. Po tajnih poteh jih je za časa iraško-iranske vojne CIA zalagala Teheranu.

Škandal Irangate je utišal morda še večji škandal, ki je CIO in contrase povezoval s trgovino z mamili. Ameriška letala, ki so vojaško opremo namenjeno contrasom prinašala v bazo Palmerola v Hondurasu, so se v ZDA vračala polna kokaina, s katerim se je zalagalo tržišče v Kaliforniji.

Orožje za contrase je CIA kupovala tudi v času, ko je to ameriški Kongres prepovedal, in sicer pri teroristu Manzer al-Kassarju, ki je bil leta 1985 vpleten v teroristične napade na rimskem in dunajskem letališču in v ugrabitev križarke Achille Lauro. Orožje za contrase je prihajalo tudi iz Južnoafriške države, Poljske, ki je bila del Varšavskega pakta, in celo komunistične Kitajske.

Leta 1987 je sovjetski voditelj Mihail Gorbačov predlagal, da SZ ukine vojaško pomoč Nikaragvi, če tudi ZDA prekinajo vojaško podporo contrasom. Naletel je na gluha ušesa.

PORAZ

Vojna s contrasi je Nikaragvo izčrpala. Njeno gospodarstvo se je zmanjšalo na golo preživetje. Na začetku sandinistične vlade je bila polovica državnega proračuna namenjena zdravstvu in izobrazbi, vojaški stroški pa so znašali manj kot 20 odstotkov. Sedem let kasneje se je dogajalo obratno. Pomanjkanja, dolgo in zahtevno vojaško služenje, racionalizacija hrane, vode in električne energije so mnoge oddaljili od revolucije.

Leta 1988 se je nad Nikaragvo znesel še orkan Joan, ki je za sabo pustil na tisoče mrtvih in grozovito razdejanje, ki je zadalo končni udarec umirajočemu gospodarstvu. Ne samo, da ZDA niso prispevale počenega groša za pomoč, pritiskale so na države na Zahodu, da bi zaustavile pomoč namenjeno nikaragovskemu ljudstvu, ki je umiralo od glada.

Vojna s contrasi, ki je terjala več kot sto tisoč mrtvih, večinoma civilov, se je zaključila leta 1989 s pogajanj, ki so vsilila splošne volitve. Takoj so ZDA dale vedeti, da v primeru zmage sandinistov, se bosta embargo in vojna nadaljevala. Da bi na volitvah podprle svojo varovanko, Violetto Chamorro, so ZDA potrošile za volilno kampanijo enajst milijonov dolarjev.

Na volitvah 25. februarja 1990 je bil FSLN poražen (dobil je 40% glasov), zmagala je koalicija političnih strank, ki je nastopala z imenom Union Nacional Opositora.

Deset let je nikaragovsko ljudstvo kričalo: "Aquí no se rinde nadie!" (Tukaj se nihče ne vda). Vendar zgodilo se je prav to. Po desetih letih vojne, ustrahovanja, uničenja in nazadnje tudi lakote, je nikaragovsko ljudstvo volilo za mir.

Kot je zapisal nikaragovski pisec in bivši podpredsednik, Sergio Ramirez, revolucija Nikaragvi ni prinesla pravic, po katerih so hrepeneli zatirani, pa tudi bogastva in napredka ne, kot njen najboljši sadež pa je zapustila demokracijo.

Kakšna pa je nikaragovska demokracija?

DEMOKRACIJA

V Srednji Ameriki se demokracija povezuje z neoliberalizmom, ki se je za nekatere izkazal za zelo uporabnega, da so si nakopili bogastvo in koristnega za širitev revščine. Uveljavitev demokracije, politične pluralnosti in svobode izražanja niso vodili k rasti blaginje. Nezaposlenost v mestih je največja na celini, dobrih 16 odstotkov. Nepismenost, ki je bila leta 1990 manj kot 13 odstotna, se je leta 2007 dvignila na 35 odstotkov. Privatizirana sta bila zdravstvo in izobraževanje. Več kot polovica kmetij je ponovno v lasti starih lastnikov in kmečke zadruge posedujejo le dva odstotka obdelovalnih površin. Volilni poraz je s seboj prinesel tudi padec moralnih vrednot, ki so podpirale revolucijo.

Leta 2002 je italijanski časnika, Maurizio Campisi, napisal "Sandinizem je medtem še dvakrat izgubil na volitvah, vendar z vsemi svojimi protislovji in razhajanj, ostaja v duši najrevnejših Nikaragovcev".

Na zadnjih političnih volitvah, novembra 2006, so v Nikaragvi ponovno zmagali sandinisti.

Če iz dveh zadnjih stavkov potegnemo logično misel, upravičeno sklepamo, da je bil najobilnejši sadež nikaragovske demokracije porast revežev.

Novoizvoljeni Evropski parlament je pravkar začel s svojim delom v tekočem mandatu. Zanimivo je vedeti, na katere poslanece lahko računajo manjšine in kdo so tisti poslanci, ki bodo najbolj nasprotovali rešitvam v korist manjšin.

UMESTITVENO ZASEDANJE NOVOIZVOLJENEGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Kdo v Strasbourgu zastopa manjšine, in kdo jim nasprotuje

BOJAN BREZIGAR

V torek se je na otvoritvenem zasedanju sestel Evropski parlament, že sedmi po vrsti, odkar je bil leta 1979 prvič izvoljen na neposrednih volitvah. Seveda je zanimivo, kako se bo novi parlament obnašal do narodnih manjšin v Evropi: v svoji tridesetletni zgodovini je namreč prav to telo pokazalo največ poslušaja za manjšinsko problematiko, zagotovo veliko več kot vse druge evropske institucije. Sestava tega parlamenta je zato vsekakor pomembna tudi za manjšine.

O tem, kdo je bil v parlament izvoljen v Italiji in v Sloveniji, smo pisali veliko; pričakovanja glede manjšin so za ti dve državi dokaj jasna in zato jih tu ne bomo obnavljali. Zanimivo pa je vedeti, na katere poslanece lahko manjšin računajo v novem mandatu in kdo so tisti poslanci, ki bodo najbolj nasprotovali rešitvam v korist manjšin.

Evropska svobodna zveza (European Free Alliance – EFA) povezuje pripadnike regionalističnih in manjšinskih strank ter je zato že po definiciji tista skupina, ki se v celoti zavzema za pravice manjšin. V tej skupini sedita med drugimi Korzičan Francescu Alfonsi, izvoljen na skupni listi zelenih in regionalistov v Franciji (Régions et Peuples Solidaire) in Oriol Junqueras, predstavnik katalonske levičarske regionalistične stranke Esquerra Republicana de Catalunya, ki pa bo v parlamentu sedel samo pol manda-

ta, v drugi polovici pa ga bo zamenjala predstavnica galicijske stranke Bloque Vacionalista Galego Ana Miranda. V isto skupino spadajo tudi poslanka valižanske stranke Plaid Cymru Jill Evans in dva poslanca škotske nacionalne stranke, ki je za las zgrešila tretji mandat, ponovno izvoljena Ian Hudghton in Alyn Smith.

Stranka Zelenih je bila zelo uspešna v Franciji, kjer je dosegla socialiste in izvolila 14 poslancev. Med temi je tudi Bre-

tonka Nicole Kiil-Nielsen, znana zagovornica manjšinskih pravic. Poslanci Zelenih iz Finske so veliki zagovorniki Samijev, sicer pa v skupino Zelenih sodi tudi Katalonec Raul Romeva, za katerega je sedanji mandat že drugi.

V skupini Evropske ljudske stranke lahko manjšine računajo na nekaj pomembnih zagovornikov. Med temi sta zagotovo madžarska poslanka Kinga Gal in Csama Sogor, predstavnika madžarske

desnosredinske stranke Fidesz György Schöpflin in Pal Schmitt ter ponovno izvoljena poslanka Madžarskem koalicijske stranke na Slovaškem Edit Bauer. Prav tako se je v skupino Evropske ljudske stranke vključil predstavnik transilvanskih Madžarov iz Romunije, škof László Tokés, ki se je še posebej izpostavil v času upora proti Ceausescuju in je za Romunijo nekakšna legendarna osebnost. V to skupino sodi tudi novoizvoljeni južnotrolski poslanec Herbert Dorfmann, ki je zamenjal dosedanjega dolgoletnega poslanca Michla Ebnerja, ki tokrat vi več kandidiral.

V skupini liberalcev in demokratov je prišlo do zamenjave poslanca Švedov na Finskem; dosednji poslanec Henrik Lax ni več kandidiral in namesto njega je bil izvoljen Carl Haglund. V tej skupini sta tudi predstavnik katalonske stranke Convergencia i Unio Ramon Terrasa in predstavnik Baskovske nacionalistične stranke PNV, bivši predsednik baskovskega parlamenta Izaskun Bilbao. V to skupino sodi tudi ponovno izvoljena predstavnica ruske manjšine v Latviji Tatjana Ždanoka,

V konservativno skupino sodi predstavnica severnoirske katoliške stranke Sinn Féin Bairbre de Brun.

V novi skupini socialistov in demokratov, v katero je vključena tudi Demokratska stranka, pa je treba omeniti predvsem madžarskega socialista Csabo Tabajdija, ki je bil v prejšnjem mandatu zelo aktiven predsednik delovne skupine za manjšine, in Katalonko Mario Badia i Cutchet, ki je bila prav ob koncu prejšnjega mandata pobudnica preglasovanja resolucije o večjezičnosti, ki jo je pripravil portugalski konservativni poslanec Graca Moura.

Na koga pa morajo manjšine paziti oziroma, kdo bodo njihovi glavni nasprotniki? Tudi teh bo veliko, kajti ob uspehu naprednih kandidatov so bili na teh evropskih volitvah uspešni tudi predstavniki skrajno desnih strank, še zlasti iz držav Vzhodne Evrope, znanih po svojem nasprotovanju narodnim manjšinam in tudi uveljavljanju njihovih jezikov.

Stranka Jobbik je na Madžarskem vodila kampanjo proti Romom in je izvolila tri poslanece, Slovaška nacionalna stranka, ki je izvolila enega poslanca in Stranka velike Romunije, ki je izvolila 3 poslanece, izrazito nasprotujeta madžarski manjšini v teh dveh državah, bolgarska ultranacionalistična stranka Ataka, ki je izvolila dva poslanca, je v času vse kampanje napadala turško manjšino v Bolgariji. Proti manjšinam je tudi svobodnjaška stranka iz Avstrije, ki je izvolila dva poslanca.

V Španiji je konservativna Ljudska stranka Partido Popular PP prejela največje število glasov in eden njenih voditeljev Mayor-Oreja vztraja pri stališču, da katalonski, baskovski in galicijski jezik ne bi smeli imeti uradnega statusa v Evropski uniji; poslanci te stranke sodijo v skupino Evropske ljudske stranke.

V Veliki Britaniji je indipendentistična stranka, ki zastopa stališče, da je treba odpraviti avtonomijo Škotske in Walesa, pa tudi, da mora Velika Britanija izstopiti iz Evropske unije, izvolila 13 poslancev, skrajno desna Britanska nacionalna stranka pa dva poslanca.

Tudi Erasmus odpira vrata jezikom manjšin

Vprašanje jezikovne različnosti je bilo od začetka problem in obenem izziv Evropske unije. V začetku, ko je takratno Evropsko skupnost sestavljalo šest držav, je bila zadeva preprosta: skupnost je delovala v štirih jezikih, francoščini, nemščini, italijanščini in nizozemščini. Potem se je s sprejemanjem novih članic število uradnih jezikov večalo, tako da jih je sedaj 23.

V tem času pa so nekatere skupnosti, ki govorijo regionalne jezike, čedalje glasneje postavljale zahtevo, naj se tudi jeziki manjšin priznajo pri delovanju Evropske unije in pri izkoriščanju programov.

Glede delovanja je bil opravljen pomemben preskok prav v zadnjem mandatu, ko so bili, na osnovi volilne obljube španskega premiera Zapatera pred volitvami leta 2004, v dejavnost vključeni trije veliki manjšinski jeziki iz Španije, to so katalonščina, baskovščina in galicijsčina. Delno do bile tr ugotoviti sprejete tudi za valižanščino, čeprav ta jezik še ni pridobil enakega statusa kot jeziki iz Španije. Kar zadeva irščino, ki je imela dolga leta status manjšinskega jezika, pa je pridobila status uradnega jezika pred tremi leti.

Kar zadeva posamezne programe pa so manjšinski jeziki že dalj časa priznani na področju nekaterih programov, ki zadevajo kulturo. To velja na primer za program Ariane, ki financira prevajanja sodibnih literarnih del, pa še nekatere druge.

Sedaj pa je prišlo do ponovnega preskoka pri enem izmed temeljnih programov na področju izobraževanja. Gre za znani program Erasmus, ki omogoča univerzitetnim študentom opravljanje dela študija, običajno gre za en semester, v drugi državi članici EU.

Evropska komisija je namreč v začetju julija sporočila, da bodo z akademskim letom 2010-2011 financirali intenzivne tečaje katalonskega, baskovskega in galicijskega jezika za študente, ki želijo opravljati semester Erasmus na univerzah, kjer so v rabi ti jeziki. Evropska komisija namreč redno financira tudi nekakšno pripravo na Erasmus s tem, da študentom, ki želijo obiskovati semester šolanja v drugi državi omogoči intenzivni tečaj jezika te države; ti tečaji redno potekajo za 18 jezikov, kar jih komisija za največje jezike, to so angleščina, nemščina, francoščina, italijanščina in španščina ne financira. Tečaji trajajo do dveh do 6 tednov. V akademskem letu 2006-2007 se je teh tečajev udeležilo skupno 4.000 študentov.

Kako je Cecovini glasoval za manjšine in obenem trdil, da smo Slovenci najbolj zaščitena manjšina v Evropi

Natanko pred tridesetimi leti sem v Strasbourgu kot novinar prisostvoval prvega zasedanju prvega demokratično izvoljenega Evropskega parlamenta. Bili smo še na začetku, takrat je bil parlament komaj nekaj več kot simbolna institucija, pa vendar je dajalo tisto zasedanje vtis, da se dogaja nekaj pomembnega. Veliko je bilo znanih imen, med njimi v skupini nemških socialdemokratov Willy Brandt, med francoskimi konservativci pa Simone Weil, Judinja, ki je pretrpela koncentracijsko taborišče. Njena izvolitev za prvo predsednico parlamenta je vsebovala močan simbolni naboj.

Prišlo je tudi do prvega incidenta. Ko je spregovoril predsednik irske vlade – Irska je takrat predsedovala Svetu Evropske unije – in prve besede izgovoril v irščini, je jezno vstal Ian Paisley, razvpiti protestantski pastor iz Severne Irske, in začel kričati, da tega ne more trpeti, ker irščina ni uradni jezik Evropske unije. V klopih socialistov pa je že takrat sedel severnoirski

laburist John Hume, ki je dolga leta kasneje dosegel mirovni sporazum o Severni Irski in za to prejel tudi Nobelovo nagrado za mir; irščina pa je sedaj eden uradnih jezikov Evropske unije.

Ampak, kaj hočemo. Takrat je železna zavesa še delila Evropo na dva dela, pa tudi Zahod je bil še razdeljen: Španija, Portugalska, Avstrija in Skandinavske države še niso bile članice Evropske unije, schengenske meje še ni bilo in vsaka država je strogo čuvala svojo valuto. Evropska unija, ki se je takrat še imenovala skupnost, je bila zgolj gospodarska formacija. Železna zavesa ja bila danost in za obisk Madžarske, Češkoslovaške ali Poljske si moral dve uri ali več čakati na meji, da so ti izdali vizum.

Evropski parlament je takrat začel s delom tudi na področju, ki nam je zelo blizu, to je na področju zaščite narodnih manjšin. Zanimivo je, da je prvi predlog dokumenta o vrednotenju jezikovne različnosti in torej manjšinskih ali regionalnih jezikov pripravil prav John Hume, ker je bil sam po-

litično preveč izpostavljen, pa je to delo nadaljeval italijanski socialist Gaetano Arfe; prva evropska resolucija o manjšinah nosi tako njegovo ime in za tiste čase je bil to izreden dogodek. Tako izreden, da je tiskovni urad Evropskega parlamenta povabil v Strasbourg novinarje manjšinskih medijev vseh evropskih držav, da prisostvujejo razpravi in odobritvi resolucije. Tako sem bil v dveh letih že drugič v parlamentu in z veseljem ugotovil, da je za resolucijo glasoval tudi takratni tržaški župan Manlio Cecovini, sicer predstavnik tržaške meščanske desnice. No, Cecovini je povedal tudi neresnico, ko je v svojem posegu dejal, da je slovenska manjšina v Italiji najbolj zaščitena manjšina v Evropi. To pa ni bilo posebno hudo; veliko huje je bilo, da so slovensko manjšino v naslednjih letih pitali z neresnico, češ da je Evropski parlament ugotovil, da so Slovenci v Italiji najbolj zaščitena manjšina v Evropi. To je bila laž, saj je bilo to samo Cecovinijevo stališče, torej besede enega samega poslanca.

Nato sem se v Evropski parlament vračal dokaj pogosto, vselej v zvezi z manjšinami. S tem vprašanjem so se resno ukvarjali številni poslanci in nekateri so bili tudi zelo pogumni: spustili so se v odkrito polemiko s Svetom EU, to je s predstavniki vlad držav članic, ki je zaviral kakršnokoli politiko o manjšinah, včasih pa so se resno spopadli tudi z Evropsko komisijo. Vsekakor pa so imele manjšine v Evropskem parlamentu vedno na stežaj odprta vrata in vselej so bili tam ljudje, ki so jim prišli na pomoč.

Govorim o časih, ko še ni bilo niti telefaksa, kaj računalnikov in interneta. Sedaj so se časi spremenili, vendar je mogoče brez oklevanja trditi, da se ni Evropski parlament nikoli izneveril zavzetosti za kulturno in jezikovno različenost, nikoli ni popustil pri vprašanih ohranjanju jezikov in zaščite manjšin, ki so tako vedele – in še vedo, da imajo v Strasbourgu zagotovo pomembnega prijatelja.

B.Br.

Zasluga za to, da je stanje vinogradov v naših krajih večinoma dobro, gre predvsem vinogradnikom, ki ob upoštevanju strokovnih nasvetov izvajajo pravočasne fitosanitarne posege.

PREVERJENO ZDRAVSTVENO STANJE VINOGRADOV

Kljub muhastemu vremenu skoraj ni oidija in peronospore

STROKOVNA SLUŽBA KMEČKE ZVEZE

IZLET KZ Vozni red avtobusov na Koroško

Kmečka zveza obvešča izletnike, da bo vozni red avtobusov za izlet na Koroško dne 26.07.2009 sledeč:

AVTOBUS ŠT. 1

- ob 7.00 Boljunec – gledališče Prešeren
- ob 7.15 Bazovica – pred cerkvijo
- ob 7.20 Padriče – avtobusna postaja
- ob 7.30 Opčine – Marijanišče

AVTOBUS ŠT. 2

- ob 7.00 Štivan – avtobusna postaja
- ob 7.05 Sesljan – avtobusna postaja (pred bencinsko črpaliko)
- ob 7.15 Nabrežina – avtobusna postaja
- ob 7.20 Križ – avtobusna postaja
- ob 7.25 Prosek – gostilna Lukša
- ob 7.30 Opčine – Marijanišče

Svetovalna služba KZ si je skupaj s fitopatologom iz novogoriškega Kmetijsko-gozdarskega zavoda mag. Gabrijelom Seljakom ogledala več vinogradov, da bi preverila njihovo zdravstveno stanje.

Iz ogleda izhaja, da je kljub deževnemu vremenu, ki ustvarja optimalne razmere za razvoj glivičnih obolenj, skoraj odsotna peronospora. Tudi oidij ne predstavlja večje nevarnosti, saj so prisotni le zelo omejeni in lažji napadi te glivice. Zasluga gre seveda vinogradnikom, ki ob upoštevanju strokovnih nasvetov izvajajo v svojih vinogradih pravočasne fitosanitarne posege proti tema nevarnim boleznima.

Kar zadeva druga glivična obolenja pa opazamo v nekaterih nasadih, predvsem starejših, zaskrbľujočo prisotnost trtne kapi (mal dell'esca), vsled katere trta začne močno hirati in umre. Zatiranje s kemičnimi pripravki je neučinkovito, zato je edini možen ukrep odstranitev in sežig obolele trte.

V starejših vinogradih, predvsem pa tistih, kjer se desetletja ali celo stoletja ponavlja gojenje vinske trte, je opazna prisotnost virusnih bolezní, ki so v nekaterih vinogradih prisotne v zaskrbľujočem obsegu. Navajamo osnovne najpogostejše bolezenske znake, da bi omogočili tudi manj izkušenim vinogradnikom prepoznavanje tega kužnega izrojevanja. Listje je velikokrat nesorazmerno in nepravilno nazobčano, v hujših primerih pa dobi obliko pahljače. Poganjki so slabotni. Med normalno dolgimi medčlenki najdemo izrazito kratke, včasih celo tako

kratke, da si stojita dve očesi nasproti; tu in tam najdemo tudi dvojne poganjke. Nastavek grozdja je praviloma slab, kadar pa je močan, se grozdje kmalu po cvetenju osiplje. Trta sicer ne umre, njena rodnost pa je močno prizadeta. Bolezen je neozdravljiva, edini možni ukrep je odstranitev obolelih trsov. V teh vinogradih so prisotne nematode, ki so prenašalci bolezni in jih je nemogoče uničiti. Uničimo jih lahko le neposredno z odstranitvijo trt in učinkovito ukrepati.

Glede škodljivcev niso opazni večji napadi, zato so posegi proti njim trenutno nepotrebni. Izjema je le primer širšega in močnejšega napada trtne uši (Viteus vitifoliae – filoksera), ki se je v zaskrbľujočem obsegu pojavila na enem vinogradu, proti kateri bo treba pravočasno in učinkovito ukrepati.

V nekaterih na novo zasajenih vinogradih so opazni znaki pomanjkanja hranil, kar je vezano na dejstvo, da je v lahko teh vinogradih prisotna z znatnim deležem mrtvica, ki nima zadostne vsebnosti hranil in mikroorganizmov, kar močno pogojuje rast trte. V teh primerih je svetovalna služba dala ustrezna navodila za rešitev problema.

Strokovnjaki so si ogledali tudi nekatere oljčnike in ugotovili, da je njihovo zdravstveno stanje dobro in da je edina obstoječa nevarnost napad muhe, ki pa zaenkrat ni še preseгла praga škodljivosti.

POMEMBEN POSEG

»Zelena dela« ali zelena rez v vinogradu

Ampelografična dela (zelena dela) v vinogradu obsegajo ukrepe, s katerimi uravnavamo in oskrbujemo listno površino pri vinski trti, zato jih imenujemo tudi »zelena dela« ali zelena rez.

O nekaterih smo že pisali. Danes namenjamo pozornost velikosti listne površine z ozirom na težo grozdja ter oblikovanju zelene stene (krošnje). Gre za dva izredno pomembna posega, ki urejata ključne biološke procese na trtah in od katerih je v nezanemarljivi meri odvisna kakovost grozdja in seveda tudi vina.

Trta mora v času rasti razviti toliko mladik in listne površine, da z njo zagotavlja optimalen razvoj grozdja in dovolj rezervnih snovi v starem lesu in koreninah. Pri premajhni listni površini, ki jo žal sem ter tja opažamo v naših vinogradih, je razmerje med listi in grozdi neustrezno in vpliva predvsem na manjšo vsebnost sladkorja, pa tudi na slabšo dozorelost lesa ter na manjše zaloge hrane za naslednje leto. Kolikšna je najmanjša potreba listne površine na vsak kg grozdja, je težko natančno opredeliti. Pri tem imajo zelo veliko vlogo podnebne in vremenske razmere, sorta in gojitvene oblike.

V naših razmerah, kjer osvetlitev ni tako bistven omejitveni dejavnik za asimilacijo, ampak je bistvena količina vode, trta shaja z manjšo listno površino. Na vsak kg grozdja mora listna površina doseči najmanj 1m², zelene pa so še večje površine (~1,5m²/kg grozdja). V toplejših vinorodnih krajih (Južna Italija, Avstralija, Kalifornija) je ta vrednost lahko nižja (0,6-0,8 m²/kg grozdja), v severnejših območjih, kjer so razmere glede osvetlitve slabše, je potrebno 2 do 2,5 m² listne površine za 1 kg grozdja.

Obseg krošnje (zelene stene), ki jo dosežemo s pravilno rezjo, naj ne bi presegal 30-40cm širine in 1-1,4m višine, v odvisnosti predvsem od gojitvene oblike in gostote sajenja. Pri izoblikovanju zelene stene pa ne gre pozabiti, da je izredno pomembno primerno razmerje med listi na soncu in v senci. Zasenčeni listi namreč slabše asimilirajo in prej ostarijo. Optimalno razmerje med listi na soncu in zasenčenimi naj bi bilo v naših podnebnih razmerah in gojitvenih oblikah 3:1.

Iz navedenaga je razvidno, da nam, po obsegu in gojitveni obliki pravilno izoblikovana in negovana zelena stena, zagotovi uravnovešeno oskrbovanje trte z asimilati in s tem nudi boljšo kakovost grozdja.

STROKOVNI NASVETI

Proti škodljivcem z naravnimi sredstvi

Kljub temu, da se našim zelenjadnicam dovolj posvečamo, jih lahko včasih napadejo razne bolezni in škodljivci, ki živijo v zemlji in do katerih le s težavo prideemo do živega, zato se lahko pojavijo tudi naslednje leto. Opisali bomo nekatere bolezni in škodljivce, ki živijo ali prezimijo v zemlji.

TROHNENJE PLODOV ali **FUZARIOZA** (Fusarium oxysporum) in **VERTICILOZA** - V zadnjih letih se ti dve bolezni širijo tudi po naših vrtovih. Najraje se spravi jo na paradižnik, a tudi na jajčevce, papriko in druge vrtnine. Pri obeh boleznih so povzročitelji nekateri mikroorganizmi, ki prodrejo v žilni sistem rastline in nekako zamašijo žile. Rastlinski sok se s težavo pretaka. Ker rastline potrebujejo vodo posebno v najbolj vročem obdobju leta, najhujše posledice bolezni opazimo prav poleti.

Prvi bolezenski znaki verticiloze so porumenelost listov, začenši od najnižjih. To se zgodi na začetku poletja. V bolj vročih dneh listi ovenijo, v skrajnem primeru pa rastlina umre. Suhi listi ostanejo pritrjeni na rastlino. Steblo kaže ob prerezu temna področja. V primeru trohnenja plovov pa rastline slabo rastejo in ostanejo majhne. Robovi listov rumenijo, začenši od starejših, nato se listi posušijo. Ob najhujši vročini vrtnine kar nenadoma ovenijo in se posušijo.

Proti obema opisanim boleznima ne obstaja učinkovito škropilo. Zato proti boleznima ukrepamo le preventivno, z uporabo odpornih rastlin in razkuženih semen. Povzročitelji bolezni prezimijo v zemlji. Zato je učinkovito kolobarjenje. Če sami proizvajamo sadike, ob setvi uporabljamo namensko zemljo.

Danes obstajajo v prodaji sorte odporne proti tema dvema boleznima. Slednje imajo na flekciiji, poleg imena sorte, veliko črko F v primeru sort odpornih fu-zariozi, veliko črko V pa v primeru sort odpornih verticilozi. Če je sorta odporna proti obema boleznima, ima označeni obe črki VF. Nekatere sorte, odporne proti obema boleznima so: Ace VF, Roma VF, Napoli VF.

Pogostokrat so po vrtovih prisotni tudi škodljivci, ki živijo v zemlji in lahko delajo škodo. Najbolj pogosti so strune, bramorji in sovke.

STRUNE – To hrošči, ki pripadajo različnim vrstam. Najbolj znana vrsta je Agriotes lineatus. Škodo delajo ličinke. Najbolj so prisotne na krompirju, kjer zvrtajo rove v gomolju.

Strune lahko omejimo prav s krompirjem. Koščke krompirja vtaknemo na 15 cm dolge paličice in jih posadimo 10 cm globoko v zemljo. Strune se bodo tako najraje spravile sem. Krompir občasno kontroliramo in skupaj s strunami odstranimo.

Proti strunam veliko pomaga tudi kolobarjenje.

MRAMORJI (Grillotalpa grillotalpa). Škodo delajo bodisi ličinke, kot tudi odrasli. Prisoten je predvsem v tleh bogatih z organsko snovjo. Bramor dela škodo na krompirju in na koreninah drugih vrtnin. Na površje pride po navadi le ponoči.

Bramorje lahko omejimo s tem, da pokopljemo v zemljo pločevinke ali posode. Bramorji na ta način padejo v pločevinke, iz njih pa ne morejo. Na splošno moramo zmerno gnojiti.

SOVKE – Sovke pripadajo v skupino nočnih metuljev. Škodo delajo njihove gosence. Prepoznamo jih po tem, da se zavijejo v klobčič, če jih motimo. Tudi slednje se hranijo s koreninami različnih zelenjadnic, večkrat tudi z listi, poganjki in plovovi, kar pa je najhujše, pojedó koreninski vrat.

Da jih omejimo, jih lahko ročno pobiramo, predvsem takrat, ko tla obdelujemo ali orjemo in škodljivci pridejo na dan. V skrajnem primeru uporabljamo zastrupljene vabe.

KOLORADSKI HROŠČ – Tudi ta dobro znani škodljivec prezimi v zemlji.

VARSTVO vseh omenjenih bolezni in škodljivcev je predvsem preventiva, v prvi vrsti kolobarjenje. Važno je tudi, da uporabljamo odporne sorte ali razkužena semena. Učinkovito je tudi odstranjevanje bolnih rastlin. Najbolje je, da po končanem gojenju pobere mo vse ostanke rastlin iz zemlje. V primeru, da sami proizvajamo rastline, ob setvi uporabljamo namensko kupljeno zemljo, ki ni okužena.

Naslednji ukrep je razkuževanje zemlje z raznimi pripravki, ki pa glede na naše majhne gojene površine, odsvetujemo. V prodaji sicer obstaja veliko pripravkov, ki so večinoma precej omejitveno prisotnost povzročiteljev bolezni in škodljivcev v zemlji, to je **SOLARIZACIJA**. Izvedba je zelo enostavna: površino, katero hočemo razkužiti, pokrijemo s prozorno plastično folijo. Folija naj prekriva zemljo v dveh najbolj toplih mesecih v letu, po navadi sta to julij in avgust. S sončnimi žarki se zemlja pod folijo precej ogreje. Ta stalno visoka temperatura bistveno pripomore k omejitvi škodljivih organizmov. Da še povečamo učinkovitost razkuževanja, lahko dodatno pokrijemo površino s prozornim plastičnim tunelom, ki naj bo vedno zaprt. Pred pokritjem zemljo drobno zdrobimo in obilno zalijemo. Slaba lastnost je v tem, da za tisto poletje prostora ne moremo uporabljati.

Magda Šturman

Snovanja 2009, pisan mozaik glasbenih misli iz domačih logov

Snovanja 2009 so se iztekla. enajst glasbenih misli je poromalo od aprila do julija na različna prizorišča po goriški pokrajini: cerkev sv. Ignacija na goriškem Travniku, KC Lojze Bratuž, dvorana pokrajinskega muzeja na goriškem gradu, Kebrova domačija na Plešivem, atrij Attemsove palače v Gorici, vrt Goriškega muzeja v Kromberku, cerkev sv. Ivana v Gori-

ni ustvarjalci pa so posredovali svoje elektroakustične podvige.

Kot vsako leto so zaigrali in zapeli tudi najmlajši učenci v glasbeni pravljici.

Ciklus enajstih prireditev si je zamislil Silvan Kerševan, ki je tudi oskrbel tekste v predstavni knjižici in v koncertnih listih, organizacijo sta vodila Alessandra Schettino in Daniel Miklus, grafično podoba tiskovinam pa je dal slikar Ivan Žerjal, letošnji dobitnik nagrade Zlato zrno.

Moralno so Snovanja podprli pokrovitelji: Goriška občina in Pokrajina, Mestna občina Nova Gorica in občina Miren-Kostanjevica.

Nekateri so tudi v eni ali drugi obliki podprli pobudo. Goriška občina je dala na razpolago mestni Avditorij, Pokrajina je nudila muzejsko dvorano na goriškem gradu, občina Miren-Kostanjevica je projekt tudi finančno podprla.

V sklad za kritje stroškov so prispevali ZKB Doberdob-Sovodnje, Čedajska banka in družba KB1909 ter skupine privatnih sponzorjev. Družina Keber nas je gostila in pogostila.

Snovanja so se prvič predstavila leta 2005 kot nadgradnja Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in odraz zamisli Arsatelijeja – Mednarodnega centra za glasbo in umetnost. Gre za domače glasbene produkcije, ki želijo poglobljati manj poznane teme in osvetliti osebnosti iz goriškega, deželnega in širšega srednjevropskega prostora, obenem dajejo prostor mladim, da spregovorijo in ohranjajo stik z glasbeno umetnostjo.

Sicer imajo Snovanja v svoji osnovi tudi širši in globlji pomen in namen kot je v letošnji predstavni knjižici zapisal Silvan Kerševan: » V družbi, ki naj obdaja, se vse preveč soočamo s pojavi individualizma, odtujenosti, brezbržnosti, lenobnega sprejemanja puble šare, ki preplavljajo svet in tudi naše domove. Ne moremo in ne smemo ostati nema priča in se predajati tokovom, ki tečejo v praznino. Mladina, ki se zbira ob glasbi v našem Centru, je čudovit vir sveže energije. Vliva nam vero v človeka in upanje v prihodnost. Dajmo ji zdravega kisa, da polno zaživi.«

Tako sem se letos tudi sam znašel dvakrat v objemu *Snovanj*, najprej s projektom *Stanko Jericijo med nami*, ko sem vodil (pra)izvedbo njegovega zadnjega večjega dela Stabat Mater za soliste, zbor in orgle, nato pa kot pevec pevske skupine *Musicum*, ki je v eminentni družbi oblikovala večer v cerkvi sv. Ivana. Dve etapi, ki sta močno povezani s tradicijo, a istočasno dajeta možnost, da se predstavijo javnosti nova glasbena dela in novi umetniški pristopi. Snovanja sotudi priložnost za izvajalce, da izrazijo lasten umetniški credo, kar deluje zagotovo vzpodbudno za širši goriški prostor, ki sega čez državne in narodne meje.

In to ustvarja vizijo prihodnosti ...

Obalni komorni orkester – Koper: *Mattija Faganel, oboist*

Snovanja so mi dala letos edinstveno priložnost, da sem lahko igral kot solist z orkestrom in sicer čisto novo skladbo Ambroža Čopija. Gotovo so sodelovanja med glasbenimi ustanovami dobrodošla in odpirajo mnogo možnosti, da uveljavijo tudi domače ustvarjalce in poudarjajo.

Olivier Messiaen in njegov čas: *Alessandra Schettino, sopran in Neva Klanjšček, klavir*

Stoletnica rojstva francoskega skladatelja Olivierja Messiaena je bila povod za kon-

certni večer Messiaen in njegov čas. Ponudbo, da oklikujemo ta koncertni večer sva sprejeli z zanimanjem, saj se nama je zdelo, da je to izziv za odkrivanje nepoznane literature.

Pri prebiranju Messiaenove literature za klavir in za glas in klavir sva odkrili marsikatero zanimivo skladbo in sva se nato odločili, da vključiva v program tudi Debussy-ja kot njegovega predhodnika in vzornika. Oblikovali sva program, kjer so se vzporedno oglašali Debussyjevi in Messiaenovi preludiji in samospeli.

Koncertni večer so popestrile uvodne in temeljite misli muzikologa Luce Cossettini-ja in videoprojekcije iz Messiaenovega življenja. Tako se je tudi občinstvo lažje približalo in dojemalo nepovsem običajen program.

Sous le ciel de Paris: *Mirjam Pahor, mezzosopran*

Meni je glasba vse, posebno v tistih trenutkih, ko me ustvarjalna moč prevzame. Takrat se počutim nebeško dobro sama s sabo in

sem prepričana, da del tega počutja posreduje tudi ostalim okrog mene. V tej luči dojemam petje, ki ni le zgolj tehnika, temveč del mene. Vsak nastop je zame izkušnja, na kateri preverjam svoje sposobnosti in širim svoja obzorja. Letos na koncertu "Sous le Ciel De Paris" na Kebrovi domačiji sem se popolnoma predala ustvarjanju lepe glasbe v francoskem jeziku, v spremstvu dobrih glasbenikov. Upam, da se bo ta projekt lahko še kje ponovil.

Giuseppe Guarnera, klavir

Vsak nastop je poglavje zase, nikoli ne moreš predvidevati, kako se bo obnesel. Izvedba poldruga ure dolgega diplomskega programa mi je ustvarjala napetosti, ki pa sem jih po prvih skladbah premagal. Mislim, da sem ostali del programa kar dobro muziciral, saj so mi pri tem pomagala prijeten okvir Attemsove palače in dobrovoljno spremljanje poslušalcev.

O goskici, ki se je učila peti: *Michela de Castro, pevovodja in koordinator*

Delo z najmlajšimi na šoli je tudi letos rodilo glasbeno pravljico, saj je to najbolj hvalježno oblika, ko lahko spraviš na oder številne mlade pevce, instrumentaliste, recitatorje in plesalce. Pri pripravi predstave doživljamo mogo ustvarjalnih trenutkov, saj te mladina s svojo neposrednostjo večkrat prijetno preseneti. Drugo plat pa predstavlja priprava in koordinacija takega projekta, ki seveda ne steče brez težav. Hvaležna sem vsem, ki so k uspehu te predstave prispevali, predvsem kolegom in staršem.

Glasbeni mozaik: *Hilarij Lavrenčič, dirigent*

Zadolžili so me, da vodim šolski orkester na večer, posvečenem Haydnovi glasbi. Ponudbo, da izvedemo med drugim njegovo Kindersinfonije sem rad sprejel, čeprav se zavedam, da delo s šolskimi orkestri zahteva trud in potrpežljivost. Skladba je namenjena mladim izvajalcem, je prijetna, tudi ker igrajo v orkestru glasbila-igračke, ki posnemajo ptičje petje. Mladim orkestraši so se živeli v svoje vloge in mislim, da je bila izkušnja koristna in tudi zabavna.

Living: *Gianluca Jan Sturiale, vodja ansambla*

Komel Contemporary Music Ensemble je nastal lani. V njem sodelujejo glasbeniki ki se usmerjajo v jazz repertoar. Med njimi so kitaristi in bobnarji, pa tudi violinist, trobentač in kontrabasist. V tedenskih srečanjih smo oblikovali kar bogat program tako imenovane alternativne glasbe. Koncert smo ponudili v slikovitem okviru vrta Kromberškega gradu.

Pod cerkvenim obokom: *Damjan Klanjšček – Jakob Fajt, rog*

V sredo, 24. junija sva v okviru Snovanj 2009 sodelovala kot solista pri svetoivanskem koncertu. Na profesorjev predlog sva izvedla Vivaldijev koncert za dva roga in komorni orkester. Izvedba tega koncerta ni ravno preprosta, tako da sva bodisi sama kot skupno z orkestrom morala dolgo vaditi. Priprava na ta večer je bila za naju kar lep izziv, saj nama je bila prvič dana taka pomembna odgovornost. Orkester je vodil Luigi Pistore, ki je tudi naš profesor solfeggia, zato sva bila kar sproščena. Ponosna in zadovoljna sva, da sva lahko prispevala k letošnji izvedbi Snovanj.

Čarobna Irska: *Tatiana Donis – umeetniški vodja*

Naša skupina »Girotondo d'arpe« je imela letos izjemno priliko, da je predstavila svoj program v slikovitih prostorih grada Formentini v Števerjanu. Izvedli smo pro-

gram tradicionalne irske glasbe za harfe, katerim so se prilično pridružili še flauta, violina in bodhran. Sodelovala sta tudi pevec in plesalka. V polno zasedeni dvorani in z vidnim odobravanjem publike smo lahko učinkovito izvedli svoj program. Hvaležna sem organizatorjem in gostiteljem za to čudovito izkušnjo.

Naša pesem: *Simone Peraz – skladatelj, izvajalec*

Brez dvoma je bil zadnji koncert letoš-

njih Snovanj posebnost za Gorico. Prejel sem veliko priznanj. Posebno dobrodošle so bile pohvale s strani tistih poslušalcev, ki so prvič prisostvovali takemu programu. Zgleda, da je naše sporočilo šlo do ljudi. Pomembna je bila prisotnost prof. Roberta Girolina, ki je nazorno prikazal publiki izhodišča in vsebine teh elektroakustičnih skladb.

Carlo Corazza – pianist

V projektu sem sodeloval kot izvajalec. Uvodoma sem zaigral Variacije Antona Weberna, apostola nove glasbe XX. stoletja. Potem sem kot pianist sodeloval pri skladbi Simone-ja Peraza »Moja pesem«. Med izvajanjem sem začutil prijetne ustvarjalne trenutke, tudi ker je publika s pozornostjo sledila in sodelovala. Ustvarila se je res magična, edinstvena atmosfera. Prepričan sem, da ima sodobna glasba, če jo posreduješ prepričljivo, svojo bodočnost in da bo osvojila vedno širši krog poslušalcev.

videm

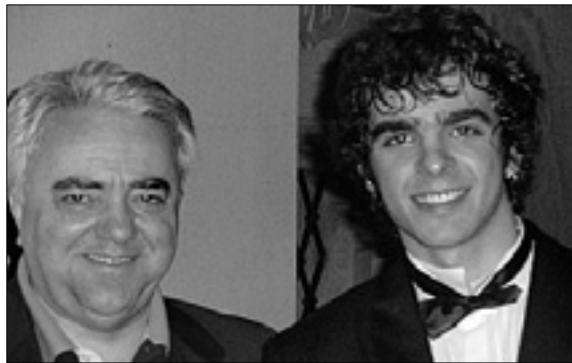
Zdrúženje E. Blankin iz Čedada v sodelovanju z zadrugo Most iz Čedada

Čedada vabita na predstavitev knjige Dina Del Medica »Jesti na Matajurju-A tavolo sul Matajur/ 153 ricet Sauonskega kamuna – 153 antiche ricette del comune di Savogna«, ki bo v ponedeljek 20. julija, ob 12. uri v koči Pelizzo na Matajurju. Publikacijo bodo predstavili: Ezio Gosgnach, novinar Doma; Toni Gomišček, novinar in publicist; Erica Balus, strokovnjakinja za prehrano. Knjigo je izdalo združenje E. Blankin iz Čedada v sodelovanju z zadrugo Most iz Čedada in s prispevkom odbojstva za kulturo Dežele Furlanije Julijke krajine.

ci, grad Formentini v Števerjanu in Avditorij furlanske kulture v Gorici. Izbiro prostora je narokovala vsebina prireditve.

Pisane vsebine letošnje izvedbe so tako zadobile na skrbno izbranih prizoriščih svoj optimalen habitat in so spregovorile številnemu občinstvu. Oglasile so se skladbe klasičnega repertoarja (Haydn, Debussy, Messiaen, Mozart, Skrjabin, Bach, Brahms, Liszt, Vivaldi, itd.) in sodobna govorica domačih skladateljev (Jericijo, Čopi, Hartman, Kumar). Zaigral je jazz ansambel, odmevali so francoski šansoni, harfe so obujale atmosfere stare keltske kulture, mladi dežel-

i.nformacije

Zdrúženje E. Blankin Ulica San Domenico 78, 33043 Čedad
tel/fax: 0432 701455
e-mail: slovlt@tin.it

Slovenska prosveta Ulica Donizetti 3, 34133 Trst
tel: 040 370846, fax: 040/633307
e-mail: sp@mladika.com

Zveza slovenske katoliške prosvete Drevored 20. septembra, 85 34170 Gorica
tel/fax: 0481 538128
e-mail: zskp_gorica@yahoo.it

Zveza cerkvenih pevskih zborov Ulica Donizetti 3, 34133 Trst
fax: 040 633307

Zdrúženje cerkvenih pevskih zborov Drevored 20. septembra, 85 34170 Gorica
tel/fax: 0481 31817
e-mail: zcpz_go@libero.it

14. zamejski festival Diaton 2009

Tečaji plesa

V večnamenskem kulturnem centru v Jamljah se je v soboto, 11. in v nedeljo, 12. julija odvijal 14. zamejski festival DIATON 2009. V soboto so potekale plesne delavnice za plesalke in plesalce vseh starosti. Strokovno pomoč pri organizaciji je nudila profesorica Jelka Bogatec, ki od jeseni 2005 vodi društvene plesne skupine. V jutranjih urah so se najavile plesalke in plesalci, ki so bili po starosti razporejeni v tri skupine.

V prvi skupini so se pod vodstvom mentorice Petre Dilli preizkusile tečajnice od 5. do 8. leta starosti v ritmični gimnastici. Med vodeno rekreacijo so pripravile scenografijo, ki sedaj krasi društveni prostor.

Nikol Krizmančič in Jasna Kneipp se s cheerleadingom in pom pon plesom ukvarjata že deset let. V soboto sta prev-

zeli vodstvo tečajnic in tečajnikov od 9. do 13. leta starosti. Skupina je med rekreacijo sama sestavila barvane pom pone.

Mentorica Jelka Bogatec je s tečajnicami vadila hip-hop in moderne plesne. Skupno so tudi fotografirale potek plesnih delavnic in sestavile letak, ki so si ga lahko ogledali vsi gosti praznika.

V večernih urah so skupine prikazale vse, kar so se novega naučile; občinstvo jih je nagradilo z bučnim aplavzom.

Prisotne je v večernih urah zabaval Kvintet Osminka. Ob zvokih narodno-zabavne glasbe so se vsi zavrteli na plesišču in preživeli prijeten večer.

Festival

DIATON 2009 je potekal v nedeljo, 12.07.09 v 14. netekmovalni in 13. tekmovalni izvedbi, v športno kulturnem

centru društva Kremenjak, ki predstavlja središče bogatega kulturnega poustvarjanja.

Delovanje društva bi lahko označili kot pretežno usmerjeno v vrednotenje starih običajev. Nastalo je namreč iz želje, da bi se v vasi širil glas harmonike. Tečaji diatonične harmonike se še vedno odvijajo, bodisi začetniški kot nadaljevalni, pod strokovnim vodstvom profesorja Andreja Gropajca. Tečaj in študij diatonične harmonike je zelo priljubljen tudi v drugih krajih, na Goriškem, Tržaškem, Videmskem in v Sloveniji. Veliko harmonikarjev se je odzvalo našemu povabilu in vsak je pokazal svoje glasbene sposobnosti.

Vsi vemo, da nastopi, ki predstavljajo višek praznovanja, skrivajo zvrhano mero požrtvovalnosti, truda in učenja. Mogoče, pri nekaterih tudi določeno mero treme.

Na prazniku je prišel do izraza

predvsem veseli duh, ki označuje vsakega harmonikarja.

Nastopajoči iz tekmovalnega so bili porazdeljeni v štiri skupine in sicer: v prvi skupini godci do 10. leta starosti;

v drugi skupini do 13. leta starosti; v tretji skupini do 18. leta starosti; v četrti skupini pa harmonikarji nad 45. letom starosti.

Strokovna komisija, ki so jo sestavljali Dean Rebecchi, Fabio Zentilin in Aleksij Jercog, je imela kar zahtevno delo z ocenjevanjem vsakega posameznega nastopa, saj so se vsi nastopajoči kar dobro izkazali in pokazali zelo visoko nivo pripravljenosti in pohvalno raven izvajanja. Tako se je v skupini do desetega leta starosti na tretje mesto uvrstil Timotej Mikuž s 7,50 točke, na drugo mesto Miha Grmek z 8,33 točke, na prvo mesto pa Blaž Drofenik z 9,16 točke. V skupini do 13. leta starosti je tretje mesto osvojil Jaka Fidel z 9,16 točke, drugo Anže Počkar z 9,33 točke, prvo Tomaž Boškin z 9,58 točke. V skupini do 18. leta starosti si je tretjo stopničko prislužil Davorin Lovrečič z 8,75 točke, drugo stopničko je zasedel Erik Šavron z 8,91 točke, najvišjo stopničko pa je dosegel Manuel Šavron z 9,75 točke. V skupini veteranov je prvo mesto dosegel Vinko Ušeničnik s končno oceno 8 točk. Pri seštevku končnega števila točk je bil absolutni zmagovalec in dobitnik pokala Alpe-Jadran 2009 Manuel Šavron, ki je dosegel najvišjo in zavidljivo oceno 9,75 točk.

Naj dodamo še, da je pred začetkom nastopov svoj pozdrav prinesla tudi podžupanja Občine Doberdob Luisa Gergolet. Z zadovoljstvom je ocenila, da društvo Kremenjak že vrsto let prireja festival, ki je zaradi brezhibne organizacije in kakovosti izvedbe poznan daleč naokrog, bodisi v Italiji kakor v Furlaniji-Juljski krajini. Dodala je, da harmonika predstavlja pomemben element slovenske ljudske kulture, ki je tudi v tesnih zgodovinskih trenutkih znala obujati prijetne in sproščene občutke.

Seveda jameljski kulturni delavci niti letos niso pozabili na vaški naraščaj. V jutranjih urah se je v večnamenskem centru odvijal običajni ex-tempore. Tema in tehnika sta bili prosti, tako da je čisto vsak otrok lahko prikazal vsebino, ki mu je najbolj pri srcu. Male in velike umetnike so porazdelili v štiri skupine in sicer vrtec, prvi in drugi razred osnovne šole, tretji, četrti in peti razred osnovne šole in nižja šola. Komisija, ki sta jo letos sestavljali umetnica Sabina Milanič in učiteljica Lidia Martellani, je takole ocenila umetnine: v prvi skupini je tretje mesto zasedel Sebastjan Bagon, drugo mesto Micaela Braida, prvo mesto pa Francesco Felisio. Pri drugi skupini je tretje mesto osvojil Saša Kobal, drugo Tina Jarc, prvo pa Erika Pecar. Pri tretji skupini je tretje mesto osvojila Sara Perdec, drugo Erika Ocretti, prvo Giada Zambon. Pri četrti skupini je tretje mesto pripadlo Katerini Abrami, drugo Maji Kojanec, prvo pa Patriku Kojancu. Sploh pa so bile po mnenju komisije vse risbe lepe, dovršene in čustveno zgovorne.

Ob vsem tem gre še dodati, da so publiko nato pozno v noč zabavali Mali Kraški Muzikantje.

agenda - agenda

Obveščamo vas, da se udeleženci 5. Intercampusa Portorož 2009 zberejo v Dijaškem domu v Portorožu (Sončna pot 20) v nedeljo, 19. julija ob 14. uri, kjer jih bodo pričakali mentorji in spremljevalci.

Koncerta:

Koncert, ki je bil predviden v Avditoriju v Portorožu je prenešen na Tartinijev trg v Piran v četrtek, 23.7.2009 ob 20. uri.

Sabota, 25.7.2009 ob 18. uri, Trg Marconi v Miljah

11. POLETNE USTVARJALNE DELAVNICE ZSKD

11. USTVARJALNA DELAVNICA ZSKD v Mladinskem hotelu v Pliskovici se prične 23. 8. ob 17. uri in zaključuje 28.8. prav tako ob 17. uri. Udeleženci pridejo in odidejo v spremstvu staršev.

ZANIMIVO ZA AMATERSKE ZBORE
5. MEDNARODNI ZBOROVSKI FESTIVAL MUNDUS CANTAT SOPOT 2010 (Poljska) se bo odvijal maja 2010. Rok prijave zapade 31.12.2009.

KAPLJICE KULTURE

GORICA, LJUDSKI VRT - od 3. do 7. 8. 2009 - od 21. do 22. ure. info: ZSKD 0481/531495, mail: gorica@zskd.org

Uradi ZSKD so na voljo za vse informacije

Trst: tel. 040 635 626, e-pošta trst@zskd.org

Gorica: tel. 0481 531495, e-pošta gorica@zskd.org

Čedad: tel. 0432 731386, e-pošta cedad@zskd.org

Solbica: tel. 0433 53428, e-pošta rezija@zskd.org

www.zskd.eu

Prof. Jacques Mehler izpostavlja predvsem teoretske izsledke raziskave, ob tem pripominja, da veliko preveč ljudi danes govori o rečeh, za katere niso kompetentni

ZNANSTVENA RAZISKAVA PROF. JACQUESA MEHLERJA

Dvojezični otrok fleksibilnejši od sovrstnika

SANELA ČORALIČ

O dločitev, da bodo otroci odraščali in bodo vzgajani v dveh različnih jezikih, navadno spremljajo velika pričakovanja, a tudi negotovost. Na eni strani je tu upanje, da bodo otroci z dodatnimi jezikovnimi prednostmi uspešnejši v šoli in v poznejšem življenju, obenem pa obstaja strah, da utegne otrok zaradi različnih impulzov, ki jih prejema iz domačega okolja, nazadovati v jezikovnem razvoju ali imeti zaradi tega nepotrebne težave. Da ta trditev ne drži, je pred nedavnim dokazala znanstvena raziskava, ki jo je v Trstu opravil prof. Jacques Me-

hler, ki sicer predava na Mednarodni visoki šoli za podiplomske študije (Sissa). Še več, na podlagi dobljenih rezultatov se je prof. Mehler s svojo kolegico Agnes Melindo Kovacs, dokopal do spoznanja, da imajo dvojezični dojenčki nekatere kognitivne spretnosti bolj razvite kakor njihovi enojezični sovrstniki.

Študija, ki je zanimiva tako za naše bralce, katerim je bilingvizem nekaj povsem samoumevnega, kakor tudi za tiste tržaške Italijane, ki jim je dvojezičnost doslej vzbujala dvome, je bila pretekli mesec objavljena v ameriški znanstveni reviji Proceedings of the National Academy of Sciences. Izsled-

ki raziskave so namreč pokazali, da se sedemesečni dvojezični dojenčki znajo posluževati izvršilne funkcije možganov, ki sicer ljudem omogoča načrtovanje, organizacijo, predvidevanje, opazovanje in prilagajanje, to pa pomeni tudi, da bilingvizem že v preverbalni fazi predstavlja odličen »training« za možgane. Dr. Mehler in dr. Kovacs sta v študijo vključila 40 sedemesečnih dojenčkov, 20 dojenčkov odrasča v enojezičnem, 20 pa v dvojezičnem družinskem okolju. V eksperimentu sta si znanstvenika pomagala z zvokom (izmišljenimi večzložnimi besedami) in z vizualnimi učinki (pajacek), primerjala pa sta odziv na sliš-

no posamezno besedo in videno stvar. V prvi fazi poskusa so bili dojenčki naučeni, da se potem, ko slišijo izmišljeno besedo, na ekranu pojavi pajacek. Potem so bile besede in položaj pajacka obrnjeni. Ko sta znanstvenika zamenjala mesto, od koder je prihajala beseda, in položaj pajacka, so enojezični dojenčki ostali zvesti prvemu naučenemu odgovoru, tudi potem, ko sta jim raziskovalca dala druge namige, dvojezični dojenčki pa so pokazali, da so pri učenju novih odgovorov prilagodljivejši oz. da so njihovi možgani sposobni razveljaviti naučeni odgovor, ki je medtem postal nekoristen, in se naučiti nov odgovor. Namreč potem, ko so malčki slišali besede znanstvenikov in so jih možgani prepoznali, so svojo pozornost predhodno usmerili na drugo stran ekrana, kjer bi se po njihovem prepričanju moral pojaviti pajacek, vezan na besedo, ki so jo prej slišali.

To torej dokazuje, da so dvojezični otroci že v preverbalni fazi večji hitrejšega predvidevanja in prilagajanja novim situacijam in da dvojezično okolje lahko pospeši razvoj izvršitvene funkcije možganov, ki so funkcionalno nadredne ostalim kognitivnim sposobnostim in predstavljajo temelj zavedanja in regulacije lastne aktivnosti. Ob tem je treba še povedati, da se izsledki dotične raziskave nanašajo zgolj na otroke, ki od prvega dne svojega življenja živijo v dvojezičnem družinskem okolju in kjer se sočasno govorita dva različna jezika. Če smo torej bolj natančni, potem lahko zaključimo, da nedavna dognanja ne veljajo v tistih primerih, ko otroci doma poslušajo en jezik, z drugim jezikom pa pridejo v stik v vrtcu, šoli ali na splošno zunaj domačega okolja.

O raziskavi in bilingvizmu nasploh smo pokramljali s prof. Mehlerjem, ki nam je med drugim dejal, da so mešani zakoni oz. družine danes nekaj vsakdanjega, njihova posebnost pa je med drugim tudi dvojezičnost, ki nedvomno bogati takšno družino in njeno okolico.

Potem ko sem prebrala vašo raziskavo, sem prišla do laičnega zaključka, da so dvojezični dojenčki morda fleksibilnejši in da spoznava-jo reči in dogajanje okoli sebe hitreje kot njihovi enojezični sovrstniki. Je morda kaj resnice v tem mojem sklepanju?

Ne. Zadevo je treba formulirati nekoliko drugače. V naših možganih so zapisani kognitivni procesi, torej zaznavni procesi kot osnova pri zaznavanju informacij različnih modalitet. V znanosti prevladuje prepričanje, da imamo določene komponente, ki omogočajo organizacijo naših dejanj. Za ilustracijo te ugotovitve naj navedem primer, ko imamo v rokah šop ključev. Ko se znajdemo pred vrati določenega poslopja, moramo izbrati pravi ključ, a ker so si vsi ključki v šopu podobni, si moramo pomagati s strategijo, pri tem pa odločilno vlogo igrajo izvršitvene oz. eksekutivne funkcije možganov, ki so zbir človeških sposobnosti kot so predvidevanje, selekcija ciljev, planiranje. Omogočajo torej namerno (k cilju orientirano) in avtonomno vedenje.

Lahko torej dvojezično okolje v določeni meri spodbuja uporabo teh izvršitvenih funkcij?

Tisti, ki proučujejo dvojezične odrasle osebe, so ugotovili, da so ti subjekti spretnejši pri organizaciji oz. izbiri določenega govornega jezika glede na osebo, s katero se pogovarjajo.

In kako je z otroki, ki odrasčajo v družini, v kateri mamica in očka govorita dva različna jezika?

Mnogi se oklepajo konservativnega prepričanja, da bodo ti otroci v poznejši dobi imeli težave oz. bodo nekoliko zmedeni. Naša raziskava je to tezo ovrgla, saj smo pokazali, da simultana dvojezičnost ne povzroča nikakršne zmešnjave. Možgani, za katere je značilna nevroplastičnost, ki obenem pomeni sposobnost možganov, da se z učenjem spreminjajo, že sedemesečni dojenčkom omogočijo, da se prilagodijo situaciji in da z izkušnjami in urjenjem novih spretnosti pridobivajo nove zmožnosti, v dotičnem primeru to pomeni, da brez težav obdelajo dva različna jezikovna koda. Lahko dokažemo tudi, da je dvojezični otrok v določeni situaciji oz. v določenih operacijah postal fleksibilnejši od sovrstnika. Vendar pa je ob tem treba povedati, da se tudi enojezični otrok kmalu nauči

pravilno integrirati informacije v čas in prostor, še posebej nelingvistične informacije.

Kdaj se torej enojezični in dvojezični otrok izenačita pri spoznavanju oz. dojemanju domačega okolja?

Tega aspekta kognitivnega spoznavanja mi nismo natančno proučevali, menim pa, da se to zgodi relativno zgodaj. Če pa se omejim izključno na jezikovno situacijo, potem lahko rečem, da pri subjektu, ki se je zelo zgodaj naučil drugega jezika oz. ima dva prva jezika, bržkone obstaja določena intelektualna premoč.

Kaj bi vi svetovali tistim staršem, ki se še vedno oklepajo konservativnega prepričanja, da učenje več jezikov v zgodnjem otrostvu povzroča zmešnjavo v malih glavicah oz. da bi ti otroci kasneje lahko imeli nepotrebne težave?

Jaz nisem pedagog, zato ne morem podajati mnenj in nasvetov. Jaz kot znanstvenik proučujem predvsem mehanizme in kako ti funkcionirajo. Res je, da si današnji starši zastavljajo veliko vprašanj, ne znam pa odgovoriti na vprašanje, ali lahko večjezičnost povzroča težave v šoli. Nimam nasvetov, čeprav bi jih rad imel, ta argument pa me z znanstvenega vidika niti ne zanima. Na podlagi lastne izkušnje pa lahko povem, da govorjenje različnih jezikov ne bi smelo povzročati nikakršnih težav. Jaz sem odrasel v družini, kjer smo govorili različne jezike, tudi v odrasli dobi se soočam z jeziki, ki jih ne poznam. Večkrat se tudi zgodi, da otroci sami odločijo, kateri jezik jim je bližji.

Pa drži, da se mora v dvojezičnem družinskem okolju vsak starš striktno držati svojega lastnega jezikovnega koda? Mnogi logopedi in drugi strokovnjaki so namreč mnenja, da je dobro, če se starši držijo načela en starš, en jezik. Kaj vi menite o tem?

Tudi na to vprašanje ne znam odgovoriti. Na tem področju nismo delali posebnih študij. Bi pa poudaril, da dandanes obstaja veliko preveč ljudi, ki govorijo o rečeh, za katere niso kompetentni. Pa vendar, če se poglobim v to temo, si avtomatično zastavim vprašanje, na kakšnih osnovah nekateri posamezniki trdijo, da se mora vsak starš z otrokom pogovarjati v svojem materinem jeziku oz. uporabljati le en jezik in ju (jih) ne mešati. Ugotavljam tudi, da številni znanstveniki podajajo mnenja za argumente, ki niso v njihovi pristojnosti.

Eden od stereotipov je tudi ta, da dvojezični otroci začnejo govoriti in tvoriti stavke nekoliko kasneje kakor njihovi sovrstniki ... Tudi o tem problemu nimam podrobnih študij. Sicer sem proučeval problem, a kakih vidnejših in pomenljivejših podatkov nisem zbral in nisem prišel do nikakršnih zaključkov. Ne smemo pa pozabiti tudi na dejstvo, da se dvojezični otroci morajo naučiti razumeti dva jezika in tudi za sporazumevanje morajo uporabljati dva jezika, zato je samoumevno, da večkrat pride do situacije, v kateri se zdi, da so počasnejši od sovrstnikov. Sam pa sicer dvomim, da do razlik v govoru pride zaradi dvojezičnosti.

No, če se za konec povrneva k vaši nedavni študiji, ki je bila objavljena v številnih uglednih znanstvenih revijah, bi vas še vprašala, če lahko zaključimo, da dvojezičnost spodbuja delovanje človeškega uma?

Človeški um je sestavljen iz različnih komponent, in naši raziskavi smo dokazali, da je en del tega uma fleksibilnejši. Vendar pa ne verjamem in močno dvomim, da bi bilingvizem lahko prispeval k temu, da bi bile vse komponente uma bolj razvite oz. naprednejše.

Čisto za konec še eno vprašanje. Kaj si obetate od izsledkov raziskave? Bodo ti oplemenitili dosedanje raziskave, ki so obravnavale argument dvojezičnosti v vseh njegovih aspektih?

Seveda. Vsi rezultati bodo na razpolago drugim raziskovalcem, ki jih bodo lahko predelali, analizirali itn. To je čar znanosti. Ko se enkrat podpisše pod študijo, ta postane dostopna drugim znanstvenikom in postane predmet podrobnih analiz in presoje. Upam, da bo naša raziskava, ki smo jo opravili z veliko natančnostjo, naletela na soglasje oz. konsenz pri drugih raziskovalcih.

MOTOCIKLIZEM Valentino Rossi z najboljšega startnega mesta

SACHSENRING - Valentino Rossi (Yamaha) si je zagotovil prvo startno mesto na današnji dirki svetovnega prvenstva motociklistov za veliko nagrado Nemčije. Na dirkališču Sachsenring je bil v kvalifikacijah kraljevskega razreda MotoGP drugi njegov moštveni kolega Španec Jorge Lorenzo (+0,640), tretji pa Avstralec Casey Stoner (Ducati, +1,239). Start dirke v razredu MotoGP bo ob 14. uri (po Italija 1, razred 125 ob 11.00, razred 250 ob 12.15). V kategoriji do 250 ccm je bil najhitrejši Marco Simoncelli (Gilera), v kategoriji do 125 ccm pa Španec Julian Simon (Aprilia).

FORMULA 1 - Španec Pedro de la Rosa, pri 38 letih testni voznik formule 1 za moštvo McLarna, bo v prihodnji sezoni spet tekmoval v svetovnem prvenstvu. Dirkal naj bi za novo špansko moštvo Campos Meta. De la Rosa je z novimi delodajalci podpisal dveletno pogodbo.

FORTITUDO VSE NIŽJE - Zvezni odbor državne košarkarske zveze FIP je iz A2-lige (Legadue) izključila bolonjski Fortitudo in Livorno. Fortitudo naj bi tako igral v amaterski A-ligi (B1-liga), Livornu pa grozi propad in zaprtje kluba.

GA NE BO - Olimpijski prvak Rus Andrej Silnov ne bo nastopil na atletskem svetovnem prvenstvu od 15. do 23. avgusta v Berlinu. Štiriindvajsetletni tekmovallec v skoku v višino si je poškodoval Ahilovo tetivo ter imel pred tremi tedni operacijo.

JADRANJE - Kopran Matej Valič je v brazilskem Buziosu, kjer se je končalo mladinsko svetovno prvenstvo za jadralce, mlajše od 18 let, v razredu laser radial po 18. mestu v zadnji regati zasedel končno 10. mesto.

HIT GORICA PREMAGAL PRAVKE - Izidi, 1. slovenske nogometne lige: Maribor - Hit Gorica 0:1, Olimpija - Interblock 1:3, Luka Koper - Celje 1:0, Domžale - Drava 2:2.

SP - SKOKI V VODO

Brata Marconi 4.

RIM - Na včerajšnjem drugem dnevu plavalnega svetovnega prvenstva so podelili kolajne pri skoku v vodo s trimetrске deske. Zlato je osvojil kitajski par Qin Kai-Wang Feng. Italijana Nicola (član strokovnega štaba tržaškega kluba Trieste Tufti) in Tommaso Marconi sta se uvrstila na 4. mesto. 3. mesto jima je ušlo le za 9/100.

KOLESARSTVO - Tour de France

Nepomembno etapo zaznamovala smrtna nesreča

Policist z motorjem zbil tri gledalce - Zmagal Rus Ivanov - Nocentini še »v rumenem«

BESANCON - Rus Sergej Ivanov (Katusha) je zmagal v 14. etapi kolesarske dirke po Franciji od Colmarja do Besancona (199 km), ki jo je zaznamovala tragična smrtna nesreča gledalke. Skupno vodstvo in rumeno majico je obdržal Italijan Rinaldo Nocentini (AG2R), vendar Američan George Hincapie (Columbia) na drugem mestu zaostaja le za pet sekund. Tretji v skupnem seštevku je Alberto Contador (Astana), zmagovalec dirke leta 2007, s šestimi sekundami zaostanka, še dve sekundi več pa na četrtem mestu zaostaja Američan Lance Armstrong (Astana), sedemkratni zmagovalec Toura. Slovenski kolesar Simon Špilak je etapo zaključil v glavnini na 96. mestu (+5:36) in je v skupnem seštevku na 130. mestu (1:28:09). Že kmalu po startu pa se je pripetila tragična nesreča. Policist na motociklu, ki je spremljal kolesarje, je zbil tri gledalce in jih poškodoval, eno gledalko smrtno. Nesreča se je zgodila v vasi Wittelsheim, 40 km po startu etape v Colmarju, vse tri gledalce pa so odpeljali v bolnišnico v Mulhousu, kjer je 61-letnica umrla. Policijski komandir Christophe Blanc je dejal, da se je policist na motociklu sicer skušal izogniti gledalki, ki je neprevidno prečkala cesto, vendar mu to ni uspelo in jo je zadel, sam pa padel z motorja. Ta se je zaletel v še dve osebi, v 61-letnega moškega in v 31-letno mater z otrokom v naročju. Otrok ni bil poškodovan, tri osebe pa so prepeljali v bolnišnico, kjer sta ostali dve izven življenjske nevarnosti.

Navijači so se na včerajšnji etapi ob cesti posedli ob kar na kavč

ANSA

V senci tega nesrečnega dogodka se je odvijal boj za zmago, tako v etapi kot tudi v skupnem seštevku, saj se je Hincapie, na koncu osmi, povsem približal rumeni majici, vendar pa mu Nocentinija ni uspelo 'sleči', čeprav bi lahko veljal za velikega zmagovalca etape. Pred njo je Hincapie za vodilnim zaostajal več kot pet minut; na 28. mestu je za Nocentinijem zaostajal pet minut in 25 sekund. Vsi ostali, ki so na čelu skupnega seštevka, so bili v glavnini, ki je

za Ivanovom zaostala pet minut in 36 sekund. Ivanov, ki je letos zmagal že na znameniti dirki Amstel Gold Race, je bil član ubežne skupine štirinajsterice, ki je pobegnila 14 kilometrov po startu. Izkušeni štiriintridesetletni Rus je odločilni skok iz ubežne skupine uprizoril 10,5 kilometra pred ciljem, tekmeccem pa ga ni uspelo ujeti.

Danes čaka kolesarje kraljevska alpska gorska etapa od Pontarlierja do Verbierja (207,5 km).

CAVENDISH DISKVALIFICIRAN - Britanski kolesar je bil diskvalificiran v 14. etapi zaradi pritožb Norvežana Thorra Hushovda; oba kolesarja se borita za zeleno majico najboljšega kolesarja po točkah. Hushovd je trdil, da ga je hotel Cavendish potisniti ob ogrado. Organizatorji so po zaslišanju in pregledu posnetkov Cavendisha diskvalificirali, kar pomeni, da je vodstvo po točkah prepuštil Hushovdu.

DALJINSKO PLAVANJE - Podvigi posameznikov

Beg iz Alcatraza, ujetništvo Mandele, od Waterlooja čez »Channel« in Piranski zaliv

Z daljinskim plavljanjem stopa svetovno prvenstvo v izrazitejšo tekmovalno fazo, kjer odločajo samo posamezniki, ne pa tudi sodniki. Moderni programi vsebujejo razdalje na 5, 10 in 25 km, tako za moške kot za ženske. Za tekoče prvenstvo bodo preizkušnje izvedli v Ostii, torej na popolnoma odprtem morju, kjer bodo vremenski pogoji z vetrom in valovi, ključni elementi.

Ta zvrst plavanja je vezana predvsem na najbolj klasično prečkanje Rokavskega preliva. Najmanjša razdalja med francosko in angleško obalo znaša 19 milj ali nekaj več kot 35 kilometrov. Smer iz ene ali druge obale je plavalno izredno obiskana in obstaja ustanova, ki vso zadevo organizira in skrbi za varnost v vodah, ki so polne trgovskih ladij in plovil, ki povezujejo Calais na francoskem in Dover na angleškem bregu.

Prav za priliko SP so odkrili, da je bil prvi, ki je ožino preplaval, Italijan Giovanni Maria Salati in to 16. avgusta 1817. Ni šlo za športni podvig. Salati je bil kot francoski vojak ujetnik Angležev po bitki v Waterlooju. Zaprt je bil kar na neki ladij. Ponoči se mu je posrečilo zdrsniti v vodo in pogumno je zaplaval proti jugu. Ni znano koliko časa je potreboval in niti, če si je pri podvigu pomagal s kakšno desko ali drugim plavajočim predmetom. Dosegel pa je Francijo. Salati je nato ostal v Franciji in nadaljeval svoj poklic dimnikarja. Nenavadno je, da je bil Salati doma v gorskem območju pokrajine Novara. Baje se je plavanja naučil v mrzlih potokih in voda Rokavskega preliva ni bila zanj poseben problem.

Daljinsko plavanje še zdaleč ne dosega popularnosti teka na zelo dolgih progah. Najprej, ker nimajo povsod primernih vodnih površin. Je pa izredno razširjeno in specializirane ustanove ponujajo plavanje na vseh mogočih krajih.

Če je neznan čas, ki ga je potreboval Salati leta 1817, je dobro znan rekord 6 ur, 57 minut in 50 sekund, ki ga je potreboval Bolgar Peter Stojčev leta 2007.

Med ženskami je Rokavski preliv najhitreje preplavala Čehinja Iveta Hlavacova, ki je leto prej porabila 7 ur in 25 minut. Obstaja cela vrsta skoraj neverjetnih prvin: v 15 urah in 59 minutah ga je preplaval 70-letnik, v 15 urah in 11 minutah 60-letnica, v 11 urah in 54 minutah 12-letnik. Za plavanje iz Anglije v Francijo in nazaj je Novozelandski Philip Rush porabil 16 ur, 10 minut, v drugi priložnosti pa je za plavanje iz Francije v Anglijo in nazaj potrosil nekaj preko 20 ur, kar pomeni, da so pogoji zaradi tokov lahko bistveno drugačni. Rush se je preizkusil tudi v trikratnem zaporednem prečkanju in skupno plaval 28 ur, 21 minut. Dvakratno prečkanje je Susie Maroney iz Avstralije opravila v 17 urah in 14 minutah. Preliv so že preplavali v prsnem slogu (13.31'), v hrbtnem (13.22') in celo delfinu (14.18').

Drugje po svetu so največji navdušenci daljinskega plavanja Avstralcji in Američani. Obstaja nekaj preizkušenj z velikim emotivnim nabojem. V zalivu San Franciscas imajo otok z imenom Alcatraz, ki je nekoč gostil eno najbolj glasnih kaznilnic. Večkrat na leto tam prirejajo »beg iz Alcatraza«, ki je sicer dolg samo tri kilometre. Z zaporom je vezano tudi plavanje iz otoka Robben Island pred Cape Townom, kjer je 18 let v celici preživel Nelson Mandela. Tudi to plavanje je mišljeno kot pobeg na svobodo.

Zelo dolge so proge v reki Parana in prav Argentinci so bili večkrat med najboljšimi na svetu. Nekoliko je zamrla aktivnost v Nilu.

V Evropi ni večjega jezera, kjer ne bi prirejali prečkanja. V Italiji je najbolj znana preizkušnja Capri-Napoli (36 km). V Kanadi prirejajo 24 x 1 uro plavanja, blizu Atlante pa imajo plavalci na voljo teden dni časa in na koncu jim za vrstni red seštejejo preplavane kilometre.

Imamo pa nekaj tudi v bližnjih vodah. Pred štirimi desetletji je imela Jugoslavija vrhunskega maratonca v Veljku Rogušiču. Večkrat je zmagal na pro-

gi Capri - Napoli in v neki priložnosti za »dan mladosti« v dnevnih etapah preplaval lep del dalmatinske obale. Slovence je pred leti zastopal Igor Majcen, ki je postal maratonec po briljantni karieri dolgo progaša na 1500 m. Prav pred mesecem dni so kot vsako leto preplavali Piranski zaliv v brk slovensko-hrvaškemu mejnemu sporu. (dk)

ŠELE V TOREK - Predstavniki Mednarodne plavalne zveze (FINA) so včeraj

sklenili, da bodo boje v daljinskem plavanju zaradi slabih vremenskih razmer v Ostii, kjer so predvidena omenjena tekmovalna, predstavili na poznejše termine. Današnji 5-kilometrski tekmi bosta po novem na sporedu v torek. Današnja moška in ženska 5-kilometrski preizkušnja na plavalnem SP bosta po novem na sporedu v torek. V noči na soboto je namreč nad Ostio divjala nevihta, ki je povsem uničila startno in ciljno areno.

TENIS - Turnir WTA Slovenia Open Banka Koper

Od jutri v Portorožu »na delu« najboljša igralka na svetu Safina

PORTOROŽ - Včeraj so priredili teniškega turnirja WTA Banka Koper Slovenia Open z nagradnim skladom 220.000 dolarjev opravili žreb za glavni del tekmovalja, ki se bo začel jutri.

Igralke je zastopala Slovenka Tadeja Majerič in si za nasprotnico v prvem krogu sama »izbrala« kar prvo nosilko in najboljšo igralko sveta Rusinjo Dinaro Safino. Polona Hercog bo v prvem krogu lopar prekrizala z Italijanko Alberto Brianti, ki je na lestvici WTA uvrščena na 107. mesto. Prva nasprotnica Maše Zec Peškirič pa bo zmagovalka premierne izvedbe portoroškega turnirja, Čehinja Klara Zakopalova. Še četrti slovenski igralki v glavnem delu turnirja, komaj 15-letni Nastji Kolar, pa je žreb namenil četrto nosilko Italijanko Roberto Vinci. Prva ovira lanske zmagovalke Italijanke Sare Errani, letos pete nosilke, pa bo mlada Nizozemka Arantxa Rus, ki je ta čas na 112. mestu lestvice WTA.

Vrača se na sceno ...

WASHINGTON - Potem ko so se že marca pojavile govorice, da se nekdanja najboljša teniška igralka sveta, Belgijka Kim Clijsters, vrača na igrišča,

je zdaj potrdila tudi prvi nastop po daljši odsotnosti. Clijstersova bo spet zaigrala že čez tri tedne na turnirju WTA v Cincinnatiju. V okviru priprav na OP ZDA, ki se začne 31. avgusta, pa bo nastopila še v Torontu. Nastop na teh turnirjih naj bi 26-letni Belgijki ponudil odgovor, ali naj v naslednjo sezono spet vstopi profesionalno. »Že dlje časa treniram kot profesionalna in razmišljam le o tem, da se bom na igrišča vrnila kot profesionalna,« je dejala Clijstersova, ki se je »upokojila« maja leta 2007 po številnih težavah s poškodbami kolka in hrbta, od takrat pa se je poročila in rodila hčerko.

SABLJANJE

Italijanskim floretistom zlato na EP v Bolgariji

PLOVDIV - Na evropskem sabljskem prvenstvu v Bolgariji je italijanska četverica floretistov v finalu premagala Ruse in se tako okinčala z zlato medaljo. Pri »azzurrih« so bili uspešni Andrea Baldini, Stefano Barerra, Andrea Cassara in Simone Vanni.

KVALIFIKACIJE

Ciguieva bo igrala šele danes

Na kvalifikacijah teniškega mednarodnega turnirja v Portorožu z nagradnim skladom 220.000 dolarjev je sinoči, potem ko je zjutraj in popoldne številne dvoboje prekinil močan naliv, nastopila tudi tržaška Slovenka Paola Cigui.

V 1. krogu se je Ciguieva pomerila s 25-letno Slovakinko Dominiko Nociarovo, ki na svetovni lestvici zaseda 361. mesto, v karieri pa je bila leta 2005 na 241. mestu.

Dvoboju med Paolo in slovaško tenisačico so sinoči prekinili zaradi slabe vidljivosti. Paola je v 1. nizu zmagala z 6:2, v 2. pa zgubljala 4:1. Tekmo bodo nadaljevali danes ob 11.30.

ODBOJKA - Svetovna liga

Kljub zmagi Mateja in Lorisa ne bo v Beogradu

Kitajsko bi morali premagati vsaj s 3:1 - Rešilni čoln je bila Bolgarija, ki je izgubila z Rusijo

NANJING - Na drugi tekmi zadnjega kroga svetovne odbojarske lige je Italija le s 3:2 (26:28, 25:21, 21:25, 13:15) premagala Kitajsko, kar ni bilo dovolj za uvrstitev v sklepno fazo (Final Six) turnirja, ki bo prihodnji konec tedna v Beogradu. Če bi »azzurri« zmagali s 3:0 ali s 3:1, bi se neposredno uvrstili v finalni del kot najboljša drugouvrščena ekipa. Ker pa se to ni zgodilo, so Matej Černic, Loris Manià in soigralci morali navijati za Bolgarijo, ki je v skupini C gostila Rusijo. V Varni pa so Rusi zmagali s 3:0 (21:25, 22:25, 21:25) in si tako izborili mesto v sklepnem šesterboju svetovne lige. Pri »azzurrih« je največ točk zbral Savani (30), Matej Černic je bil z 10 točkami (7 napadov, 2 asa) tretji najboljši »scorer«. Italija zmagala prvi set, nato pa so Kitajci povedli na 2:1, kar je nekoliko zmedlo »azzurre«. V nadaljevanju se Anastasijevi varovanci niso pustili več presenetiti in so zmagali s 3:2, kar pa ni bilo dovolj za uvrstitev med najboljših šest. Posnetek včerajšnje druge tekme bo danes ob RaiSport-Più med 14.30 in 15.25.

V Beogradu bodo v skupini E nastopali Srbija, ZDA in Rusija, v skupini F pa Argentina, Kuba in Brazilija. Prve tekme bodo v sredo, finale pa bo v nedeljo, 26. julija.

NOGOMET - 1. AL Primorec še brez vratarja

Trebenški Primorec, ki bo v sezoni 2009-10 nastopal v 1. AL, še nima vratarja. »Treba bo počakati vsaj še nekaj dni. Nekaj imen že imamo in se trenutno še pogajamo. Ko bo znano še ime novega vratarja, se bo končala naša kupoprodajna borza, saj smo na vseh ostalih igralnih mestih dobro pokriti,« je dejal športni vodja trebenske ekipe Franco Milkovič. V trebenskem taboru so nam povedali, da se bodo priprave na novo sezono začele 10. avgusta. Prvi dan bodo s kondicijskim trenerjem Duškom Švabom trenirali na atletski stezi na Kolonji, nato bodo priprave nadaljevali na trebenški zelenici.

Za »azzurre« (prvi od leve proti desni Loris Manià, drugi Matej Černic) bo naslednji izziv evropsko prvenstvo, ki bo od 3. do 13. septembra v Turčiji

ROLKANJE - Svetovni FIS pokal v Nemčiji

Bogatčeva brez konkurence

V sprintu je premagala Rusinjo Vedenevo - Mladinec Niki Hrovatin 17. - Danes še zasledovalna voznja

Po petkovem prologu druge etape svetovnega rolkarskega FIS pokala je bil včeraj ob umetnem jezeru v Makkleeburgu pri Leipzigu v Nemčiji na sporedu sprint. Zastavonoša italijanske ženske članske reprezentance in ŠD Mladina Mateja Bogatec (na sliki KROMA) je izpolnila pričakovanja in premočno osvojila 1. mesto. Mateja je vlogo favorita upravičila že v kvalifikacijah, ko si je pred drugouvrščeno Rusinjo Jeleno Vedenevo, kljub dežju in mokri progi, izborila 68 stotink prednosti. Tretja je bila še ena Rusinja, Elena Ektova, ki je za Matejo zaostala za 80 stotink. V odločilnih dvobojih se 27. letna Bogatčeva ni pustila presenetiti in premagala borbeno Vedenevo. Mateja Bogatec je z zmago na lestvici svetovnega pokala dodala še sto novih točk ter tako prehitela doslej prvouvrščeno Lazarevo, ki je včeraj bila 6.

Na včerajšnjem sprintu je tekmoval še en član kriške Mladine. Niki Hrovatin je v mladinski konkurenci osvojil 17. mesto. V petkovem prologu pa je bil Niki 28.

Tako Matejo kot Nikija čaka danes še zadnji napor nemške etape svetovnega pokala. Rolkarji se bodo pomerili v zasledovalni vožnji. Mateja, ki se je na petkovem prologu uvrstila na 5. mesto, bo tekmovala na 20 kilometrov. Kriška rolkarica se bo skušala prebiti na zmagovalni oder. Mlajšega Hrovatina pa čaka napornih 30 kilometrov.

Vrstni red v svetovnem pokalu, ženske: 1. Bogatec (Ita) 285 točk, 2. Lazareva (Rus) 240, 3. Ektova (Rus) 226, 4. Sepas (Šve) 201; **mladinci:** 18. Niki Hrovatin 57 točk.

MALI NOGOMET - Ženski turnir v Dolini in moški na Vrh

Najboljši so bili »gostilničarji«

11. turnir Bum Bum Lady v Dolini so osvojile igralkе ekipe Locanda Mario - Na 24. turnirju Danica na Vrh slavila zmago Gostilna Francet

Vse finalistke turnirja Bum Bum Lady v Dolini ...

KROMA

V petek zvečer je padel zastor nad 24. moškim turnirjem v malem nogometu Danica na Vrh in 11. ženskim turnirjem Bum Bum Lady v Bregovem športnem centru Silvano Klabian v Dolini.

Dolinski ženski turnir so osvojile igralkе ekipe Locanda Mario, ki so v finalu z 9:4 premagale Izolo. 4 zadetke je dosegla Sari Masiotta, 5 pa Sabrina Biagini. Za Izolo je bila štirikrat uspešna Anja Levačič, ki je bila nato nagrajena kot najboljša igralka fi-

nalne tekme. Na 3. mesto so se uvrstile organizatorke, ekipe Bum Bum Lady (lani so bile domačinke prve), ki so bile z 2:1 boljše od ekipe Millenium Star. Za Bum Bum Lady sta bili natančni Lina Čepak in Katja Komar, za »zvezde« pa Sara Gotti. Kot najboljša vratarica turnirja je bila imenovana Loredana Sturman (Bum Bum Lady), najboljša igralka tunirja je bila Izolčanka Tina Pšaker, najboljša strelka s 17 goli Sari Masiotta (L. Mario), miss turnirja Carol Cruz (L. Mario),

... in finalisti moškega turnirja Danica na Vrh

BUMBACA

najbolj simpatična pa Aleksija Kobal (Pupe Salež).

Na Vrh so slavili zmago nogometaši Gostilne Francet, ki so v finalu s 4:5 premagali Podnanos. Na 3. mesto se je uvrstila ekipa Šempeter Liena, medtem ko je bila ekipa G4 izključena iz turnirja, ker ni upoštevala pravilnika organizatorjev.

Za najboljšega vratarja je bil imenovan Jernej Saksida (Gostilna Francet), za najboljšega igralca turnirja pa Sadmir Sukano-

JADRANJE - V Solunu Mladinsko SP: Jaš in Simon ubranila 15. mesto

Na včerajšnji zadnji tolažilni regati mladinskega svetovnega prvenstva v jadralskem razredu 470 v Solunu v Grčiji sta Čupina jadralka Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta osvojila 8. mesto in sta tako potrdila skupno 15. mesto v zlati skupini. »Tokrat so vsi jadrniki zelo taktično in so v glavnem branili svoje pozicije,« je ocenil trener Matjaž Antonac.

Mladinska svetovna prvak sta postala Francoza Sofian Bouvet in Jeremie Mion. Druga sta bila Nemca Gerz in Bolduan, tretja pa Italijana Dubbini. Slovenska posadka Mikulin-Prinčič se je uvrstila na 14. mesto, tik pred Farnetijem in Sivitzem Košuto.

Obvestila

CHEERDANCE MILLENIUM in ZŠSDI organizirata »Poletni plesni center« v telovadnici OŠ Bevk na Opčinah, od 24. do 28. 8., ter od 31. 8. do 4. 9. Kamp je namenjen deklicam in dečkom od 3 do 12 let. Vpis je možen na tel. št.: 3497597763 (Nastja), 3356278496 (Nikol) ali na info@cheerdancemillemium.com.

KK BOR in ZŠSDI prirejata od nedelje, 30. avgusta, do nedelje, 6. 9., že tradicionalni košarkarski kamp v kraju Gorenje med Zrečami in Roglo. Priprav se lahko udeležijo košarkarji letnikov od 1991 do 2001. Informacije in prijave na telefonskih številkah 3391788940 (Stojan Corbatti) in 3383764446 (Robi Jakomin).

Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

20.20 Tv Kocka: Igrajmo se po starem - Kampanon

20.30 Deželni TV dnevnik

20.50 Alpe Jadran, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

6.00 Aktualno: Quello Che

6.30 Nad.: Incantesimo

7.00 Aktualno: Sabato & Domenica Estate

9.25 Aktualno: Easy Driver Speciale Estivi

10.00 Aktualno: Linea verde Orizzonti Estate

10.30 Aktualno: A Sua immagine

10.55 Prenos sv. maše

12.20 Aktualno: Linea verde Estate

13.30 23.15 Dnevnik

14.00 Variete: Speciale Vianello-Mondaini-Carrà

16.30 Dnevnik L.I.S.

16.35 Film: Sorgente d'amore (dram., Nem., '07, r. O. Dommenget, i. D. Zich, E. Sander)

18.05 Nan.: L'ispettore Derrick

19.05 Nan.: Il commissario Rex

20.00 Dnevnik in športne vesti

20.40 Variete: Supervarietà

21.30 Nan.: Provaci ancora Prof 3

23.30 Dnevnik, sledi Speciale Tg1

0.35 Aktualno: Oltremoda Reloaded

6.00 Variete: Scanzonatissima

6.15 Aktualno: L'avvocato risponde

6.25 Aktualno: Inconscio e magia psiche

7.00 Nan.: Girlfriends

8.00 9.00, 10.30, 13.00, 20.30 Dnevnik

8.20 Nan.: Le cose che amo di te

8.40 Nan.: The class - Amici per sempre

9.05 Variete: Cartoon Flakes

10.35 Bindi - The Jungle Girl

10.55 Art Attack

11.30 Nan.: Tutti i rumori del mondo (It., '07, i. E.S. Ricci)

13.45 17.45 Risanke

14.00 Kolesarstvo: Tour de France 2009, 15. etapa

18.00 Dnevnik in vremenska napoved

18.05 Šport: Numero Uno

18.25 Nan.: La complicata vita di Christine

18.50 Nan.: La peggiore settimana della nostra vita

19.35 Nan.: Law & Order

21.05 Film: La vendetta di McKay (western, ZDA, '03, r. F.Q. Dobbs, i. B. Reynolds, B. Dern)

22.35 Nan.: Life on Mars

23.35 Šport: Domenica sportiva estate

0.50 Nočni dnevnik

6.00 Aktualno: Fuori orario

7.00 E' domenica papa'

8.55 Šport: plavalno SP v Rimu, Ž (sko-ki, plavanje 5 km, vaterpolo Italija - Uzbekistan, sinhrono plavanje

12.30 Dnevnik, šport in vremenska napoved

12.40 Aktualno: Agenda del mondo

14.00 19.00 Deželni dnevnik in vremenska napoved

14.30 Aktualno: Tg 3 Saluteinforma

14.45 Dnevnik L.I.S.

14.50 Šport: plavalno SP v Rimu, Ž (sko-ki, sinhrono plavanje, vaterpolo)

18.55 Dnevnik in vremenska napoved

19.00 Deželni dnevnik

20.00 Variete: Blob

20.20 Aktualno: Pronto Elisir

21.00 Dok.: Alle falde del Kilimangiaro

23.10 Deželni dnevnik

23.25 Film: Good Night and Good Luck (dram., ZDA, '05, r.-i. G. Clooney, i. D. Strathain)

1.00 Nočni dnevnik in vremenska napoved

6.30 Dnevnik: Pregled tiska

7.00 Nan.: Caro maestro

8.55 Nan.: Nonno Felice

9.30 Dokumentarec

10.00 Sveta maša

11.00 Aktualno: Pianeta mare

11.30 Dnevnik in prometne informacije

12.10 Aktualno: Melaverde

13.30 Dnevnik in vremenska napoved

14.05 Nan.: Le comiche di Stanlio e Olio

14.45 Film: L'altra faccia del pianeta delle scimmie (fant., ZDA, '05, r. C. Nemes, i. B. Cramer)

15.20 17.20, 22.10, 0.25 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved

16.30 Film: Ursus (pust., It./Šp., '61, r. C. Campogalliani, i. E. Fury)

18.55 Dnevnik in vremenska napoved

19.35 Nan.: Commissario Cordier

21.30 Film: Maigret - Delitto in hotel (srh., Fr., '04, r. F. Apprederis, i. B. Cremer)

23.40 Film: Respiro (dram., It., i. v. Amato, V. Golino)

1.30 Nočni dnevnik, pregled tiska in vremenska napoved

6.00 Dnevnik - Prima pagina

7.55 Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved

8.00 Jutranji dnevnik

8.35 Dokumentarec

9.50 Nan.: Finalmente arriva Kalle

11.00 Film: Vittoria col cuore (kom., ZDA, '00, r. D. Guntzelman, i. E. Asner)

11.50 16.40, 18.45 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved

13.00 Dnevnik, vremenska napoved in Okusi

13.40 Nan.: Elisa di Rivombrosa - Parte seconda

15.45 Film: Insonnia d'amore (kom., ZDA, '93, r. N. Ephron, i. T. Hanks)

17.45 Film: Lo scapolo d'oro (kom., ZDA, '99, r. G. Sinyor, i. C. O'Donnell)

20.00 Dnevnik in vremenska napoved

20.40 Nan.: I Cesaroni (kom., It., '07, r. F. Vicario, i. C. Amendola, E.S. Ricci, M. Tortora, E. Alvigini)

22.50 Variete: Zelig Off

0.30 Nan.: Damages

1.30 Nočni dnevnik in vremenska napoved

7.00 Aktualno: Super Partes

7.50 Risanke

10.45 Motociklizem: VN Nemčije, 125 kvc

12.00 Dnevnik in vremenska napoved

12.15 **Motociklizem: VN Nemčije**, 250 kvc, sledita MotoGp in Grand Prix - Fuori Giri

16.00 Film: Jack simpatica canaglia! (pust., Kan./ZDA, '01, r. R. Vince, i. S. Goodman)

16.45 16.45, 21.40 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved

18.00 Nan.: Give Me Five

18.30 Dnevnik in vremenska napoved

19.00 Nan.: Un ciclone in famiglia 2

20.45 Film: 2 cavalieri a Londra (akc., ZDA/VB, '02, r. D. Dobkin, i. J. Chan, O. Wilson)

6.25 Variete: L'età non conta (pon.)

7.00 Film: La mia brunetta favorita

9.50 Šport: Super Sea

10.45 Rotocalco ADNKronos

11.05 Saul 2000 - Ripartire da Damasco

12.00 Prenos sv. maše

12.25 Dok.: Borgo Italia

12.50 Videomotori

13.30 Aktualno: Antichi palazzi

13.45 Variete: Borghi del FVG

14.05 Camper magazine

14.30 Campagna amica

15.05 Koncert: Le sinfonie di Mozart

16.15 Nan.: Shaka Zulu

17.30 Risanke

19.30 Glasb. nan.: 2Ge+her (i. N. Bastian, M. Cuccione, K. Farley)

20.10 Ritmo in tour

20.30 Šport: Sport Estate

20.50 Film: La Mafia mi fa un baffo

22.25 Glasb.: Palco, gli eventi in Tv

6.00 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije

7.30 Film: La pila della Peppa (kmo., Fr., '63, i. Bourvil, A. Magnani)

9.30 Aktualno: La settimana

9.50 Film: I mostri (kom., It./Fr., '63, i. V. Gassman, U. Tognazzi)

12.30 Dnevnik in športne vesti

13.00 Nan.: L'ispettore Tibbs

14.00 Film: Totò sexy (kom., It., '63, i. Totò, E. Macario)

16.00 Film: Who? L'uomo dai due volti (krim., ZDA, '74, i. E. Gould)

17.50 Film: Diritto di cronaca (dram., ZDA, '82, r. S. Pollack, i. P. Newman, S. Field)

20.00 Dnevnik

20.30 Resničnostni show: S.O.S. Tata

21.30 Dok.: Missione natura (v. V. Venu-to)

23.45 Aktualno: Reality

0.40 Šport: Sport 7

7.00 Ris. Nan.: Živ Žav

9.45 Otr. serija: Mulčki

10.15 Dok. nan.: Zgodbe iz divjine

10.50 Na obisku

11.20 Ozare (pon.)

11.25 Obzorja duha

12.00 Ljudje in zemlja

13.00 22.10 Poročila, vremenska napoved in športne vesti

13.15 Festival Vurberk 2009

14.45 Prvi in drugi (pon.)

15.15 Film: Protistrup

17.00 Poročila, športne vesti in vremenska napoved

17.15 Koncert: Etno večer Zorana Predina (pon.)

18.25 Žrebanje Lota

18.40 Risanke

18.55 Dnevnik, vremenska napoved, zrcalo tedna in športne vesti

19.55 Izvirna Tv igra: Boris Cavazza

21.25 Legende velikega in malega ekrana

23.00 Intervju: Lojz Zlodi

23.25 Poročila, športne vesti in vremenska napoved

23.55 Film: Kitajčić (pon.)

6.30 1.00 Zabavni infokanal

9.10 Skozi čas

9.20 Sedma moč osamosvojitve - Tv

dnevnik 19.7.1991

9.50 Mozaik (pon.)

10.20 37. Mednarodni folklorni festival Beltinci

10.50 Cибан poje in pleše

12.30 Med valovi

13.00 Alpe - Donava - Jadran

13.30 Dok. serija: Zdravje v Evropi

15.00 Kolesarska dirka po Franciji (posnetek)

17.30 Atletika - Zlata liga (prenos)

20.00 Dok. serija: Sanjska potovanja - Majorka

20.50 Lit. nan.: Pri Maupassantu

21.50 Nad.: Pokvarjena dekleta (pon.)

22.40 Na utrip srca

0.35 Dok. film: Rdeče, belo in blues (pon.)

13.45 Dnevni program

14.00 Čezmejna TV - TG R FJK - deželne vesti

14.10 In orbita

14.30 Športna oddaja

16.30 Folkest v Kopru

17.25 Srečanje z...

18.00 Glasbeni spomini z Borisom Kopitarjem

19.00 22.30, 0.20 Vsedanes - Tv dnevnik

19.20 Šport

19.25 AlterEco

19.55 Vesolje je ...

20.25 Istra in...

20.55 Srečanja v skupnosti Italijanov

21.35 Dok. oddaja: Tito

22.45 Istra skozi čas

23.20 Alpe Jadran

23.55 Glasbeni Julij

0.45 Čezmejna TV TDD - Tv dnevnik v slovenskem jeziku

9.00 23.35 Videostrani

16.00 Hrana in vino

17.00 Kasaške dirke (pon.)

18.00 Duhovna misel (pon.)

18.15 Tedenski pregled (pon.)

18.30 Mladinski kviz: Če me spomin ne vara (pon.)

19.15 Pravljica

19.30 S polnim plinom

20.00 Razgledovanja (pon.)

20.30 Najstniški FENS 2009

21.30 Kmetijska oddaja

22.00 Film: Svitanje

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; Koledar; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Maša iz Rojana; 9.45 Pregled slov. tiska; 10.00 Veselo po domače; 10.30 Otroški kotiček; 11.15 Naborna glasba (pripr. Ivan Florjanc); 11.40 Vera in naš čas; 12.00 Istrska srečanja; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Prazničnih sedem not; 15.00 Z naših prireditev; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Pesniški večer z Vladom Kerslinom; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

7.45 Kmetijski nasvet; 8.10 Gremo plesat; 8.30 Jutranjik, osmrtnice; 9.30 Radio je živ; 11.00 Primorski kraji in ljudje; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du ješ?; 16.15-19.00 Nedelja na športnih igriščih; 20.00 Večer večnozelehnih; 22.30 Easy come, easy go....

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

7.15, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 8.30, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Drobcι zgodovine; 7.40 Proza; 8.05 Horoskop; 10.00 Moje mnenje; 10.40 New entry; 11.00 7 dni; 13.00 Radio z vami; 14.00 Plesoči arhitekt; 14-30-18.00 Nedeljsko popoldne; 15.00-17.30 Ferry sport; 18.00 Album charts; 19.00 Atlantično pristanišče; 20.00 Večerni pr. RK; 20.45 Pesem tedna; 21.00 Moje mnenje; 21.15 Extra extra extra; 22.00 Dosje; 22.45 Sigla single; 23.00 Hot hits, 0.00 Prenos RS.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00, 0.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 7.40 Gradovi na Slovenskem; 8.05 Igra za otroke; 8.45 Glasba za otroke; 9.30 Medenina; 10.10 Sledi časa; 10.40 Promenada; 11.05 Pozdravi in čestitke; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 13.35 Slovenski zvoki; 14.10 Za kmetovalce; 15.30 DIO; 16.30 Reportaža; 18.15 Violinček; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 (Ne)obvezno v nedeljo; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva.

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.00, 14.30, 17.30, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.15 Dobro jutro; 8.25 Vremenska napoved; 8.45 Koledar prireditev; 8.50 Napoved sporeda; 9.15 Šport; 9.35 Pevki tedna; 10.00 Nedeljski izlet; 10.45 Nedeljski gost; 11.35 Obvestila; 12.00 Centrifuga; 14.20 Obvestila; 14.35 Športnik izbira glasbo; 15.30 DIO; 16.05 Po-

pevki tedna; 18.00 Morda niste vedeli; 18.35 Pregled športnih dogodkov; 18.55 Odpoved oddaje; 19.00 Dnevnik; 19.30 Valodrom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Drugi val.

SLOVENIJA 3

6.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.22 Dobro jutro; 8.00 Lirični utrinek; 10.00 Sv. maša; 11.05 Evroradijski koncert; 13.05 Arsove spominčice; 14.05 Humoreska; 14.35 Operno popoldne; 15.30 DIO; 16.05 Glasba naša ljubezen; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 18.25 Serenade; 18.40 Sedmi dan; 20.00 Glasbeni portret; 22.05 Literarni portret; 22.30 Slovenski koncert; 23.55 Lirični utrinek.

RADIO KOROŠKA

6.00-9.00 Dobro jutro - Guten Morgen; 9.00-10.00 Zajtrk s profilom; 12.00-13.00 Čestitke in pozdravi; 15.00-18.00 Vikend, vmes Studio ob 17-ih; -Radio Agora: dneвно 13.00-15.00 Agora - Divan; 18.00-6.00 svobodni radio; -Radio Dva: 10.00-12.00 Sedmi dan.

OVEN 21.3.-20.4.: Vaša odločnost se bo v prihodnjem tednu še posebno izrazila. Pri nekaterih željah ne boste popuščali, čeprav bodo drugi že nekoliko naveličali tega, da se vam morajo vedno prilagajati.

BIK 21.4.-20.5.: Včasih je teže popraviti škodo, ki jo storijo nepremišljene besede, kakor materialno škodo. A se tudi to da. Opravičilo je najboljše zdravilo in bolj ko boste z njim zavlačevali, teže vam bo.

DVOJČKA 21.5.-21.6.: Upočasnite svoj slog življenja, da ne boste prehiteli samega sebe. Naučite se kakšno urico preživeti pri miru. Denar: s stanjem na svojem računu ste lahko zadovoljni. Ljubezen: dobro.

RAK 22.6.-22.7.: Pri načrtovanju ste se nekoliko uštelι. Bolje je, da priznate napako in se prilagodite trenutnemu stanju, kot da vztrajate pri svojem. Sprijaznite se s spremembami in vam bo lažje pri srcu.

LEV 23.7.-23.8.: Končno je prišlo pravo poletje, z dopusti in vročino vred. Vzemite si čas za poležavanje in uživanje v brezdelju. Poskušajte začutiti svet okoli sebe, ne da bi se vam ves čas nekam mudilo.

DEVICA 24.8.-22.9.: Privoščite si dopust in pozabite na vse skrbi, ki motijo vaš spanec. Če vam bo uspelo tok misli preusmeriti drugam, boste morda ugotovili, da si težave povzročate kar sami.

TEHTNICA 23.9.-22.10.: Napetosti na delovnem mestu bodo popolnoma popustile. Končno boste imeli dovolj časa zase in tudi dovolj idej, kako ga izrabiti. Odprite vrata v neznano.

ŠKORPJON 23.10.-22.11.: Na delovnem mestu boste morali upočasniti konje in znova preveriti nekatere rešitve. S trmo ne boste prišli daleč, vzemite si čas za natančnejšo analizo. Denar: srednje.

STRELEC 23.11.-21.12.: Obljube, ki ste si jih dali, bo treba tudi uresničiti! Pred vami je daljše obdobje usklajevanja osebnih interesov s službenimi in družinskimi obveznostmi.

KOZOROG 22.12.-20.1.: Navadno znate dobro uskladiti svojo notranjo usmerjenost z realnimi cilji in pričakovanji. Z drugimi besedami, le redko izgubljate energijo za stvari, pri katerih ni upanja na uspeh.

VODNAR 21.1.-19.2.: Romantiko hitro pokvarijo zamere in prizadetost, saj smo le redko kdaj bolj občutljivi kakor takrat, ko čutimo močno predanost drugemu človeku.

RIBI 20.2.-20.3.: Na delovnem mestu vam bodo sodelavci očitali površnost in čeprav se z njimi ne boste strinjali, vam ne bo preostalo drugega, kot da ugriznete v kislo jabolko in rešite zmedo.

Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

18.40 Čezmejna Tv: Primorska Kronika
20.25 Tv Kocka: Videofleš: DMP - Kisik
20.30 Deželni TV dnevnik
20.50 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

Rai Uno

6.05 Aktualno: Anima Good News
6.10 Nad.: Incantesimo
6.30 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije
6.45 Aktualno: Unomattina Estate
10.40 Nan.: 14° Distretto
11.30 17.00, 20.00, 23.20 Dnevnik
11.35 17.10 Vremenska napoved
11.40 Nan.: La signora in giallo
13.30 Dnevnik - Gospodarstvo
14.10 Variete: Verdetto finale
15.00 Nan.: Un medico in famiglia 4
16.50 Dnevnik - Parlament
17.15 Nan.: Le sorelle McLeod
18.00 Nan.: Il commissario Rex
18.50 Kviz: Reazione a catena (v. Pupo)
20.30 Variete: Supervarietà
21.20 Nan.: Ho sposato uno sbirro (It., '06, i. F. Insinna)
23.25 Dok.: La valigia con lo spago
0.25 Nočni dnevnik

Rai Due

6.00 Variete: Scanzonatissima
6.15 13.30 Aktualno: Tg2 E...state con Costume
6.30 Dokumentarec
6.50 Aktualno: Tg2 Medicina 33
6.55 Aktualno: Quasi le sette
7.00 Aktualno: Protestantesimo
7.30 Variete: Cartoon Flakes
10.40 Aktualno: Tg2 Estate in rubrike
11.25 Nan.: Orgoglio (It., '03, i. E.S. Ricci)
13.00 Dnevnik in rubrike
14.00 Nan.: Turbo
15.40 Nan.: Jane Doe
17.00 Nan.: Il commissario Kress
18.05 Dnevnik - kratke vesti, vremenska napoved in športne vesti
18.30 Nan.: Piloti
19.05 Nan.: 7 vite
19.35 Nan.: Squadra speciale Lipsia
21.05 Nan.: Criminal Minds
22.40 Nan.: Life on Mars
23.55 Variete: Stracult

Rai Tre

6.00 8.00 Dnevnik - Rai News 24, vmes Il caffè di Corradio Mineo, Italia, istruzioni per l'uso
8.05 Dok.: La Storia siamo noi
9.05 Šport: plavalno SP v Rimu - vaterpolo, ženski skoki, sinhrono plavanje
12.15 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti
14.00 22.35 Deželne vesti in vremenska napoved
14.45 Šport: plavalno SP v Rimu - skoki, vaterpolo, sinhrono plavanje
15.00 Dnevnik - kratke vesti
18.55 Vremenska napoved
19.00 Deželni dnevnik in vremenska napoved
20.00 Variete: Blob Moon Walk 1969-1999
20.10 Nad.: Agrodolce
20.35 Nad.: Un posto al sole d'estate
21.05 Dnevnik
21.10 Šport: plavalno SP v Rimu - vaterpolo Italija - ZDA, kvalifikacije
23.15 Film: Bellissime 2 (dok., r. G. Gagliardo)

Rete 4

6.00 Nan.: La grande vallata
7.30 Nan.: T. J. Hooker
8.30 Nan.: Miami Vice
9.50 Nad.: Febbre d'amore
10.00 Nad.: Vivere
10.35 Nan: Giudice Amy
11.30 Dnevnik in prometne informacije
11.40 Nan: Doc
12.25 Nan.: Distretto di polizia 4
13.30 18.55 Dnevnik in vremenska napoved

RADIO IN TV SPORED ZA JUTRI

Nedelja, 19. julija 2009

25

14.05 Aktualno: Sessione pomeridiana del tribunale di Forum
15.10 Nan.: Balko
16.10 Nad.: Sentieri
16.30 Film: L'amore è una cosa meravigliosa (i. J. Jones)
17.05 21.55 Dnevnik - kratke vesti in prometne informacije
18.55 Dnevnik in vremenska napoved
19.35 Variete: Ieri e oggi in Tv
19.50 Nad.: Tempesta d'amore
20.30 Nan.: Nikita

21.10 Film: Sentieri selvaggi (western, i. J. Wayne, J. Kunter)
23.45 Aktualno: Top secret - Terrorism
0.40 Film: Sognando Mombasa (dram., Fin., '02, i. A. Tarvainen)

Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska
7.55 Dnevnik, prometne infomacije, vremenska napoved, borza in denar
8.30 Nan.: Finalmente soli
9.00 Film: La vela strappata (dram., ZDA, '06, r. J. Greco, i. J. Pantoliano)
9.50 16.00, 22.10, 0.15 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved
10.55 Aktualno: Speciale Giffoni Film Festival 2009
11.00 Aktualno: Forum
13.00 Dnevnik, okus, vremenska napoved
13.40 Nad.: Beautiful
14.10 Nan.: Cento Vetrine
14.45 Film: Amore appeso a un filo (kom., Nem., '07, r. H. Kranz, i. E. Lanz)
16.35 Nan.: Settimo cielo
17.35 Dnevnik - kratke vesti
17.40 Nan.: Carabinieri 6
18.50 Kviz: Sarabanda (v. T. Mammucari)
20.00 Dnevnik in vremenska napoved
20.30 Variete: Paperissima Sprint
21.10 Film: Se solo fosse vero (kom., ZDA, '05, r. M.S. Waters, i. R. Witherspoon)
23.15 Film: Marie Antoinette (dram., ZDA, '06, r. S. Coppola, i. **Kirsten Dunst**)

Italia 1

6.10 Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.00 Nan.: Hercules
8.00 13.40, 17.25 Risanke
9.50 Nan.: Young Hercules
10.20 Nan.: Xena - Principessa guerriera
11.20 Nan.: Baywatch
12.25 18.30 Dnevnik in športne vesti
15.00 Nan.: Dawson's Creek
15.50 Nan.: Il mondo di Patty
16.50 Nan.: The Sleepover Club
17.25 Nan.: Superman
18.30 Dnevnik in športne vesti
19.25 Nan.: Love Bugs 3
19.40 Nan.: Buona la prima
20.15 Kviz: Mercante in fiera
21.10 Variete: Mai dire candid
22.55 Koncert: Michael Bublé
0.15 Aktualno: Poker1mania

Tele 4

7.00 8.35, 13.30, 16.45, 19.30, 23.02 Dnevnik
8.10 Storie tra le righe
8.50 Koncert: Le sinfonie di Mozart

10.35 Novecento contro luce
11.25 Camper Magazine
12.00 Dnevnik - kratke vesti
12.05 Novice - Village
12.40 Šport: Tractor Pulling
13.05 Miti e leggende di Trieste (v. L. Marsilli)
13.50 Aktualno: ...Animali amici miei
14.30 Ciacole no fa fritole
13.45 Ritmo in Tour: La tv dei viaggi
15.45 Saul 2000 - Ripartire da Damasco
17.00 Risanke
19.05 Šport: Sport Estate
20.00 Ape regina
20.30 Deželni dnevnik
20.55 Voci dal Ghetto
22.45 Aktualno: Palazzi della nostra Regione
23.35 Lavoro donna
0.05 Film: L'uomo dagli occhi di ghiaccio (krim., '71, r. A. De Martino)

La 7

6.00 Dnevnik, horoskop in prometne informacije
7.00 Aktualno: Omnibus Estate
10.10 Punto Tg, sledi Due minuti in un libro
10.25 Nan.: Cuore e batticuore
11.30 Nan.: Mike Hammer
12.30 1.15 Dnevnik in športne vesti
13.00 Nan.: L'ispettore Tibbs
14.00 Film: La donna più bella del mondo (bio., It., '55, i. G. Lollobrigida)
16.05 Nan.: Star Trek
17.10 Dok.: La7 Doc
18.05 Nan.: Due South - Due poliziotti a Chicago
19.00 Nan.: Murder call
20.00 Dnevnik, sledi Otto e mezzo - Diario
21.10 Film: Moonshot: l'uomo sulla Luna (dok., VB, '09, i. U. Burton, R. Dillane)
23.05 Dok.: Anni luce
0.05 Aktualno: Vie della seta

Slovenija 1

7.15 Utrip (pon.)
7.25 Zrcalo tedna (pon.)
7.40 Na zdravje! (pon.)
9.00 Ris. nan.: Animalija (pon.)
9.25 16.10, 18.40 Risanke
9.50 Otr. serija: Mulčki (pon.)
10.20 Iz popotne torbe (pon.)
10.35 Nan.: Dogodivščine Sarah Jane
11.05 Dok. film: Moj pogled na svet (pon.)
12.00 Ljudje in zemlja (pon.)
13.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti
13.25 Po poteh Ushuaie
13.50 Legende malega ekrana (pon.)
15.00 Poročila
15.10 Dober dan, Koroška
15.45 Ris. nan.: Grimmmove pravljice
16.15 Lutk. nan.: Bisergora
16.30 Nan.: Hiša eksperimentov
17.00 Novice, slovenska kronika, športne vesti, vremenska napoved
17.30 Glasbeni spomini z Borisem Kopitarjem
18.25 Žrebanje 3x3 plus 6
18.55 Vremenska napoved, dnevnik in športne vesti
19.55 Polemika
21.00 Nan.: Totalna razprodaja
21.30 Oddaja o turizmu: Na lepše
22.00 Odmevi, kultura, šport in vremenska napoved
23.00 Podoba podobe: Mehika
23.25 Glasbeni večer
0.30 Sedma moč osamosvojitve - Tv dnevnik 20.7.1991 (pon.)
0.55 Dnevnik (pon.)
1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji

Slovenija 2

6.30 9.00 Zabavni infokanal
7.00 Infokanal
8.00 Otroški infokanal
11.05 Sobotno popoldne (pon.)
13.50 37. Mednarodni folklorni festival Beltinci
14.15 Slovenski utrinki (pon.)
15.05 Sedma moč osamosvojitve - Tv dnevnik 20.7.1991
15.30 Osmi dan (pon.)
16.00 Alpe-Donava-Jadran, podobe iz srednje Evrope (pon.)
16.30 Prvi in drugi (pon.)
17.30 To bo moj poklic
18.00 Nan.: Frasier (pon.)
18.45 Derren Brown (pon.)
19.00 Labirint
20.00 0.55 Dok. serija: National Geographic

21.00 Studio City
22.00 Knjiga mene briga (pon.)
22.15 Portret Draga Jančarja
23.20 Film: Prevarant

Koper

13.45 Dnevni program
14.00 Čezmejna TV - TG R FHJK - deželne vesti
14.20 Evronews
14.35 Glasbeni Julij
15.10 Dok. oddaja: Tito
16.10 Vesolje je ...
16.45 Istra in ...
17.15 Srečanja v skupnosti Italijanov
18.00 22.50 Športna mreža
18.35 23.20 Vremenska napoved
18.40 22.30 Primorska kronika
19.00 22.00 Vsedanes - TV Dnevnik
19.20 Športne vesti
19.25 Mlad. odd.: Fanzine
19.50 Potopisi
20.20 Artevisione
20.50 Sredozemlje
21.20 Pogovorimo se o...
23.25 Športel
23.55 Čezmejna TV (dnevnik v slovenskem jeziku)

Tv Primorka

8.00 0.30 Videostrani
9.00 10.00 Novice
9.05 21.30 Mozaik
10.05 17.20 Hrana in vino (pon.)
10.35 Videostrani z novicami vsako polno uro
18.00 Kultura
18.30 Glasb.: Med durom in molom (pon.)
19.45 Monitor
20.00 23.00 Dnevnik Tv Primorka, šport in vremenska napoved
20.30 Športni ponedeljek
22.30 WTCC prenos dirke
23.30 Nad.: Jelena

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; Koledar; 7.20 Dobro jutro: napovednik in zanimivosti; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva izmena - 1. del; 10.00 Poročila; 11.15 Poletni studio D; 11.30 Iz filmske zkladnice; 12.15 Tr'ko ljudi, tr'ko čudi; 13.30 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Morski val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica; 18.00 Mladi izvajalci; 18.40 Vera in naš čas; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 14.30 Poročila; 6.00-9.00 Jutro na RK, kronika, OKC obveščajo; 7.00 Jutranjik; 9.00-12.30 Poletni dopoldan in pol; 10.00 Vtisi s poletnih prireditvev; 12.30 Opoldnevnik; 14.00 Oddaja o morju in pomorščakih; 16.20 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Pregled prireditvev; 18.30 Radio je živ; 20.00 Glasbena razglednica; 20.30 Sotočja; 22.30 Večer brez kavča.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.15, 7.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.25 Drobcji zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.25 Pregovor; 8.33 Pesem tedna; 8.40 Govorimo o...; 9.00 Leto šole; 9.33 Zgodbe dvonožcev; 10.33 Ameriška duša; 11.00 Odprti prostor; 12.15 Sigla single; 12.30 Vreme, promet, novice, šport; 13.00 Chiacchieradio; 14.00 Proza; 14.45 Reggae in pillole; 16.00 Ob 16-ih; 18.00 In orbita; 19.00 Glasbena lestvica; 20.00 Giulianine note; 21.00 Odprti prostor; 22.00 Zgodbe dvonožcev in ne; 22.30 Leto šole; 23.00 The magic bus; 0.00 RS

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.40 Varčevalni nasveti; 8.05 Svetovalni servis; 9.10 Ali že veste?; 9.30 Junaki našega časa; 10.10 Med štirimi stenami; 11.45 Pregled tujega tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Ura slov. glasbe; 12.30 Nasveti; 13.00 Danes do 13.ih; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Eppur si muove; 15.00 Radio danes, jutri; 15.30 DIO; 16.15 Obvestila; 16.30 Evroženket; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.00 Dnevnik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Naše poti; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 Etnofonija; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva.

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 6.50, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 17.30, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.15 Dobro jutro; 8.25 Vremenska

napoved; 8.45 Koledar prireditvev; 9.15 Na val na šport; 9.35 Popevki tedna; 10.10 Teren; 11.00 Ime tedna, glasovanje; 11.35 Obvestila; 12.20 Komentar ankete; 13.00 Danes do 13-IH; 14.00 Kulturne zanimivosti; 14.40 Glasbena uganka; 15.03 RS napoveduje; 15.15 Finančne krivulje; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 16.30 Lestvica RETRO; 17.10 Evrotip; 17.45 Šport; 18.00 Hip hop; 18.32 Knjižni namig; 19.00 Dnevnik; 19.30 Ne zamudite; 20.00 Cederama; 20.30 Top albumov; 21.00 Poslanci; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 V soju žarometov.

SLOVENIJA 3

6.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.25 Glasbena jutranjica; 8.00 Lirični utrinek; 10.05 Skladatelj tedna; 11.05 Mojstri samospeva; 11.40 Kulturni globus; 12.05 Arsove spominčice; 13.05 Pogledi na sodobno znanost; 13.30 Intermezzo; 14.05 Ars humana; 15.00 Divertimento; 15.30 DIO; 16.15 Svet kulture; 16.30 S knjižnega trga; 17.00 Iz slovenske glasbene ustvarjalnosti; 18.00 Nove glasbene generacije; 19.00 Dnevnik; 19.30 Mali koncert; 20.05 Koncert Evroradia; 22.05 Igra; 23.00 Jazz avenija; 23.55 Lirični utrinek.

RADIO KOROŠKA

6.00-10.00 Dobro jutro; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-17.00 Lepa ura; 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; 17.30-18.00 Naša pesem; -Radio Agora: 13.00-15.00 Agora-Divan; 18.006.00 Svobodni radio; -Radio Dva 10.00-12.00 Sedmi dan. (105,5 MHz)

Lastnik:
Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst

Izdajatelj:
Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
email: trst@primorski.eu
Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 533382, fax 0481 532958
email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>

Naročniško - prodajna služba
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 535723 fax 0481 532958

Cena: 1,00 €
Naročnina za Italijo 280,00 €
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,00 €
Letna naročnina za Slovenijo 200,00 €
plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7070262, fax. 05-7300480
transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE
Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.
www.tmedia.it
GORICA, ul. Malta 6
TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI
advertising@tmedia.it
Brezplačna tel. št. 800129452
Iz tujine +39.0481.32879
Fax +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povišek 20%

NEKOMERCIALNI OGLASI
oglasit@tmedia.it
Brezplačna tel.št. 800912775
Fax +39.0481.32844

Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi po formatu, osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale na besedo. DDV - IVA 20%

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvu, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

ITALIJA - Najhujše je bilo v dolini Cadore

Plazovi in silovite nevihte zahtevali štiri življenja

Hudo neurje tudi v Sloveniji - Trije mrtvi v Nemčiji, na Krku umrl madžarski turist

BELLUNO - Slabo vreme je včeraj v Italiji zahtevalo štiri življenja. Dve osebi (mati in sin) sta umrli v vasi Borca di Cadore pri Bellunu, ko je eden od plazov, ki so se sprožili zaradi močnega deževja zasul njuno hišo. Z območja doline Cadore so nato zaradi nevarnosti novih plazov evakuirali nekaj sto prebivalcev.

V bližini La Spezie v kraju Lerici je v noči na soboto umrl 49-letni ribič, ki je zaradi zelo visokih valov in močnega vetra padel v vodo ter se ni mogel rešiti iz zelo razburkanega morja. V Toskani je utonil 74-letni upokojenec, čigar jadrnica je zaradi neurja doživela brodolom. Na jadrnici sta bila tudi njegova prijatelja, ki pa sta se rešila.

Včerajšnje neurje je povzročilo precej škode tudi v Sloveniji. Zaradi močnih padavin je voda zalivala stanovanjske hiše, neurje z vetrom pa je odkrivalo strehe in podiralo drevesa. Na območju občine Polhov Gradec-Dobrova je zjutraj zaradi močnih padavin in zamašenih propustov voda vdrla v stanovanjsko hišo in dva silosa, napolnjena z žagovino. Voda je ogrožala tudi stanovanjski objekt v bližini ribnika. Posredovali so gasilci, ki so iz poplavljenih objektov izčrpali vodo ter preprečili vdor vode v stanovanjsko hišo.

V Kopru se je na zjutraj na Kolarski ulici polomilo drevo, ki je ob padcu poškodovalo tri parkirane avtomobile in rob strehe na stavbi v neposredni bližini. Tudi v kranjski občini sta se od križišča Ljubljanske ceste proti Žabnici zaradi neurja preko ceste podrli dve drevesi in onemogočili promet. Na Fužinski cesti na Jesenicah pa je neurje z vetrom odkrilo del strehe trgovine Big Bang. Gasilci so s folijo prekrili odprtino na strehi.

V Nemčiji pogrešajo tri ljudi, ki so izginili, ko se je včeraj zjutraj v jezero Concordia zrušila njihova počitniška hiša. Ob jezeru v kraju Nachterstedt kakih 170 kilometrov jugozahodno od Berlina, kjer je bil nekoč rudnik, se je vdrla 350 metrov obale. Plazu sicer naj ne bi povzročilo deževje, ampak naj bi se sprožil zaradi nestabilne podlage, ki je posledica nekdanih izkopavanj.

Napeto je tudi v Avstriji, kjer so neurja še dodatno poslabšala že tako kaotične razmere na cestah, saj se prav ta konec tedna na počitnice odpravlja največ ljudi. Na severu Turskega pre-

Slabo vreme je včeraj zelo prizadelo dolino Cadore v pokrajini Belluno, kjer sta dve osebi izgubili življenje

ANSA

dora je včeraj zjutraj nastala kar 30-kilomska kolona, desetkilomske kolone so bile tudi ob prelazu Brenner na avstrijsko-italijanski meji.

Zaradi močnega deževja so številne reke v Avstriji prestopile bregove, sprožilo se je tudi več plazov, zaradi katerih so bile zaprte manjše ceste. Padala je toča. Na treh visokoležečih alpskih cestah so bile celo potrebne snežne verige. Napeto je bilo bolj ali manj po vsej Avstriji, med drugim na Koroškem, Štajerskem, Tirolskem, Salzburškem.

Slabo vreme je medtem prizadelo tudi Hrvaško. Kot na svoji spletni strani piše časnik Večernji list, je bilo zaradi močnega deževja in vetra, ki je dosegal celo hitrosti 22 metrov na sekundo, na območju Zadra poškodovanih več vozil in plovil. Med drugim sta imela na morju »bližnje srečanje« dva trajekta, ki sta se ob močnem vetru »naslonila« drug na drugega. Zaradi slabega vremena je na Jadranskem morju sicer včeraj potekalo več akcij iskanja in reševanja.

Med drugim je na Kornatih pri otoku Glamoč nasledla manjša motorna ladja, s katere so rešili dva Slovence. Na otoku Krku se je na neurejeni plaži smrtno ponesrečil nek madžarski turist. Na Velebitu je morala gorska reševalna služba reševati več planincev.

ITALIJA - Potresno območje

Župan L'Aquile kritičen do vlade

RIM - Župan L'Aquile Massimo Cialente iz protesta ne bo več nosil uradni trobarvni trak italijanske republike. Župan je zelo jezen na Berlusconijevo vlado, ker namerava s 1. januarjem 2010 dejansko ukiniti skoraj vse davčne olajšave za prebivalce potresnega območja. Če bo Rim vztrajal pri tem ukrepu, bo Cialente trak vrnil predsedniku republike Giorgio Napolitanu.

Županov protest bo odvisen od sklepov, ki jih bo v prihodnjih dneh v zvezi s tem vprašanjem sprejel parlament. Finančna poslanska komisija bo tako že jutri obravnavala zahtevo levosredinske opozicije, ki poziva vlado, naj podaljša davčne olajšave za prebivalce potresnega območja Abrucov. Slednji naj bi uživali davčna pravila, ki so v veljavi v potresnih območjih Mark in Umbrije.

ŽUPAN
MASSIMO
CIALENTE

Poteza župana L'Aquile, ki pripada Demokratični stranki, je bila deležna kritik ministra Gianfranca Rotondija. Župan po njegovem pozablja kaj vsega je za potresence doslej naredila Berlusconijeva vlada. Gre za izrazito politično potezo župana, je prepričan minister Rotondi. Cialenteja zagovarja Demokratična stranka, ki je prepričana, da vlada ne izpolnjuje vseh Berlusconijevih obljub do potresencev.

Papež se po petkovi operaciji počuti dobro

VATIKAN - Papež Benedikt XVI. se je včeraj, potem ko so mu morali po padcu v petek naravnati zlomljene dele kosti na zapestju, dobro počutil. Kot običajno je kljub mavcu na roki vodil mašo, so sporočili iz Vatikana. "Papež je preživel mirno noč in njegovo splošno stanje je dobro," je sporočil tiskovni predstavnik Vatikana Federico Lombardi in dodal, da naj bi papež še približno mesec dni nosil mavce.

Papež Benedikt XVI., ki je na počitnicah v Dolini Aoste, si je med padcem poškodoval desno zapestje. V petek so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu med operacijo naravnali zlomljene dele kosti. Operacija je po navedbah tiskovnega predstavnika bolnišnice potekala brez zapletov.

ZDA in Japonska za krepitev jedrskega zastraševanja

TOKIO - Delegaciji ZDA in Japonske sta se na včerajšnjem srečanju v Tokiu dogovorili, da bosta začeli uradne pogovore o tem, kako v luči ponovnega zaostrovanja odnosov s Severno Korejo okrepiti jedrsko zastraševanje in tako zagotoviti večjo varnost predvsem geografsko bolj izpostavljeni Japonski.

Kot so sporočili po srečanju, se je ameriška delegacija pod vodstvom pomočnika ameriške državne sekretarke za Vzhodno Azijo in Pacifik Kurta Campbella ter pomočnika obrambnega ministra Wallacea Gregsona s kolegi iz Japonske včeraj pogovarjala predvsem o situaciji v Severni Koreji in varnostnem sodelovanju med ZDA in Japonsko.

Na Braču naj bi videli morskega psa

ZAGREB - V bližini naselja Povlja na hrvaškem otoku Braču naj bi včeraj zjutraj opazili morskega psa. Po pisanju časnika Slobodna Dalmacija je morskega psa s svoje ladje zagledal moški iz Makarske. Informacija zaenkrat še ni potrjena, po udarjanju na hrvaškem ministrstvu za morje, promet in infrastrukturo, kljub temu pa ljudi pozivajo k previdnosti.

Po pisanju Slobodne Dalmacije naj bi kar petmetrski morski pes davi plaval vzdolž ladje Antares, na kateri sta bila lokalni potapljač in njegov sin iz Makarske, in sicer kakih sto metrov od obale. Kot piše časnik, iz opisa obeh očividcev ni mogoče z gotovostjo trditi, za katero vrsto morskega psa gre in ali je sploh ljudem nevaren. Predvidevajo sicer, da bi lahko šlo za sinjega morskega psa. (STA)

INDONEZIJA - Preiskave

Za napadi v Džakarti naj bi stal eden najbolj iskanih azijskih teroristov

DŽAKARTA - Petkovi eksploziji v prestižnih hotelih Marriott in Ritz-Carlton v indonezijski prestolnici Džakarti naj bi nosili podpis enega v Aziji najbolj iskanih in hkrati neulovljivih teroristov - voditelja najbolj nasilne frakcije teroristične mreže Džamaja Islamiya Noordina Mohammeda Topa. Po besedah vodje protiterorističnega oddelka na indonezijskem ministrstvu za varnost Ansyaaad Mбайja obstajajo prepričljivi indikatorji, da za napadom, v katerem je bilo ubitih devet ljudi, stoji prav odpadniška skupina Noordina Topa.

Policija je sicer doslej identificirala štiri smrtne žrtve petkovih napadov - dva Avstralca, Nizozemca in Singapurčana. Poleg tega naj bi bili v napadih ubiti še trije tujci, preostali dve žrtvi pa sta samomorilska napadalca. Vsaj eden od njiju naj bi bil v Marriottu prijavljen kot gost. Med drugim naj bi policijo do tega zaključka privledli dejstva, da so bile petkove bombe ročno izdelane ter da je bila uporabljena taktika samomorilskih napadov. Poleg tega so bile bombe izdelane iz materialov, ki so jih nekaj dni pred tem našli med racijo v nekem islamskem internatu na Javi, kjer naj bi se skrival Noordin.

Policija Noordinu očita odgovornost za nekatere najbolj krvavih napadov Džamaje Islamiye. Med drugim naj bi stal za napadom na isti hotel Marriott leta 2003, v katerem je bilo ubitih 12 ljudi, za napadom na avstralsko veleposlaništvo leta 2004, ki je terjal 10 življenj, ter za napadom na Baliju leta 2005, ko je bilo ubitih 20 ljudi. Noordin je eden redkih, ki ostaja zvest ideologiji spektakularnega nasilja, pri čemer za svoje tarče ponavadi izbira zahodne in vladne cilje, morebitne številne kolateralne žrtve pa ga ne motijo. (STA)

ITALIJA - Nova gripa

»Začetek pouka bi lahko jeseni preložili«

RIM - »Ko bi se epidemija nove gripe razširila, bi lahko začetek šol v septembru preložili.« To je povedal včeraj podminister za zdravje Ferruccio Fazio, ki pa je obenem poudaril, da še niso sprejeli nobene odločitve. Trenutno epidemije v Italiji namreč ni, vendar je treba biti pripravljeni na vse, je dejal Fazio. Ministrica za šolstvo Mariastella Gelmini je vsekakor naglasila, da spremembe datumov za začetek pouka zaenkrat niso predvidene.

Italijansko vlado še najbolj skrbi september, ko se je večina ljudi že vrnila s počitnic v tujini in zaradi česar bi lahko prišlo do novih primerov nove gripe. V tem primeru bo nalezljivost zelo visoka in bo lahko prišlo do epidemije, je še povedal Fazio. Rim je vsekakor s tem v zvezi poskrbel za novo zeleno številko 1500, prek katere bodo od jutri nudili vse potrebne informacije.

ZDA - Novinarstvo Umrl legendarni televizijski voditelj Walter Cronkite

WALTER CRONKITE

ANSA

NEW YORK - Na svojem domu v New Yorku je v petek v 93. letu starosti umrl legendarni ameriški televizijski voditelj Walter Cronkite, ki so ga leta 1973 imenovali za najbolj zaupanja vrednega človeka v ZDA. Cronkite je bil vsestranski novinar, zaslovel pa je z vodenjem večernih novic televizije CBS med letoma 1962 in 1981. Rodil se je 4. novembra 1916 v mestu St. Joseph v ameriški zvezni državi Missouri, vendar so se z družino kasneje selili po ZDA. Za novinarstvo se je navdušil že kot raznašalec časopisov v otroštvu, v srednji šoli pa je ustvaril tudi glasilo.

POZIV - Vrsta organizacij Prihodnja sobota naj bo dan boja za pravice Irancev

BERLIN/TEHERAN - Po petkovih vnovičnih protestih v Iranu, ki so se tudi tokrat končali z nasiljem, so mednarodne organizacije Amnesty International, Novinarji brez meja in združenje pisateljev PEN v petek zvečer v Berlinu pozvale k razglasitvi svetovnega dneva, posvečenega boju za človekove pravice in svobodo medijev v Iranu.

Ta dan solidarnosti z iranskim narodom - šlo naj bi za naslednjo soboto - bi po vsem svetu obeležili z zborovanji in manifestacijami, na katerih bi med drugim zahtevali izpustitev vseh "nenasilnih" političnih zapornikov in konec s strani države podprtega nasilja nad privrženci opozicije.

V Iranu se je sicer ob petkovi molitvi vplivnega reformističnega klerika Akbarja Hašemija Rafsandžanija na protivladnih protestih zbralo do sto tisoč ljudi. Prve množične demonstracije po več tednih je znova spremljalo nasilje med protestniki in policijo, ki naj bi tudi uporabila solzivec ter aretirala več ljudi. Nekdani iranski predsednik Rafsandžani je na svoji molitvi, prvi po spornih predsedniških volitvah 12. junija, med drugim kritiziral vlado ter pozival k izpustitvi v prvem valu protestov aretiranih privržencev opozicije ter začetku odprte razprave o sporni zmagi Mahmuda Ahmadedžada na junijskih volitvah. (STA)

KONCERT - Beli princ balkanske in svetovne entno glasbe

Goran Bregović bo drevi na Trbižu uvedel No Border Music Festival

TRBIŽ - Z nocojšnjim nastopom Gorana Bregovića se začenja trbiški del brezmejnega glasbenega festivala No Border Music Festival. Glasbena pobuda že nekaj let upešno dopolnjuje poletno ponudbo gorskega letovišarskega kraja in vse Kanalske doline. V okviru festivala se odvijajo tudi nekateri anstopi v nižini (lani REM v vili Manin, letos Madonna in Springsteen v Vidmu), osrčje Festivala pa je Trbiž. Na osrednjem Trgu Zedinjene Italije bo nocoj ob 21.15 stopil na oder beli princ balkanske in svetovne etno glasbe Goran Bregović.

Bosanski glasbenik zelo dobro upri-zarja smisel brezmejenga festivala, saj je po uspešnih rock letih skupine Bujelo Dugme ubral pot oživljanja balkanskega ljudskega glasbenega izročila, najprej v obliki filmske glasbe (njegove so glasbene spremljave naboljših Kusturićevih filmov), potem pa sledil in usmerjal modne poti etno glasbe z orkestrom za poroke in pogrebe, s spremljavo katerega še danes diktira tempo številnim koncertom po vsem svetu.

Letošnja turneja nosi naslov po zadnjih zgoščenkah in se imenuje *Alkohol tour*. Na balkanski sceni (in ne samo na njej) je alkohol vedno prisoten in priljubljen, v filmih, na koncertih, v ikonografiji življenja balkanskih umetnikov. Odtod tudi odločitev za kar dvojni album. Prvi je izšel decembra lani s podnaslovom *Šljivovice*, drugi - *Šampanjec* - pa marca letos. *Šljivovica* je nastala lanskoo leto v Guči, na *Srečanju trubačev*. »V Guči smo izvedli program, ki običajno ni

namenjen javnosti, igramo ga za lastni užitek, recimo v garderobi. Toda ko sem prisluhnil koncertu, je zvenel dobro, zato sem se odločil, da ga umestim na album,« je povedal Bregović. Gre za skladbe, ki silijo v ples, medtem ko je vsebina *Šampanjca* mnogo bolj umirjena, izbrana, v kateri pride bolj do izraza Goranova

glasbena ustvarjalna žilica. Koktail »alkohola« bo seveda popestril še izbor uspešnic, s katerimi je zaslovel v letih devdeset in so obvezni del repertoarja vsake prave balkan žurke, tudi tiste, katere se bo več tisoč ljudi udeležilo nocoj na Trbižu.

Program No Border Music Festi-

vala predvideva še nastope ameriškega rockerja Lennyja Kravitzja 29. julija vedno na trbiškem osrednjem trgu, Paola Conteja v nedeljo, 2. avgusta, ob 17. uri ob zgornjem Belopeškem jezeru, naslednjo nedeljo, 9. avgusta, pa bo na Nevejsekm sedlu ob 17. uri zaigral Vinicio Capossela. (aw)

GLEDALIŠČE

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

MILJE

Trg Marconi

V sredo, 22. julija ob 21.00 / Združene Persemprefichi bo podalo delo Edoarda Marchia: »Illusion a Muia... non solo el molo«.

GLASBA

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi

F. Lehár: »Vesela vdova«. 40. mednarodni operetni festival. Urnik: danes, 19. julija ob 17.30, v sredo, 22. in v soboto, 25. julija ob 20.30.

Veliki trg

Danes, 19. julija ob 21.00 / Koncert: Brazilian All Stars play Jobim.

Jutri, 20. julija ob 21.00 / Koncert: Brenda Rattray Jazz Gospel band FT Trieste Gospel 09 Choir.

V torek, 21. julija ob 21.00 / Koncert: Mira Anwar Awad.

V petek, 24. julija ob 21.00 / Koncert: Maceo Parker Band.

V soboto, 25. julija ob 21.00 / Srbski folklorni plesi.

Trg Hortis

Jutri, 20. julija ob 21.00 / Koncert kvarteta saksofonov.

V torek, 21. julija ob 21.00 / Koncert: Elena Camerin in Nicola Fazzini Quintet FT Ron Horton; Seven Steps FT Fabrizio Bosso.

V sredo, 22. julija ob 21.00 / Nastopata: Neil Angillej Trio in Alpe Adria Ensemble.

V četrtek, 23. julija ob 21.00 / Natopajo: Casual Cluster Quintet; Fanka-looba; Smooth Project.

MILJE

Trg Marconi

Danes, 19. julija ob 21.00 / Nastop plesnega kluba Diamante s klasičnimi in latinskoameriškim plesi.

V soboto, 25. julija ob 18.00 / Nastop Mladinskega orkestra Intercampus, ki ga vodi Tomaž Kmetič.

V nedeljo, 26. julija ob 21.00 / Nastop operno gledališče Verdi iz Trsta: »Sogno di un valzer« na glasbo Oscarja Straussa. Dirigent Stefano Furini.

ZGONIK

Pred županstvom

V petek, 24. julija ob 19.00 / Koncert za mir 2009. Nastopajo skupine Le mi-

tiche pirie, Peace Road, Siti Hlapci, Sun Machine in Wake up down. Vstop prost.

MIRAMARSKI GRAD

Danes, 19. julija ob 21.00 prestolna dvorana / F. Lehár: »Grof iz Luksemburga«, opereta. Nastopa gledališče Verdi iz Trsta.

V torek, 21. julija ob 21.00 prestolna dvorana / »Sogno di un valzer« na glasbo Oscarja Straussa v izvedbi gledališča Verdi iz Trsta.

GRADEŽ

Nasip Nazario Sauro

V torek, 21. julija ob 21.30 / Koncert jazz glasbenika Feliceja Clementeja.

■ FOLKEST 2009

Danes, 19. julija, Spilimbergo / Madfortrad Band; Codroipo, Trg Garibaldi: Maximaber Orkestar.

Jutri, 20. julija, Pordenon, Trg XX. septembra / Adesa; Meduno, palača Colossis: Madfortrad Band.

V sredo, 22. julija, Cordenons, Trg zmage / Vizonto.

■ 6. mednarodni glasbeni festival

»Glasba brez meja 2009«

V soboto, 25. julija, Praprot / Večer etno-rock glasbe; Vlado Kreslin in Mali Bogovi (Slovenija); Radio Zastava (Italija); Red Katrins (Slovenija), vstop prost.

V nedeljo, 26. julija, Praprot / Večer balkanske glasbe; Boban i Marko Marković Orkestar (Srbija), vstop prost.

V sredo, 29. julija, Kamnolom Repnič / Večer ciganske glasbe; koncert skupine Langa.

V petek, 31. julija, Praprot / Kingston (Slovenija); Vallanzaska (Italija); Zakaman (Italija), vsto pprost.

V soboto, 1. avgusta, Praprot / Rock večer; Big Foot Mama (Slovenija); The Grinders (Italija); Just Burning (Italija), vstop prost.

V četrtek, 6. avgusta, Kamnolom Repnič - Večer dalmatinske glasbe; koncert dalmatinske Klope Leut iz Zadra.

■ MITTELFEST 2009

ČEDAD 18.-26. JULIJA

Danes, 19. julija

Ob 11.30 v cerkvi sv. Frančiška: Mario Brunello in Italijanski godalni orkester. (Italija).

Ob 18.00 v gledališču Ristori: Dekle v plavi obleki. Risbe - Mari Horváth, glasba - Erzsí Kiss, filmske animacije - Péter Sisak, režija - Rita Barta Kiss. Produkcija: Ciroka Puppet Theater Budimpešta. (Madžarska).

Ob 19.00 v cerkvi Santa Maria dei Bat-

tuti: Nižina neba. Priredba - Nebojša Pop Tasić, režija - Jernej Lorenci. Koprodukcija Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana in Mittelfest 2009. (Slovenija).

Od 19.00 do 21.00 po čedajskih ulicah: Veliki koncert za lutko in klavir, nastopa Giorgio Gabrielli.

Ob 21.30 na trgu pred stolnico: Philip Glass - an evening of chamber music. Glasbena improvizacija.

Ob 22.00 v samostanu P. Diacono: Sutra. Plesni nastop budističnih menihov iz templja Shaolin.

Jutri, 20. julija

Ob 19.00 v gledališču Ristori: »Non chiamarmi Zingaro«. Interpretacija, režija in gledališka priredba Pino Petruzzelli v sodelovanju z gledališčem BAM.

Ob 20.30 v cerkvi Santa Maria in Corte: »Zidovi. Pred in po Basagli«. Tekst in režija: Renato Sarti.

Ob 22.00 v samostanu P. Diacono: »Chopin - Vukan - Földi: Visual notes«. Produkcija Plesni teater Budimpešta.

Ob 21.30 v cerkvi Santa Maria dei Battuti: »Medea's scream« Saše in Mojti-ne Jurcer. Produkcija: SNG Maribor.

V torek, 21. julija

Ob 20.00 v gledališču Ristori: »Signora madre, padre mio caro«. Scenska priredba: Furio Bordon. Produkcija: Mittelfest2009 in Stalno gledališče FJK.

Ob 20.00 v cerkvi sv. Frančiška: Moscow Art Trio, koncert.

Ob 22.00 v samostanu P. Diacono: Evripidove »Bakanthke«. Režija in koreografija Micha van Hoecke. Produkcija: Ravenna Festival v sodelovanju s Festival »Reatro dei due mari« - Tindari.

V sredo, 22. julija

Ob 18.00 na gradu Canussio: »Musiche dall'inferno - L'orchestra delle ragazze di Auschwitz«.

Ob 19.00 v cerkvi sv. Frančiška: »Penderecki in filharmoniki občinskega gledališča iz Bologne«.

Ob 20.00 v gledališču Ristori: Michele De Vita Conti in Giuseppe Battiston: »Orson Welles' Roast«. Režija: Michele De Vita Conti. Produkcija: Gledališče Piemonte Europa.

Na trgu pred stolnico: »Hočem biti prost«, koreografija Michele Merola, originalna glasba Valter Sivilotti, režija Walter Mramor. Plesna predstava.

Ob 22.00 v cerkvi Santa Maria dei Battuti: »Glasba« Karola Horaka. Dramaturg Vasil Turok, režiser Ratislav Ballek. Produkcija Divadlo Alexandra Duchnoviča - Prešov (Slovaška).

V četrtek, 23. julija

Od 16.00 do 19.00 po čedajskih ulicah: »Mittelmusica, Ungheria - Friuli: Il vio-

lino«; nastopata Janos Hasur in Giulio Venier.

Ob 19.00 v cerkvi sv. Frančiška: Mario Brunello - Simfonični orkester opernega gledališča Verdi iz Trsta.

Ob 19.00 v gledališču Ristori: »Zlatovlaška - Riccioli d'oro«, režija Josef Krofta. Produkcija: Divadlo Drak - Praga.

Ob 20.30 v cerkvi Santa Maria in Corte: Nina Berberova: »Il lacchè e le puttana«.

Ob 22.00 v samostanu P. Diacono: »Nervi - Il corpo eroico«, plesna predstava. Koreografija in režija Marta Bevilacqua, izvirna glasba Vittorio Vella.

SLOVENIJA

PIRAN

Tartinijev trg

V četrtek, 23. julija ob 20.00 / Nastop Mladinskega orkestra Inercampus, ki ga vodi prof. Tomaž Kmetič.

LJUBLJANA

■ Festival Ljubljana 09

Jutri, 20. julija ob 20.00, Slovenska filharmonija / Georg Friedrich Händel: »Aleksandrovo slanje«, oda. Orkester in zbor Glasbenega festivala Schleswig - Holstein.

V torek, 21. julija ob 20.00, Slovenska filharmonija / Orkester za ljudsko glasbo Kitajske radiotelevizije.

V sredo, 22. in v četrtek, 23. julija ob 20.00, Cankarjev dom / Giuseppe Verdi: »Traviata«, opera. Orkester, zbor, balet in statisti Opere in baleta SNG Maribor. Dirigent: Francesco Rosa.

V petek, 24. in v soboto, 25. julija ob 21.00, Ljubljanski grad / Franz Joseph Haydn: »Apotekar«, komična opera. Koprodukcija: SNG Opera in balet Ljubljana in Festival Ljubljana. Dirigent: Uroš Lajovic.

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

TRST

Zgodovinsko-umetniški muzej in lapidarij, (Trg pred stolnico 1): na ogled lokalni arheološki predmeti iz prazgodovine, skulpture iz rimljanskih in srednjeveških časov in pa egipčanski, grški, rimljanski in antični predmeti z italijanskega polotoka; numizmatična zbirka, fototeka in knjižnica. Urnik: od torka do nedelje od 9.00 do 13.00, ob sredo od 9.00 do 19.00, ob ponedeljki zaprto.

Rižarna pri Sv. Soboti: nacistično kon-

centracijsko uničevalno taborišče, fotografska razstava in knjižnica. Urnik: odprto vsak dan od 9.00 do 19.00. Vstop prost.

OPČINE

Atelier Dom Art (Dunajska cesta 17/A): do septembra, bo na ogled razstava Vivjane Kljun pod naslovom »Prepovedane stolice«.

REPEN

Kraška hiša: do 23. avgusta bo na ogled fotografska razstava Zdenka Vogriča »Bila so Brda ...«. Ob priliki razstave bo na ogled tudi originalna goriška ljudska noša iz fundusa Odseka za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu. Odprto ob nedeljah in praznikih od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 17.00.

GORICA

V palači Attems Petzenstein (Trg de Amicis 2): do 6. septembra, bo na ogled razstava pod naslovom »L'atelier degli oscar. I costumi della sartoria Tirrelli per il grande cinema«. Urnik: od torka do nedelje med 9.00 in 19.00.

Na sedežu Fundacije Goriške hranilnice v Ul. Carducci 2 je do 2. avgusta na ogled razstava z naslovom »Quegli anni Cinquanta. Collezioni pubbliche e private a Trieste e Gorizia«; prost vstop od torka do petka med 10. in 13. uro ter med 16. in 19. uro, ob sobotah in nedeljah med 10. in 19. uro (informacije na spletni strani www.fondazionecarigo.it in na tel. 0481-537111). Ob sobotah ob 17. uri in ob nedeljah ob 11. in 17. uri bodo brezplačni vodeni ogledi razstave.

KRMIN

V muzeju Teritorija v palači Locatelli, do 16. avgusta razstavljata Danilo Jejič in Franc Dugo pod naslovom »Divergenti affinità«. Odprto od četrтка do sobote med 17. in 20. uro, ob nedeljah med 10.30 in 12.30 ter med 17. in 20. uro.

ROMANS

V langobardski dvorani v občinski stavbi je na ogled stalna razstava »Vojšćaki svetega Jurija - Svobodni možje, zemljiški gospodje, premožni lastniki«; od ponedeljka do petka med 11.00 in 13.00, ob ponedeljkih in sredo tudi med 16.00 in 18.00; informacije na tel. 0481-966904.

SLOVENIJA

DIVAČA

V prostorih knjižnice bo do 24. avgusta razstava »Življenje med neбом in zemljo«. Razstava predstavlja sedem območij Natura 2000, ki so bila razglašena zaradi ohranjanja ogroženih vrst ptic in je nastala v okviru Natura Primorske (PPS Interreg IIIA Slovenija - Italija 2000-2006).

ŠTANJEL

Grad Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala: Lojze Spacal - stalna razstava grafik. Odprto od 10.00 do 14.00, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 18.00, ob ponedeljkih zaprto.

NOVA GORICA

Muzejske zbirke Goriškega muzeja: Grad Kromberk od ponedeljka do petka od 8. do 19. ure, ob sobotah zaprta, ob nedeljah in praznikih pa od 13. do 19. ure; Sv. Gora ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 18. ure; Grad Dobrovo v ponedeljek zaprta, od torka do petka od 8. do 16. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 13. do 17. ure; Kolodvor od ponedeljka do petka po urniku Turistične agencije Laštovka, ob sobotah od 12. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10. do 19. ure. Najavljene skupine si lahko zbirke ogledajo tudi izven urnika (tel. 003865-3359811).

KOBARID

Kobariški muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan od 9.00 do 18.00.

VOJSKO

Partizanska tiskarna Slovenija: kulturno zgodovinska dediščina, odprto vsak dan od 15. oktobra od 9.00 do 16.00.

NAŠA SLIKOVNA KRIZANKA

REŠITEV (18. 7. 2009)

Vodoravno: protestant, Arko, reporterka, Rios, Epir, Aston Villa, Baski, Tamara, U.R., I.T., Ant, Bo, Anam, vid, tasa, Annaba, acetilenka, Alin, Vladimir, Ork, Aja, Bak, Antar, Rinat, Kragujevac, Rihard, jagode, Ilie Nastase, or, opominjevalec, N.L., Cage, firanka, anatomija, Ken, oda, A.N., Ono, skat, tri; **na sliki:** Vladimir Budin.

VREMENSKA SLIKA

Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7 in 13 uri.

Nad deželo bodo v višjih legah dotekali precej stanovitni severozahodni tokovi, s ponedeljka na torek pa se bodo nad Alpami občasno pojavljale gmote vlažnejšega zraka.

Nad zahodno Evropo in zahodnim Sredozemljem se krepi območje visokega zračnega pritiska. V višinah bo k nam od zahoda spet pritekal bolj suh in postopno toplejši zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 5.34 in zahaja ob 20.48. Dolžina dneva 15.14.

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 2.01 in zahaja ob 18.45.

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.06 najnižje -59 cm, ob 10.05 najvišje 26 cm, ob 14.58 najnižje -4 cm, ob 20.40 najvišje 48 cm.
Jutri: ob 3.48 najnižje -68 cm, ob 10.42 najvišje 33 cm, ob 15.54 najnižje -8 cm, ob 21.32 najvišje 51 cm.

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv bo danes obremenjen, z vremenom povezane težave bo imelo veliko ljudi, okrepljeni bodo tudi nekateri bolezenski znaki. Priporočamo večjo previdnost.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja je 25,9 stopnje C.

TEMPERATURE V GORAH °C	
500 m	22
1000 m	17
1500 m	12
2000 m	8
2500 m	4
2864 m	1

UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu dosegel po nižinah 9 in pol, v gorah 11.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

NAPOVED ZA DANES

Po vsej deželi bo prevladovalo lepo vreme, zjutraj bo večinoma jasno, hladneje bo. Popoldne bo v zgornji ravnini in v goratem svetu prevladovalo delno oblačno do spremenljivo vreme, možne bodo občasne plohe, ob obali pa bo pihal tudi močan krajevni veter.

Večinoma bo sončno z nekaj kopaste oblačnosti. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 16, najvišje dnevne od 21 do 26 stopinj C.

NAPOVED ZA JUTRI

Po vsej deželi bo zjutraj prevladovalo jasno vreme, čez dan pa se bo po ravninah in ob obali pooblašilo, v gorah bo spremenljivo z občasnimi padavinami. Pihali bodo krajevni vetrovi.

V ponedeljek in torek bo povečini sončno in spet topleje, le v goratem svetu bo čez dan spremenljivo oblačno.

DOPIS IZ PARIZA - Slovesno obeležili obletnico rojstva simbola Pariza in Francije

120 let Eifflovega stolpa

V torek je z vsem svojim šarmom pod viharjem ognjemotov zažarela Tour Eiffel. Železna dama praznuje letos svoj 120 rojstni dan in za to priložnost so v Parizu pripravili res veliko slavnost. Toda kakaj so postavili ta znameniti stolp? In kako so Parižani sprva gledali na to nenavadno zgradbo?

Leta 1889 je v Parizu potekala Svetovna razstava. Za to priložnost so dogradili nove stavbe in mostove, saj je Expo pritegnil veliko obiskovalcev in sploh predstavljal priložnost za nadaljnje uveljavljanje že tako slavnega mesta.

Svetovne razstave so nastale, da bi posamezne države lahko pokazale svoje dosežke na področju industrije in tehnologije. Prva je bila v Londonu leta 1851. Zlasti ob prvih izvedbah je šlo za pravo tekmovanje. V tem sklopu so ob pripravah na Expo med drugim razpisovali natečaje za realizacijo modernih zgradb in v tem kontekstu je Gustav Eiffel predstavil projekt železnega stolpa.

Železna struktura je sprva imela veliko nasprotnikov, češ da bo kvarila videz mesta, toda kljub temu je bila izbrana in v dveh letih zgrajena (1887-1889). Stolp je sestavljen iz 15.000 kovinskih delov. Kljub skupni masi 8.000 ton, obremenjuje svojo podlago toliko, kot jo obremenjuje na stolu sedeči človek. Prvo nadstropje je na višini 57 me-

trov, drugo na 155 metrih in vrh na 300 metrih. Leta 1954 so namestili televizijske antene in tako je stolp zrasel na 320,75 metra.

Tour Eiffel zahteva redno vzdrževanje, kajti kovino bi drugače kaj kmalu razžrla rja. Danes (oziroma zadnjih deset let) razsvetljava poudarja zgradbo stolpa in se občasno tematsko spreminja; za francosko predsedstvo EU si je železna dama »nadela plavo obleko«. Za turiste je bisk tega spomenika tako rekoč obvezen, sicer pa je potrebno veliko potrpežljivosti, saj se pod stolpom praviloma gnete dolga čakalna vrsta. Na leto obišče Eifflov stolp več kot tri milijone ljudi.

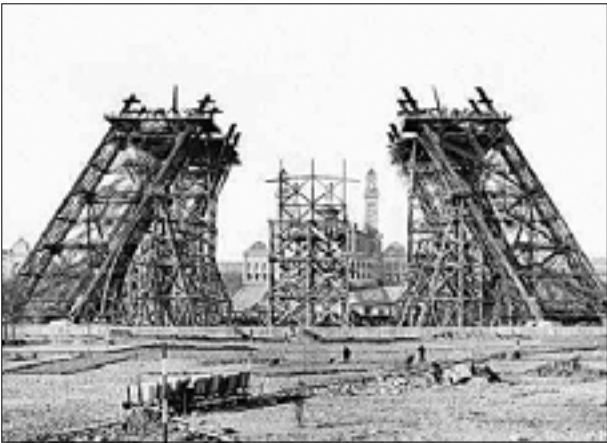
Praznovanje ob 120-letnici Tour Eiffel je seveda potekalo 14. julija, saj je bil stolp zgrajen ob praznovanju stoletnice francoske revolucije. Med vsemi datumi je spomin na padec Bastilije v Franciji še posebno občuten in lahko bi rekli najbolj priljubljen praznik. (Francoska revolucija velja za rojstvo moderne Francije in moderne demokracije nasploh, saj je deklaracija o pravicah državljanov vplivala na ustave mnogih držav, na odpravo suženjstva, na uvedbo obveznega šolanja itd.) Na ta dan so v Parizu vojaška parada, koncerti, zabave ter znani in težko pričakovani plesi pri gasilcih. Pri gasilcih? Prav tako. Ker tu ne gre za stare strice s trebúškom, ampak za prave mačote. V Franciji so gasilci postavní, saj so podvrženi hudi selekciji in morajo redno vaditi. »Les bals des pompiers« imajo mednarodni sloves in tako v kasarne ne drvíjo le Francozinje, ampak tudi turistke ...

Toda pustimo gossip ob strani in se povrnimo k slavnosti za rojstni

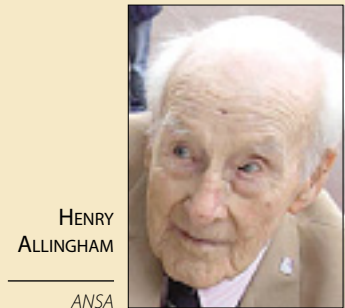
Ognjemeti ob praznovanju minulega 14. julija

ANSA

Začetek gradnje znamenitega stolpa

V. BRITANIJA Umrli je najstarejši Zemljan

HENRY ALLINGHAM

ANSA

LONDON - V Veliki Britaniji je včeraj umrl najstarejši mož na svetu in najstarejši veteran prve svetovne vojne. Henry Allingham je bil star 113 let, zadnja leta pa je preživel v domu za starejše občane.

Allingham, ki je 6. junija praznoval častitljivih 113 let, je najstarejši mož na svetu postal 19. junija, kar so potrdili tudi v Guinnessovi knjigi rekordov, potem ko je umrl njegov predhodnik s tem nazivom, Japonec Tomoji Tanabe. Po besedah upravnika doma za starejše v Ovingdeanu na jugu Anglije Roberta Leaderja je bil Allingham zelo aktiven do konca svojih dni. Bil je zadnji predstavnik generacije, ki nam je tako veliko dala, besede Leaderja povzema francoska tiskovna agencija AFP. Allingham je imel med prebivalci mesta, kjer je prebival, zelo veliko prijateljev, imel je dober značaj in mnogi ga bodo pogrešali, je še pristavil Leader.

Uvodne besede k Allinghamovi avtobiografiji "Kitchener's Last Volunteer" iz leta 2008 je sicer prispeval sam britanski prestolonaslednik Charles, pri čemer je avtorja označil za "enega od zgodovinskih zakladov naše države". Allingham, ki je bil rojen 6. junija 1896, je živel v treh različnih stoletjih ter pod šestimi britanskimi monarhi. V njegovem življenju so se zgodili različni pomembni dogodki, kot so bili smrt britanske kraljice Viktorije leta 1901, nesreča ladje Titanic leta 1912 ali pa borzni zlom leta 1929. (STA)

Jana Radović